

2002

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2003

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΕΤ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Β. ΚΑΡΑΤΖΑΣ
Διοικητής
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Αντιπρόεδροι

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος
Alpha Bank

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος

Μέλη

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias

ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥ
Διοικητής
Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΑΛΛΑΣ
Πρόεδρος
Τράπεζας Πειραιώς

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΟΡΩΤΟΣ
Γενικός Διευθυντής
Citibank NA

ΑΝΤΩΝΗΣ ΧΑΣΙΩΤΗΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος
(ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΟΣ, έως 11.3.2002)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Αττικής

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Aspis Bank

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Υποδιοικητής
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ
Γενικός Γραμματέας
Ενωσης Ελληνικών Τραπεζών

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Β. ΚΑΡΑΤΖΑΣ
Διοικητής
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Αναπληρωτής Προέδρου

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Υποδιοικητής
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Μέλη

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Εντεταλμένος Σύμβουλος - Γενικός Διευθυντής
Alpha Bank

ΒΥΡΩΝ ΜΠΑΛΛΗΣ
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΡΑΓΓΕΤΗΣ
Γενικός Διευθυντής
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος
(ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΙΧΕΛΗΣ, έως 23.9.2002)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΣ
Υποδιοικητής
Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος
(ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ, έως 23.9.2002)

ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΕΚΚΑΚΟΣ
Γενικός Διευθυντής
Τράπεζας Πειραιώς

ΛΑΜΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Financial Controller Head
Citibank NA

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΛΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθύνων Σύμβουλος
Εγνατίας Τράπεζας

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΚΟΥΜΑΣ
Διευθύνων Σύμβουλος Εθνικής Τράπεζας
Επενδύσεων Βιομηχανικής Αναπτύξεως

ΑΝΝΑ ΠΟΥΣΚΟΥΡΗ-REICHE
Γενικός Διευθυντής
HygroVereinsbank

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ
Γενικός Γραμματέας
Ενωσης Ελληνικών Τραπεζών

Οι κορυφαίες οικονομικές εξελίξεις που χαρακτήρισαν το έτος 2002 ήταν δύο: η γενικευμένη και έντονη επιβράδυνση της διεθνούς οικονομικής δραστηριότητας και η καθιέρωση του ευρώ ως του δεύτερου σημαντικότερου διεθνούς νομίσματος.

Η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, της οποίας οι πρώτες ενδείξεις ήταν ήδη εμφανείς από τον προηγούμενο χρόνο, εντάθηκε. Τα διαθέσιμα μακροοικονομικά στοιχεία για το σύνολο του έτους δείχνουν σαφή επιδείνωση των μεγεθών σε όλες σχεδόν τις οικονομίες. Η κάμψη της συνολικής ζήτησης, οι ανοδικές τάσεις της ανεργίας, οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις που έπληξαν ορισμένες αναπτυσσόμενες οικονομίες και η εμφάνιση ενδείξεων αποπληθωρισμού είχαν άμεσες αρνητικές επιπτώσεις στις κεφαλαιαγορές και έθεσαν σε δοκιμασία την αποδοτικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος των αναπτυσσόμενων οικονομιών.

Σταθεροποιητικό παράγοντα στις δυσμενείς αυτές εξελίξεις αποτέλεσε για την Ευρώπη η ολοκλήρωση της διαδικασίας νομισματικής μεταρρύθμισης, με την απόλυτα επιτυχημένη θέση σε κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ και την απόσυρση των μετρητών στις εθνικές νομισματικές μονάδες στα κράτη μέλη της ευρωζώνης. Με τον τρόπο αυτό τέθηκαν και οι τελευταίες ουσιαστικές προϋποθέσεις για την καθιέρωση του ευρώ ως σταθερού συναλλακτικού και αποθεματικού μέσου στις ενδοκοινοτικές και διεθνείς συναλλαγές, αλλά και την περαιτέρω εμβάθυνση του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος προς όφελος επιχειρήσεων και καταναλωτών.

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα κινήθηκε μέσα στα γενικότερα πλαίσια που διέγραφαν οι διεθνείς και ευρωπαϊκές οικονομικές εξελίξεις. Ωστόσο, οι επιδόσεις του υπήρξαν συγκριτικά καλύτερες από εκείνες των τραπεζικών συστημάτων πολλών άλλων ευρωπαϊκών κρατών, ενώ απόλυτα επιτυχής υπήρξε και στη χώρα μας και η εισαγωγή του φυσικού χρήματος ευρώ. Η συμβολή των τραπεζών στον τομέα αυτό υπήρξε καθοριστική.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, ως συντονιστικό όργανο των τραπεζών που λειτουργούν στη χώρα μας, είχε και κατά τη διάρκεια του 2002 την ευθύνη παρακολούθησης των εξελίξεων που επιτελέστηκαν στο διεθνές, κοινοτικό και ελληνικό περιβάλλον λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος. Οπως προκύπτει από την έκθεση πεπραγμένων, με τις τεκμηριωμένες και έγκαιρες τοποθετήσεις της συνέβαλε, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις καθοριστικά, στη διαμόρφωση του διαρκούς εξελισσόμενου κανονιστικού πλαισίου που επηρεάζει τη δομή του τραπεζικού συστήματος και τη δραστηριότητα των τραπεζών. Ταυτόχρονα, συνέχισε και διέυρνε την αναπτυξιακή της δραστηριότητα με στόχο τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό των τραπεζικών συναλλαγών, την ευρύτερη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και, μέσω του εκπαιδευτικού της έργου, την ουσιαστική αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου που απασχολείται στον τραπεζικό κλάδο.

Πίνακας Περιεχομένων

I. ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	9
Η οικονομία των ΗΠΑ	
Η ιαπωνική οικονομία	
Η ευρωπαϊκή οικονομία	
Προοπτικές	
Η ελληνική οικονομία	
II. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	
A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών	15
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
3. Εθνικό επίπεδο	
B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορά	19
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
3. Εθνικό επίπεδο	
Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή	24
1. Κοινοτικό επίπεδο	
2. Εθνικό επίπεδο	
Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών - ηλεκτρονικό εμπόριο	26
1. Διεθνές επίπεδο	

2.	Κοινοτικό επίπεδο	
3.	Εθνικό επίπεδο	
E.	Νομικά θέματα	29
1.	Κοινοτικό επίπεδο	
2.	Εθνικό επίπεδο	
ΣΤ.	Φορολογικά θέματα	31
1.	Διεθνές επίπεδο	
2.	Κοινοτικό επίπεδο	
3.	Εθνικό επίπεδο	
Z.	Λογιστικά θέματα	35
1.	Κοινοτικό επίπεδο	
2.	Εθνικό επίπεδο	
H.	Εργασιακά και κοινωνικά θέματα	37
1.	Κοινοτικό επίπεδο	
2.	Εθνικό επίπεδο	
Θ.	Ασφάλεια τραπεζικών συναλλαγών	39
1.	Διεθνές επίπεδο	
2.	Κοινοτικό επίπεδο	

III. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕΤ

A' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

A.	Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών	41
1.	Κεφαλαιακή επάρκεια τραπεζών	
2.	Ζητήματα Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου	
B.	Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών	42
1.	Εταιρική διακυβέρνηση	
2.	Κώδικας Κεφαλαιαγοράς	
Γ.	Θέματα προστασίας καταναλωτή	44
1.	Ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους	

2.	Εθελοντικός κώδικας συμπεριφοράς κατά την προσυμβατική ενημέρωση για στεγαστικά δάνεια	
Δ.	Συστήματα και μέσα πληρωμών	45
1.	Διασυννοριακές πληρωμές σε ευρώ	
2.	Διευκόλυνση της αυτοματοποιημένης ηλεκτρονικής διαβίβασης πιστώσεων	
3.	Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών	
4.	Πλαίσιο επίβλεψης των συστημάτων πληρωμών	
5.	Επιπτώσεις στα συστήματα εκκαθάρισης τραπεζικών συναλλαγών λόγω παράτασης λειτουργίας των τραπεζικών καταστημάτων	
Ε.	Νομικά θέματα	47
1.	Τραπεζικά επιτόκια	
2.	Πλασματικό ενέχυρο	
3.	Ζητήματα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων	
4.	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Πλαίσιο	
ΣΤ.	Φορολογικά θέματα	51
1.	Υποχρεωτική τήρηση ισοζυγίου “Γενικού – Αναλυτικών Καθολικών”	
2.	Αυτοτελής φορολόγηση στα εισοδήματα από πράξεις repo και reverse repo	
3.	Απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος των τόκων ομολογιακών δανείων του Δημοσίου με διάρκεια άνω των δύο ετών	
4.	Ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου	
5.	Ζητήματα που ανακύπτουν στην αγορά των repos	
Ζ.	Θέματα τραπεζικής λογιστικής	54
	Μελέτη της συμβούλου εταιρείας Arthur Andersen για την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων	
Η.	Εργασιακά και κοινωνικά θέματα	54
1.	Ειδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας Τραπεζών-ΟΤΟΕ - Καταβολή €450	
2.	Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και εργαζόμενοι	
Θ.	Ασφάλεια τραπεζικών συναλλαγών	55
	Συμμετοχή στην επιτροπή του άρθρου 7 του νόμου 2331/95	

B' ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- A. Περαιτέρω εκσυγχρονισμός τραπεζών και τραπεζικών συναλλαγών** **56**
1. Τυποποιήσεις
 2. Εκσυγχρονισμός συναλλαγών
 3. Ασφάλεια συναλλαγών στα τραπεζικά καταστήματα
- B. Ευρύτερη ανάπτυξη του τραπεζικού τομέα και της εθνικής οικονομίας** **60**
1. Στήριξη των τραπεζών στη διεθνή τους δραστηριότητα
 2. Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Γ. Εκπαιδευτική δραστηριότητα** **63**
1. Εκπαιδευτικά προγράμματα
 - α. Προγράμματα πιστοποίησης στελεχών
 - β. Εξειδικευμένα προγράμματα
 - γ. Σεμινάρια βραχείας διάρκειας
 - δ. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση
 2. Μελέτες - έρευνες του ETI

- IV. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2002**
- ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ** **71**

I. ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η έντονη και συγχρονισμένη επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, που εκδηλώθηκε κατά το 2001, συνεχίστηκε και το 2002, με αποτέλεσμα να ενταθεί η αίσθηση αστάθειας και αβεβαιότητας στις αγορές.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις διεθνών οργανισμών, το παγκόσμιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αυξήθηκε το 2002 κατά 2,7% έναντι 2,2% κατά το προηγούμενο έτος. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το 72% της παγκόσμιας ζήτησης προέρχεται από το σύνολο που συγκροτούν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ιαπωνία, είναι προφανές ότι οι εξελίξεις στις χώρες αυτές διαμορφώνουν το κλίμα της παγκόσμιας οικονομίας. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις το ΑΕΠ το 2002 αυξήθηκε στις ΗΠΑ κατά 2,4% έναντι 0,3% κατά το 2001, στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά 0,7% έναντι 1,6% το προηγούμενο έτος, ενώ στην Ιαπωνία δεν σημειώθηκε καμία αύξηση. Αισθητή υποχώρηση σημείωσε η οικονομική δραστηριότητα στη Λατινική Αμερική (-1,1% έναντι +0,4% το 2001), κυρίως λόγω των εξελίξεων στην Αργεντινή. Αντίθετα, θετικές ήταν γενικά οι εξελίξεις στον υπόλοιπο αναπτυσσόμενο κόσμο. Στην Ανατολική Ασία η παραγωγή διευρύνθηκε κατά 6,3% (5,5% το 2001), με την Κίνα να πραγματοποιεί θεαματικό άλμα (+8%). Στη Νότια Ασία, που περιλαμβάνει και την Ινδία, η πρόοδος ήταν της τάξης του 4,6% (4,4% το 2001) και στην Ανατολική Ευρώπη 3,3% έναντι 2,3% τον προηγούμενο χρόνο και 6,6% το 2000.

Το διεθνές εμπόριο, μετά τη μείωση που σημείωσε το 2001 κατά 0,5% σε όγκο και 9,1% σε αξίες (χωρίς τις τιμές του πετρελαίου), αυξήθηκε το 2002 κατά 2,9% σε όγκο και 5,0% σε τιμές.

Οι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης και τα σχετικά κέρδη σε παραγωγικότητα οδήγησαν γενικά σε άνοδο τα επίπεδα ανεργίας, ενώ ταυτόχρονα μειώθηκε ο ρυθμός επέκτασης των παραγωγικών επενδύσεων, παράγοντες οι οποίοι απέτρεψαν τη διεύρυνση της δαπάνης των καταναλωτών. Αρνητικό ρόλο στον τομέα αυτό έπαιξε και η ραγδαία υποχώρηση των τιμών των μετοχών και γενικά του πλούτου από τις επενδύσεις. Το γεγονός ότι η υποχώρηση της καταναλωτικής δαπάνης διατηρήθηκε σε σχετικά ικανοποιητικό επίπεδο οφείλεται στη λήψη μέτρων δημοσιονομικής μορφής και στη στήριξη που παρασχέθηκε με τη γενικευμένη μείωση των επιτοκίων και τη διευρυμένη χρηματοδότηση.

Η υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας, η αύξηση του αριθμού των πτωχεύσεων, η βεβαιότητα για γενικευμένη μείωση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων και η εμφάνιση θεαματικών περιπτώσεων ανεπάρκειας στον έλεγχο και την εταιρική διακυβέρνηση μεγάλων οικονομικών οργανισμών οδήγησαν σε μεγάλες υποχωρήσεις της κεφαλαιοποίησης, σε σχέση με τα υπερβολικά – είναι αλήθεια – επίπεδα της περιόδου 1999-2000, όλων των κεφαλαιαγορών του δυτικού κόσμου για τρίτη συνεχή χρονιά. Η θεαματικότερη ίσως εξέλιξη στον τομέα αυτό είναι η αναστολή λειτουργίας του γερμανικού χρηματιστηρίου της Neuer Markt, στο οποίο διαπραγματεύονταν μετοχές εταιρειών της “Νέας Οικονο-

μίας”, ύστερα από λειτουργία πέντε ετών και αφού απαξιώθηκε κατά 96,2%.

Η δύσκολη οικονομική συγκυρία επηρεάζει δυσμενώς την αποδοτικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ταυτόχρονα όμως αποδεικνύει την καίρια σημασία του για τη σταθεροποίηση και συγκράτηση της ευρύτερης οικονομικής και κοινωνικής ισορροπίας. Το δυσμενές οικονομικό και επιχειρηματικό κλίμα, το οποίο επικρατεί κατά τη διάρκεια της τελευταίας διετίας στην παγκόσμια οικονομία, ανέδειξε με ενάργεια, όχι μόνο τη συμβολή των τραπεζών στον περιορισμό της έντασης των υφεσιακών φαινομένων, αλλά και τον αναντικατάστατο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει στην εν γένει οικονομική ανάπτυξη ένας εύρωστος και υγιής χρηματοπιστωτικός τομέας.

Η οικονομία των ΗΠΑ

Η ανέλιξη της οικονομίας των ΗΠΑ επηρεάζει καθοριστικά τις εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία, αφού συμβάλλει κατά 31% στη σύνθεση του παγκόσμιου ΑΕΠ – έναντι 26% της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 15% της Ιαπωνίας. Η υποχώρηση που εκδηλώθηκε από το έτος 2001 συγκρατήθηκε στη συνέχεια χάρη στην εξαγγελία του προγράμματος φορολογικών ελαφρύνσεων και την περαιτέρω ενίσχυση των καταναλωτικών δαπανών, ύστερα από τη ραγδαία μείωση των επιτοκίων και την επέκταση της χρηματοδότησης των ιδιωτών, οι οποίες άμβλυναν τις συνέπειες από την αύξηση της ανεργίας, τη σταθεροποίηση των ονομαστικών μισθών και – κυρίως – τις απώλειες σε κεφάλαια και εισοδήματα μετά τη θεαματική συρρίκνωση της κεφαλαιαγοράς. Η αύξηση της κατανάλωσης, σε συνδυασμό με την υποχώρηση των αποταμιεύσεων, οδήγησε στη διεύρυνση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών στο 4,8% του ΑΕΠ, γεγονός το οποίο στήριξε τις εξαγωγές άλλων περιοχών – όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ιαπωνία και η Κίνα – εισήγαγε όμως ένα σημαντικό παράγοντα αβεβαιότητας για τις μελλοντικές εξελίξεις της παγκόσμιας οικονομίας.

Η ιαπωνική οικονομία

Παρά τις αλλεπάλληλες απόπειρες ενίσχυσης της αναπτυξιακής διαδικασίας, η ιαπωνική οικονομία γνωρίζει τη χειρότερη ύφεση της τελευταίας 50ετίας. Οι δαπάνες των καταναλωτών συμπιέζονται, η ανεργία αυξάνεται αργά αλλά σταθερά και μόνον η ζήτηση από το εξωτερικό συμβάλλει στη διατήρηση των υφιστάμενων επιπέδων παραγωγής, ενώ ο αποπληθωρισμός αποτελεί συνεχή απειλή. Ιδιαίτερα ευάλωτος εμφανίζεται ο χρηματοπιστωτικός κλάδος της οικονομίας. Οι ιαπωνικές τράπεζες έχουν υποστεί μεγάλες απώλειες σε κεφάλαια, λόγω του υπερβολικού ποσοστού μετοχών που διατηρούν στα χαρτοφυλάκιά τους και της καθίζησης των χρηματιστηριακών τιμών, ενώ η εξασθενημένη οικονομική δραστηριότητα αυξάνει συνεχώς τον αριθμό των επισφαλών χρηματοδοτήσεων. Προκειμένου να ενισχυθεί η κεφαλαιακή επάρκεια και η ρευστότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων, η Κεντρική Τράπεζα της Ια-

πωνίας αποφάσισε να υλοποιήσει κατά τη διάρκεια του έτους 2002 την ανορθόδοξη απόφασή της να αγοράσει απευθείας από τις τράπεζες μετοχές συνολικής αξίας 16 δισεκατομμυρίων δολαρίων περίπου. Σημειώνεται ότι οι ιαπωνικές τράπεζες κατέχουν μετοχές αξίας 200 δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Η ευρωπαϊκή οικονομία

Η εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή και η εξαφάνιση των εθνικών νομισμάτων των χωρών της ευρωζώνης υπήρξε ασφαλώς η θεαματικότερη εξέλιξη στο χώρο της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ολοκλήρωση της νομισματικής ενοποίησης συνέτεινε στη διεύρυνση του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου, καθώς πολλές χώρες έχουν συνδέσει το νόμισμά τους με το ευρώ, ενώ πολύ περισσότερες το χρησιμοποιούν εν μέρει για την κάλυψη των επίσημων συναλλαγματικών διαθεσίμων τους, σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό από ό,τι αντιπροσώπευαν τα ευρωπαϊκά νομίσματα που αντικατέστησε. Σε διάστημα λίγων μηνών το ευρώ έγινε το δεύτερο πιο διαδεδομένο νόμισμα στον κόσμο μετά το αμερικανικό δολάριο και μπροστά από το ιαπωνικό γεν.

Στο χώρο της πραγματικής οικονομίας όμως οι εξελίξεις ήταν λιγότερο θεαματικές. Οι γεωπολιτικές εντάσεις, η αναιμική ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας, η εμμονή των ανισορροπιών, οι έντονα αρνητικές επιδόσεις όλων των μεγάλων κεφαλαιαγορών, η αύξηση της τιμής του πετρελαίου υπήρξαν οι κυριότεροι παράγοντες που εξασθένησαν τη συνολική ζήτηση. Ιδιαίτερα σημαντική για τη συνολική οικονομική επίδοση της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπήρξε η αντιστροφή του κλίματος που σημειώθηκε στις μεγάλες αγορές της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας. Οι επιπτώσεις από την καθίζηση των τιμών των μετοχών – σε συνδυασμό με την καθήλωση της απασχόλησης – στην καταναλωτική συμπεριφορά των ιδιωτών υπήρξαν ιδιαίτερα αισθητές. Το φαινόμενο δε αυτό θα ήταν πιο έντονο, αν δεν είχε μεσολαβήσει η γενικευμένη μείωση των επιτοκίων και η διεύρυνση της χρηματοδότησης της οικονομίας. Σε περίοδο οικονομικής στασιμότητας τα μέτρα νομισματικής πολιτικής χάνουν σημαντικό μέρος από την αποτελεσματικότητά τους και ήδη υπάρχουν ενδείξεις εντεινόμενης πίεσης από την υπερχρηματοδότηση επιχειρήσεων και ιδιωτών, που θέτουν σε δοκιμασία την κερδοφορία πολλών πιστωτικών ιδρυμάτων, πολλά από τα οποία υποχρεώθηκαν να προβούν σε ευρείας έκτασης αναδιαρθρώσεις, με συρρίκνωση των δικτύων τους και μείωση προσωπικού, προκειμένου να μειώσουν το κόστος λειτουργίας τους.

Οι τιμές κινήθηκαν ανοδικά, αν και σε ελεγχόμενη κλίμακα. Η μετάβαση σε νέα νομισματική βάση αποτέλεσε το έναυσμα για στρογγυλοποιήσεις προς τα πάνω σε πολλές χώρες, φαινόμενο που θα ομαλοποιηθεί προοδευτικά εντός του 2003. Στον τομέα των υπηρεσιών επίσης, όπου παραδοσιακά τα κέρδη σε παραγωγικότητα είναι αργά και περιορισμένα, υπήρξαν αυξητικές τάσεις. Μειωτικές επιδράσεις άσκησαν οι τιμές των εισαγόμενων αγαθών και πρώτων υλών – με άμεσο αντίκτυπο όμως στη ζήτηση τρίτων χωρών για προϊόντα της ΕΕ. Η αύξηση των τιμών του πετρελαίου είχε οπωσδήποτε άμεση επίδραση στο επίπεδο των τιμών και το κόστος παραγωγής, οι επιπτώσεις

όμως μετριάστηκαν, λόγω της αισθητής ενίσχυσης της ισοτιμίας του ευρώ έναντι των ξένων νομισμάτων και ιδιαίτερα του δολαρίου.

Προοπτικές

Στις αρχές του 2003 οι προοπτικές της ευρωπαϊκής οικονομίας παραμένουν ασαφείς και τούτο διότι εξαρτώνται σε μεγάλη έκταση από τις εξελίξεις της παγκόσμιας ζήτησης, δεδομένου ότι στην παρούσα φάση η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ φαίνεται να έχει περιορισμένες δυνατότητες στήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας, ενώ η δημοσιονομική εγκράτεια που επιβάλλει το Σύμφωνο Σταθερότητας αποτελεί τη βάση για τη διατήρηση της αναγκαίας σταθερότητας του ευρωπαϊκού νομίσματος. Η αμερικανική οικονομία αναμένεται να ανακάμψει κατά τη διάρκεια του 2003, χάρη στην ενίσχυση των επενδύσεων και της ιδιωτικής κατανάλωσης που λογικά αναμένεται να προκαλέσουν οι εκτεταμένες φοροαπαλλαγές. Το ερώτημα εντούτοις παραμένει αν θα αντιστραφεί η τάση για διαρκή μείωση του επιπέδου της συνολικής αποταμίευσης και για το ποιες θα είναι οι επιπτώσεις μιας τέτοιας εξέλιξης στη ζήτηση των καταναλωτών, στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και στην εξωτερική αξία του δολαρίου. Αβεβαιότητα υπάρχει και για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της ιαπωνικής οικονομίας και την ευστάθεια του πιστωτικού συστήματος. Αβέβαιες τέλος είναι και οι προβλέψεις, όχι μόνο για το ρυθμό ανάπτυξης πολλών αναπτυσσόμενων περιοχών, αλλά και για τη δυνατότητα πολλών από αυτές να διασφαλίσουν την ομαλή εξυπηρέτηση των χρεών τους προς το διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Η ελληνική οικονομία

Η πορεία της ελληνικής οικονομίας κατά το 2002 επηρεάστηκε, όπως ήταν φυσικό, από τις γενικότερες εξελίξεις σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αυξήθηκε κατά 4,0% έναντι 4,1% το προηγούμενο έτος και μόνο 0,7% στην ευρωζώνη. Η αύξηση προήλθε από τη διεύρυνση τόσο της κατανάλωσης όσο και των επενδύσεων σε ποσοστά σημαντικά ανώτερα από εκείνα των χωρών της ευρωζώνης. Η δραστηριότητα του μεταποιητικού και του κατασκευαστικού τομέα της οικονομίας υπήρξε θετική. Η ανεργία σημείωσε μικρή κάμψη έναντι του προηγούμενου έτους, παραμένει όμως ακόμη σε υψηλό επίπεδο (9,9%). Ο γενικός δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε κατά 3,6% έναντι 3,4% τον προηγούμενο χρόνο. Σε ανάλογα επίπεδα διαμορφώθηκε και ο εναρμονισμένος δείκτης έναντι 2,3% στην ευρωζώνη. Η ανοδική κίνηση των τιμών, ιδιαίτερα στις αρχές του έτους, οφείλεται σε μεγάλο μέρος σε στρογγυλοποιήσεις προς τα άνω, λόγω της εισαγωγής του ευρώ, κάτι που εξηγείται από τη μεταβολή της νομισματικής βάσης και την τροποποίηση της κλίμακας των σχετικών τιμών, λόγω της πολλαπλάσιας αξίας της νομισματικής μονάδας και των υποδιαίρέσεών της σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς. Η εξέλιξη του δείκτη κατά τη διάρκεια του έτους, όπως και

η εξέλιξη των τιμών χονδρικής, δείχνει ότι η κατάσταση ομαλοποιείται προοδευτικά και – εφόσον δεν εμφανιστούν έκτακτοι παράγοντες διατάραξης της ισορροπίας – το γενικό επίπεδο τιμών θα κινηθεί σε χαμηλότερο επίπεδο κατά τη διάρκεια του 2003.

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών διευρύνθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια του έτους. Ο ρυθμός της πιστωτικής επέκτασης, όπως δείχνουν τα διαθέσιμα στοιχεία, υπήρξε ιδιαίτερα έντονος κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους, έκτοτε όμως επιβραδύνεται προοδευτικά, γεγονός που απομακρύνει τον κίνδυνο διατάραξης της νομισματικής ισορροπίας και της εμφάνισης φαινομένων υπερχρηματοδότησης επιχειρήσεων και ιδιωτών.

Η διεύρυνση της χρηματοδότησης διευκολύνθηκε από τη συνεχή και γενικευμένη υποχώρηση των επιτοκίων, τα οποία πλέον έχουν ουσιαστικά ευθυγραμμιστεί με εκείνα των άλλων χωρών της ευρωζώνης. Ταυτόχρονα θα πρέπει να τονιστεί ότι το ποσοστό καθυστερήσεων στην εξυπηρέτηση των χρηματοδοτήσεων δεν εμφανίζεται αυξημένο, αντίθετα ο πραγματικός ρυθμός αύξησης υπολείπεται κατά πολύ του ρυθμού αύξησης των χορηγήσεων.

Πολλές συζητήσεις προκάλεσε η μείωση των επιτοκίων καταθέσεων. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι, πέρα από το γεγονός ότι παρόμοιες εξελίξεις σημειώθηκαν και στις αποδόσεις των τίτλων του Δημοσίου, τα επιτόκια δεν καθορίζονται αυτοτελώς από τις τράπεζες, αλλά είναι αποτέλεσμα της νομισματικής πολιτικής που ασκεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Τα πραγματικά επιτόκια προκύπτουν από το ύψος του πληθωρισμού, τον οποίο φυσικά οι τράπεζες είναι αδύνατο να επηρεάσουν. Εξάλλου η γενικευμένη μείωση των επιτοκίων μπορεί να μειώνει την ανταμοιβή παραδοσιακών μορφών αποταμίευσης, παράλληλα όμως ευνοεί και τους δανειολήπτες, με προφανείς ευνοϊκές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη και τα εισοδήματα. Τέλος υπενθυμίζεται ότι οι παραδοσιακοί λογαριασμοί καταθέσεων ταμιευτηρίου μεταλλάσσονται από καθαρά αποταμιευτικούς σε διαχειριστικούς λογαριασμούς – ή λογαριασμούς πληρωμών – και αντικαθίστανται από νέα καταθετικά προϊόντα.

Ο ελληνικός χρηματοπιστωτικός τομέας κατά τη διάρκεια του 2002 αναπτύχθηκε και επεκτάθηκε σε κλίμα σταθερότητας, ενώ συνέχισε τη διαδικασία εκσυγχρονισμού του, τόσο σε επίπεδο προσφερόμενων προϊόντων, όσο και στον τομέα της εισαγωγής και ενσωμάτωσης σύγχρονων τεχνολογιών και λειτουργιών. Το εσωτερικό δίκτυο καταστημάτων διευρύνθηκε και ο αριθμός απασχολούμενων αυξήθηκε. Παρά τη δραστική μείωση προσόδων από παραδοσιακές ή συγκυριακές εργασίες, όπως η αγοραπωλησία συναλλάγματος ή οι εργασίες αναδοχής, η οργανική κερδοφορία των πιστωτικών ιδρυμάτων γενικά βελτιώθηκε. Οι ελληνικές τράπεζες επέκτειναν τα δίκτυά τους και ενίσχυσαν τη δραστηριότητά τους και εκτός συνόρων, αύξησαν τη συνεργασία τους με αντίστοιχα ιδρύματα του εξωτερικού και διεύρυναν την παρουσία τους στις αγορές της ευρωζώνης. Κατά τη διάρκεια του έτους, τέλος, σημειώθηκαν αισθητές τροποποιήσεις στη σύνθεση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Οι επενδυτικές τράπεζες έχασαν την αυτονομία τους και ενσωματώθηκαν στα μητρικά τους ιδρύματα, ενώ ορισμένες ξένες τράπεζες διέκοψαν τη λειτουργία τους, για λόγους που θα πρέπει να αναζητηθούν κυρίως στη μεσοπρόθεσμη πολιτική αναδιαρθρώσεων των τραπεζικών ομίλων, που αυτή την περίοδο βρίσκεται σε εξέλιξη στον ευρύτερο χώρο της ευρωζώνης.

II. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ-ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

1. Διεθνές επίπεδο

▶ *Εποπτικές αρχές και εξωτερικοί ελεγκτές των τραπεζών*

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία εξέδωσε τον Ιανουάριο του 2002 έκθεση για τους εξωτερικούς ελεγκτές των τραπεζών και τη σχέση τους με τις εποπτικές αρχές. Με την έκθεση αυτή επιδιώκεται η ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ ελεγκτών και εποπτικών αρχών, κυρίως σε ό,τι αφορά στην ανταλλαγή πληροφοριών και τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται. Το έντονο ενδιαφέρον της Επιτροπής της Βασιλείας για το θέμα αυτό σχετίζεται με δύο γεγονότα που συντέλεσαν στην αύξηση των επισφαλειών ορισμένων τραπεζών κατά το έτος 2001, δηλαδή το σκάνδαλο στην αμερικανική εταιρεία Enron και τη χρηματοοικονομική κρίση στην Αργεντινή.

▶ *Δημοσιοποίηση πληροφοριών από τις τράπεζες*

Η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε την άνοιξη του 2002 έκθεση σχετικά με τη δημοσιοποίηση πληροφοριών από τις τράπεζες σε ό,τι αφορά ορισμένα στοιχεία, όπως την κεφαλαιακή τους διάρθρωση, την έκθεσή τους στον πιστωτικό κίνδυνο, τις ακολουθούμενες πολιτικές λογιστικής απεικόνισης των στοιχείων του ενεργητικού τους. Από την έκθεση προκύπτει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα δημοσιεύουν σε ποσοστό 80% πληροφορίες που αφορούν την κεφαλαιακή τους διάρθρωση, την έκθεσή τους στον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς και τις ακολουθούμενες πολιτικές λογιστικής απεικόνισης των στοιχείων του ενεργητικού τους.

Ωστόσο τα ποσοστά δημοσίευσης πληροφοριών για ορισμένα άλλα στοιχεία, όπως τα ακολουθούμενα μοντέλα παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά παράγωγα και την τιτλοποίηση απαιτήσεων (securitisation), παρουσίασαν μείωση σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Συγκεκριμένα, λιγότερο από το 50% των συμμετεχόντων στην έρευνα πιστωτικών ιδρυμάτων προβαίνουν σε τέτοιες δημοσιεύσεις. Το φαινόμενο αυτό αποδίδεται κυρίως στην πολυπλοκότητα και το σύνθετο χαρακτήρα των στοιχείων αυτών.

Βασικό συμπέρασμα της μελέτης είναι ότι τα πιστωτικά ιδρύματα αρχίζουν να εφαρμόζουν με επιτυχία κάποιες από τις βασικές πρακτικές δημόσιας πληροφόρησης, έτσι όπως περιγράφονται αναλυτικά στο κείμενο εργασίας για τον τρίτο πυλώνα του Νέου Συμφώνου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια (New Basel Capital Accord). Ωστόσο υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω βελτιώσεων, τόσο σε επίπεδο όγκου πληροφόρησης όσο και συχνότητας γνωστοποίησης στοιχείων.

▶ **Διαχείριση και εποπτεία του λειτουργικού κινδύνου**

Τον Ιούλιο του 2002 η Επιτροπή της Βασιλείας έδωσε στη δημοσιότητα αναθεωρημένο συμβουλευτικό κείμενο αναφορικά με τις ορθές πρακτικές για τη διαχείριση και εποπτεία του λειτουργικού κινδύνου (Sound practices for the management and supervision of operational risk). Με το εν λόγω κείμενο επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός συγκεκριμένου πλαισίου αναφορικά με την αποτελεσματική διαχείριση και εποπτεία του λειτουργικού κινδύνου, στον οποίο εκτίθενται οι τράπεζες.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτείνει την καθιέρωση δέκα αρχών, οι οποίες συνοψίζονται σε τέσσερις θεματικές ενότητες:

- διαμόρφωση ενός κατάλληλου περιβάλλοντος για τη διαχείριση του κινδύνου,
- εντοπισμός, αξιολόγηση, έλεγχος και περιορισμός του κινδύνου,
- ρόλος των εποπτικών αρχών, και
- δημοσιοποίηση στο κοινό στοιχείων αναφορικά με την έκθεση στον κίνδυνο.

Αξιοσημείωτο στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι, χωρίς να δίνεται στο κείμενο συγκεκριμένος ορισμός της έννοιας του λειτουργικού κινδύνου, υιοθετείται μια τυπολογία περιστατικών, τα οποία αποτελούν εκφάνσεις αυτού του κινδύνου και έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα, διότι μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές ζημιές σε περίπτωση επέλευσής τους. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται ενδεικτικά οι απάτες (εσωτερικές ή από τρίτους σε βάρος τραπεζών), η καταστροφή περιουσιακών στοιχείων, η διακοπή της λειτουργίας συστημάτων και η αδυναμία εκπλήρωσης υποχρεώσεων έναντι της πελατείας.

2. Κοινοτικό επίπεδο

▶ **Εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών**

Στις 18 Απριλίου 2002 εκδόθηκε ο Κανονισμός 690/2002 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την εφαρμογή ελάχιστων αποθεματικών, ο οποίος τροποποιεί τον Κανονισμό 2818/98. Η τροποποίηση αυτή κρίθηκε σκόπιμη προκειμένου:

- να διευκρινιστεί ότι, για λόγους ίσης μεταχείρισης των διάφορων κατηγοριών εκδοτών ηλεκτρονικού χρήματος, τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος θα υπόκεινται στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, όπως και όλες οι υπόλοιπες κατηγορίες πιστωτικών ιδρυμάτων (με επέκταση του πεδίου εφαρμογής των διατάξεών του),
- να καταστεί δυνατή η παράλληλη διενέργεια από το ευρωσύστημα περισσότερων της μιας πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης διαφορετικής διάρκειας (με τροποποίηση του τύπου που εφαρμόζεται για τον υπολογισμό των τόκων επί των τηρούμενων υποχρεωτικών αποθεματικών).

▶ **Εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων επενδύσεων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων (ΧΟΕΔ)**

Το Δεκέμβριο του 2002 υιοθετήθηκε η Οδηγία για τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων (ΧΟΕΔ). Η κοινοτική νομοθεσία για την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αφορούσε κυρίως σε ομοιογενείς ομίλους χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (τραπεζικούς, ασφαλι-

στικούς ή όμιλους επιχειρήσεων επενδύσεων) ενώ για τους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων (ΧΟΕΔ), δηλαδή για εκείνους που απαρτίζονται από ιδρύματα, τα οποία ανήκουν σε διαφορετικούς επιμέρους χρηματοπιστωτικούς τομείς δεν υπήρχε πλήρης δέσμη κανόνων. Με τη νέα Οδηγία επιδιώχθηκε συνεπώς η κάλυψη αυτού του κενού της κοινοτικής νομοθεσίας με τη θέσπιση ενός καθεστώτος εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ομίλων που να συμπληρώνει τις υφιστάμενες τομεακές διατάξεις, οι οποίες εφαρμόζονται σε πιστωτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις επενδύσεων.

Οι κυριότεροι στόχοι της Οδηγίας είναι οι ακόλουθοι:

- ❑ η διασφάλιση του ότι οι ΧΟΕΔ διαθέτουν επαρκή ίδια κεφάλαια, ώστε να αποκλειστεί το ενδεχόμενο διπλού υπολογισμού των ιδίων κεφαλαίων και της ταυτόχρονης χρησιμοποίησής τους για την κάλυψη κινδύνων σε διαφορετικές οντότητες του ίδιου ΧΟΕΔ,
- ❑ η καθιέρωση κατάλληλων μεθόδων για τον υπολογισμό της συνολικής φερεγγυότητας ενός ΧΟΕΔ,
- ❑ η αντιμετώπιση του ζητήματος της συγκέντρωσης κινδύνων εντός του ομίλου,
- ❑ η διασφάλιση της θέσπισης κατάλληλων μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου και διαδικασιών διαχείρισης των κινδύνων που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ΧΟΕΔ, και
- ❑ η επιβολή στα κράτη μέλη της υποχρέωσης να μεριμνήσουν για τη θέσπιση μιας αρχής, που να είναι επιφορτισμένη με την εποπτεία της δραστηριότητας κάθε ομίλου και το συντονισμό της δράσης όλων των αρμοδίων αρχών που συμμετέχουν στην εποπτεία των επιμέρους τμημάτων του ομίλου.

► **Υποβολή στοιχείων στις εποπτικές αρχές (*financial reporting*)**

Το Δεκέμβριο του 2002, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε στο EcoFin μελέτη σχετικά με την αναδιαμόρφωση του υφιστάμενου πλαισίου υποβολής στοιχείων από τις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα στις εποπτικές τους αρχές, προκειμένου να αποφεύγονται επικαλύψεις και να περιοριστεί ο φόρτος εργασίας που επιβάλλει η εν λόγω υποχρέωση. Η μελέτη αυτή, η οποία προετοιμάστηκε από το καλούμενο Forum Group on Financial Reporting, το οποίο λειτουργεί υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εξετάζει τα προβλήματα του υφιστάμενου πλαισίου και προτείνει συστάσεις για επίλυσή τους, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις υποβολής στοιχείων που θα προκύψουν από την εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, την Οδηγία για τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ομίλων, και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

3. Εθνικό επίπεδο

► **Κεφαλαιακή επάρκεια πιστωτικών ιδρυμάτων**

Με την ΠΔ/ΤΕ 2494/27.5.2002 για την “*Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2397/7.11.1996 περί κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων*”, με την οποία ενσωματώθηκε στο εσωτερικό δίκαιο η Οδηγία 98/31/ΕΚ, επήλθαν προσθήκες και τροποποιήσεις στο κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων για κάλυψη έναντι των κινδύνων αγοράς. Ειδικότερα:

- ❑ καθιερώθηκε η μεθοδολογία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του κινδύνου αγοράς από ανοικτές θέσεις σε εμπορεύματα και παράγωγα επί εμπορευμάτων,
- ❑ ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του κινδύνου από θέσεις σε χρυσό εντάχθηκε στις αντίστοιχες διατάξεις που αφορούν τον κίνδυνο από θέσεις σε συνάλλαγμα, και
- ❑ καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες δικαιούνται τα πιστωτικά ιδρύματα να χρησιμοποιούν εσωτερικά υποδείγματα για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη έναντι του γενικού κινδύνου θέσης από τίτλους και παράγωγα, τους κινδύνους συναλλάγματος και τους κινδύνους από θέσεις σε εμπορεύματα.

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων τις αποφάσεις της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων, με τις οποίες εγκρίθηκε η συμμετοχή πιστωτικών ιδρυμάτων στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών, που δραστηριοποιούνται άμεσα ή έμμεσα στην απόκτηση ή διαχείριση ακινήτων και καθορίστηκε η υποχρέωση υπαγωγής τους ή μη στην ενοποίηση ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης στο πλαίσιο του ΠΔ 267/1995, έκρινε σκόπιμη την υπαγωγή με την ΠΔ/ΤΕ 2512/2002 κατά ενιαίο τρόπο στην εποπτεία σε ενοποιημένη βάση που ασκεί επί των πιστωτικών ιδρυμάτων και των εταιρειών διαχείρισης ακινήτων, καθώς επίσης και των εταιρειών με κύριο αντικείμενο την απόκτηση συμμετοχών σε αυτές. Με την Πράξη αυτή προσαρμόζονται επίσης οι συντελεστές που προσδιορίζουν το ελάχιστο επίπεδο κεφαλαιακών απαιτήσεων από τις συμμετοχές των πιστωτικών ιδρυμάτων στην εν λόγω κατηγορία εταιρειών, καθώς και από την κατοχή ακινήτων.

▶ ***Κατάργηση υποχρέωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων να τηρούν κεφάλαια σε ειδικό λογαριασμό στην Τράπεζα της Ελλάδος με σκοπό τη χρηματοδότηση της βιοτεχνίας***

Με την ΠΔ/ΤΕ 2500/29.5.2002 αποδεσμεύθηκε το αδιάθετο υπόλοιπο των κεφαλαίων των τραπεζών που προοριζόταν για τη χρηματοδότηση βιοτεχνικών επιχειρήσεων δυνάμει της απόφασης της Νομισματικής Επιτροπής 197/11/3.4.1978 και τηρείτο υποχρεωτικά σε ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος.

▶ ***Τροποποίηση της μηνιαίας λογιστικής κατάστασης που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος***

Με την ΠΔ/ΤΕ 2495/28.5.2002 τροποποιήθηκε η μεθοδολογία συλλογής των στατιστικών στοιχείων που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος, ώστε να επέλθει συμμόρφωση με τις διατάξεις του τελευταίου σχετικού Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2001/13).

▶ ***Γνωστοποίηση από τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων***

Με την ΠΔ/ΤΕ 2496/28.5.2002 για τη “Γνωστοποίηση από τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων” εναρμονίστηκε η συλλογή στατιστικών στοιχείων των πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος για την παρακολούθηση της εξέλιξης των επιτοκίων καταθέσεων και χορηγήσεων, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ΕΚΤ/2001/18.

▶ **Τροποποίηση του πλαισίου λειτουργίας και εποπτείας των συνεταιριστικών τραπεζών**

Με την απόφαση ΕΠΠΘ 121/2/1.3.2002 τροποποιήθηκε η ΠΔ/ΤΕ 2256/1993 σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου λειτουργίας και εποπτείας των συνεταιριστικών τραπεζών και επιτράπη στις συνεταιριστικές τράπεζες να εγγράφουν ως μέλη τους, κατόπιν ειδικής αδείας της Τράπεζας της Ελλάδος, Εταιρείες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης και Εταιρείες Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων, οι οποίες εδρεύουν εκτός της περιοχής που δραστηριοποιούνται.

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών

1. Διεθνές επίπεδο

▶ **Αρχές και στόχοι του χρηματιστηριακού ρυθμιστικού πλαισίου από τη Διεθνή Οργάνωση Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (International Organization of Securities Commissions - IOSCO)**

Το Φεβρουάριο του 2002 επανεκδόθηκε από την IOSCO το κείμενο των αρχών και στόχων του χρηματιστηριακού ρυθμιστικού πλαισίου, που είχε πρωτοδημοσιευτεί το 1998. Η επανέκδοση του κειμένου, το οποίο από πλευράς περιεχομένου παραμένει ως είχε, κρίθηκε σκόπιμη προκειμένου να επικαιροποιηθεί με αναφορές στις εργασίες της IOSCO κατά το διάστημα που μεσολάβησε από το 1998.

2. Κοινοτικό επίπεδο

▶ **Καταχρηστικές πρακτικές στην αγορά**

Το Δεκέμβριο του 2002 υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο η Οδηγία για τις καταχρηστικές πρακτικές στην αγορά. Κύριος στόχος της Οδηγίας αυτής, η οποία εκδόθηκε σύμφωνα με τη διαδικασία επιτροπολογίας της έκθεσης Lamfalussy, είναι ο καθορισμός και η θέση σε εφαρμογή κοινών προτύπων καταπολέμησης των καταχρηστικών πρακτικών στις ευρωπαϊκές αγορές και η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών σε αυτές. Με την Οδηγία αυτή, μεταξύ άλλων:

- ❑ διευρύνεται η απαγόρευση συμπεριφορών που σχετίζονται με την κατοχή εμπιστευτικών πληροφοριών,
- ❑ καθιερώνεται γενική απαγόρευση των πράξεων χειραγώγησης της αγοράς, καθώς και η υποχρέωση αμερόληπτης ανακοίνωσης των πληροφοριών στο κοινό, και
- ❑ ορίζονται επίσης συγκεκριμένες παρεκκλίσεις από την απαγόρευση των πράξεων κατόχων εμπιστευτικών πληροφοριών και των πράξεων χειραγώγησης της αγοράς, και
- ❑ προσδιορίζεται το πλαίσιο των επιβαλλόμενων κυρώσεων.

► **Ενημερωτικό δελτίο**

Τον Αύγουστο του 2002 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τροποποιημένη πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση, και την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/ΕΚ. Κύριος στόχος της Οδηγίας αυτής είναι η εναρμόνιση των όρων κατάρτισης, ελέγχου και διανομής του ενημερωτικού δελτίου, ώστε να διασφαλίζεται ισότιμη προστασία σε όλους τους επενδυτές σε κοινοτικό επίπεδο και να επιτευχθεί η χορήγηση ενιαίου διαβατηρίου στους εκδότες.

Το νέο σύστημα που επιδιώκει να δημιουργήσει η πρόταση Οδηγίας βασίζεται στην καθιέρωση αυστηρότερων προτύπων γνωστοποίησης, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα για τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών και την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση, την καθιέρωση του συστήματος εγγράφου αναφοράς για εκδότες των οποίων οι τίτλοι γίνονται δεκτοί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένες αγορές, τη δυνατότητα προσφοράς ή εισαγωγής τίτλων προς διαπραγμάτευση βάσει απλής κοινοποίησης του ενημερωτικού δελτίου που έχει εγκριθεί από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής, και την εκτεταμένη χρήση της διαδικασίας επιτροπολογίας.

Μετά την υποβολή της τροποποιημένης πρότασης Οδηγίας από την Επιτροπή, στις 5 Νοεμβρίου του 2002, υπήρξε πολιτική συμφωνία του Συμβουλίου επί του νέου κειμένου.

► **Αναθεώρηση της Οδηγίας 93/22/ΕΟΚ σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών**

Το Νοέμβριο του 2002 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας για τις επενδυτικές υπηρεσίες και τις ρυθμιζόμενες αγορές, με την οποία επέρχεται πλήρης αναθεώρηση της υφιστάμενης Οδηγίας 93/22/ΕΟΚ. Η αναθεώρηση της Οδηγίας 93/22/ΕΟΚ κατευθύνεται στην κατάργηση της αρχής της συγκέντρωσης των συναλλαγών και στην καθιέρωση κανόνων, ώστε η εκτέλεση εντολών

- ❑ είτε σε ρυθμιζόμενη αγορά,
- ❑ είτε μέσω εναλλακτικών συστημάτων συναλλαγής (multilateral trading facility systems-MTFs),
- ❑ είτε εσωτερικά, από τις ίδιες τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο της “εσωτερικής” εκτέλεσης εντολών,

να διέπεται από ένα πλήρες σύνολο κανόνων για τη διαφάνεια των αναγκών για τη διαπραγμάτευση πληροφοριών κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν τα εν λόγω συστήματα και το γεγονός ότι ο ίδιος βαθμός διαφάνειας δεν είναι κατάλληλος για όλα τα είδη υποδομών.

Σημαντικές είναι επίσης οι μεταβολές που επέρχονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, καθώς στις κύριες επενδυτικές υπηρεσίες συμπεριλαμβάνονται οι επενδυτικές συμβουλές και η εκμετάλλευση των MTFs, ενώ στις παρεπόμενες επενδυτικές υπηρεσίες συμπεριλαμβάνεται πλέον και η χρηματοοικονομική ανάλυση. Τέλος, στα χρηματοπιστωτικά μέσα συμπεριλαμβάνονται βάσει της πρότασης Οδηγίας και τα παράγωγα μέσα εμπορευμάτων.

Αλλα θέματα που ρυθμίζονται στην πρόταση Οδηγίας ή των οποίων η ρύθμιση τροποποιείται σε σχέση με το υφιστάμενο καθεστώς είναι η κεφαλαιακή επάρκεια, οι

συγκρούσεις συμφερόντων, οι κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας κατά την παροχή υπηρεσιών σε πελάτες, η βέλτιστη εκτέλεση, οι κανόνες επεξεργασίας των εντολών πελατών και οι πράξεις με επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους.

▶ *Ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών*

Το Μάιο του 2002 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε Σύσταση για την ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών. Η Σύσταση αυτή έχει ως κύριο στόχο την αποφυγή περιέλευσης του ελεγκτή σε θέση, η οποία μπορεί να επηρεάζει αρνητικά την αντικειμενική εκτίμηση των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων που ελέγχει. Αντί για την εισαγωγή ενός καταλόγου απαγορεύσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επέλεξε μια προσέγγιση βάσει αρχών, σύμφωνα με τις οποίες ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης επιρρίπτεται στους επαγγελματίες του τομέα. Αν η προσέγγιση αυτή δεν λειτουργήσει ικανοποιητικά στην πράξη, η Επιτροπή θα επαναξιολογήσει την κατάσταση και θα υποβάλει νομοθετικές προτάσεις.

▶ *Δημόσιες προσφορές εξαγοράς*

Τον Οκτώβριο του 2002 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή νέα πρόταση Οδηγίας σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς επιχειρήσεων. Η πρόταση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση της νομικής ασφάλειας των διασυνοριακών δημόσιων προσφορών εξαγοράς προς όφελος όλων των ενδιαφερόμενων μερών και στην εξασφάλιση της προστασίας των μετόχων της μειοψηφίας κατά τις διαδικασίες αυτές. Δημιουργεί ταυτόχρονα ένα κοινό πλαίσιο δράσης για τα κράτη μέλη, καθώς επιβάλλει ορισμένες γενικές αρχές, επιτρέποντάς τους τη συγκεκριμενοποίηση των κανόνων αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υφίστανται διαφορές που από τη φύση τους θα εμποδίζουν την εφαρμογή της Οδηγίας σε κοινοτικό επίπεδο.

Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει σε δύο καινοτομικές (σε σχέση με τις προηγούμενες προτάσεις Οδηγίας) διατάξεις της εν λόγω πρότασης Οδηγίας:

(α) Η προστασία των μετόχων της μειοψηφίας επιχειρείται να εξασφαλιστεί μέσω της υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης, αφήνοντας όμως, όπως και οι προηγούμενες προτάσεις, στα κράτη μέλη τον προσδιορισμό του ποσοστού των δικαιωμάτων ψήφου, από το οποίο θεωρείται δεδομένη η απόκτηση του ελέγχου, καθώς επίσης και τη μέθοδο υπολογισμού του ποσοστού αυτού. Η καινοτομία έγκειται στο ότι η τιμή που θα καταβάλλεται για υποχρεωτική προσφορά θα είναι καθορισμένη.

(β) Σημαντικές είναι επίσης οι νέες ρυθμίσεις σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να δημοσιεύουν οι εταιρείες, και οι οποίες αφορούν στους μηχανισμούς που μπορούν να εμποδίσουν την απόκτηση και την άσκηση ελέγχου της εταιρείας από έναν προσφέροντα. Ο προβλεπόμενος κατάλογος πληροφοριών πρέπει να δημοσιεύεται από τις εταιρείες τουλάχιστον στην ετήσια έκθεση διαχείρισης, την οποία καταρτίζουν, και να επικαιροποιείται κατά τη διάρκεια του έτους.

▶ *Τροποποίηση της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ*

Τον Ιανουάριο του 2002 δημοσιεύτηκαν οι Οδηγίες 2001/107/ΕΚ για την τροποποίηση της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ όσον αφορά στη ρύθμιση των εταιρειών διαχείρισης και τα απλοποιημένα ενημερωτικά δελτία και 2001/108/ΕΚ για την τροποποίηση της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ όσον αφορά τις επενδύσεις των ΟΣΕΚΑ.

(α) Με την Οδηγία 2001/107/ΕΟΚ επιδιώκεται η εξασφάλιση ουσιαστικής εναρμόνι-

σης για την αμοιβαία αναγνώριση της άδειας λειτουργίας των εταιρειών διαχείρισης και των μέσων προληπτικής εποπτείας, επιτρέποντας την έκδοση ενιαίας άδειας με ισχύ σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση και την άσκηση εποπτείας από το κράτος μέλος καταγωγής. Παράλληλα, με την Οδηγία αυτή διευρύνονται οι δραστηριότητες που επιτρέπεται να ασκούν οι εταιρείες διαχείρισης, όπως η δυνατότητα να ασκούν και δραστηριότητα ατομικής διαχείρισης χαρτοφυλακίου, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης συνταξιοδοτικών ταμείων, καθώς και ορισμένες δραστηριότητες παρεπόμενες προς την κύρια ενασχόλησή τους. Επίσης, με την Οδηγία αυτή καθιερώνεται ένας νέος τύπος ενημερωτικού δελτίου για τους ΟΣΕΚΑ, το απλοποιημένο ενημερωτικό δελτίο.

(β) Η Οδηγία 2001/108/ΕΟΚ διευρύνει το επενδυτικό πεδίο των ΟΣΕΚΑ, ώστε να δικαιούνται να επενδύουν και σε άλλα, εκτός των κινητών αξιών, χρηματοπιστωτικά μέσα με επαρκή ρευστότητα. Κατά συνέπεια, οι ΟΣΕΚΑ θα μπορούν, υπό προϋποθέσεις, να επενδύουν τα στοιχεία του ενεργητικού τους:

- σε μερίδια ΟΣΕΚΑ ή/και άλλων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων ανοιχτού τύπου που επενδύουν επίσης σε ρευστά χρηματοπιστωτικά μέσα,
- σε τραπεζικές καταθέσεις και
- σε χρηματοπιστωτικά παράγωγα στο πλαίσιο της γενικής επενδυτικής τους πολιτικής ή/και για λόγους αντιστάθμισης κινδύνων.

Δ Εκκαθάριση και διακανονισμός των συναλλαγών σε τίτλους: Κυριότερα προβλήματα και μελλοντικές προκλήσεις

Το Μάιο του 2002 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε Ανακοίνωση, με στόχο την ανάπτυξη μιας πολιτικής για τον τομέα της εκκαθάρισης και του διακανονισμού τίτλων στην ΕΕ. Σε συνέχεια της Ανακοίνωσης, με την οποία ξεκίνησε διαδικασία διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς, το Δεκέμβριο του 2002 δημοσιεύτηκε κείμενο βασικών συμπερασμάτων βασισμένο στα σχόλια που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης. Τα σχόλια των εμπλεκόμενων φορέων της αγοράς αφορούσαν κυρίως στα εξής:

- στην κατά το δυνατόν πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση των τεχνικών, νομικών και φορολογικών εμποδίων για τη διεκπεραίωση των διασυνοριακών συναλλαγών σε τίτλους,
- στη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου δραστηριότητας για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη της αγοράς που παρέχουν και χρησιμοποιούν υπηρεσίες συμψηφισμού και εκκαθάρισης τίτλων,
- στην εξασφάλιση ανοιχτής και ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες αυτού του τύπου για όλους τους συμμετέχοντες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και
- στη διερεύνηση της σκοπιμότητας υιοθέτησης κοινοτικής Οδηγίας για τη ρύθμιση των υπηρεσιών συμψηφισμού και εκκαθάρισης τίτλων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένεται να εκδώσει μέσα στο 2003 έκθεση στην οποία θα συμπεριλάβει όλα εκείνα τα μέτρα τα οποία θεωρεί απαραίτητα προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος μιας ολοκληρωμένης, ασφαλούς και ανταγωνιστικής ως προς το κόστος, αγοράς συμψηφισμού και εκκαθάρισης τίτλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Εθνικό επίπεδο

▶ **Εταιρική διακυβέρνηση**

Με τις διατάξεις του νόμου 3016/2002 “Για την εταιρική διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις” ρυθμίστηκαν ορισμένα ειδικά θέματα της διοίκησης και της λειτουργίας των ανωνύμων εταιρειών που εισάγουν ή έχουν εισαγάγει μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά. Μεταξύ άλλων καθιερώθηκαν ειδικές υποχρεώσεις και καθήκοντα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των εισηγμένων εταιρειών και εισήχθη ο θεσμός των εκτελεστικών, μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

(α) Συγκεκριμένα προβλέφθηκε ότι εκτελεστικά μέλη θεωρούνται αυτά που ασχολούνται με τα καθημερινά θέματα διοίκησης της εταιρείας, μη εκτελεστικά τα επιφορτισμένα με την προαγωγή όλων των εταιρικών ζητημάτων, και ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκείνα, που δεν έχουν σχέση εξάρτησης με την εταιρεία ή με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα. Ορίστηκε επίσης ο αριθμός των εκτελεστικών, μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

(β) Περαιτέρω, καθορίστηκε το ελάχιστο περιεχόμενο του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των εταιρειών που εισάγουν ή έχουν εισαγάγει μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους και θεσμοθετήθηκαν διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των εταιρειών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου.

▶ **Ίδρυση και εποπτεία χρηματιστηρίων αξιών και οργανωμένων αγορών αξιών**

Περί τα τέλη Νοεμβρίου του 2002 τέθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σε διαβούλευση Σχέδιο Νόμου αναφορικά με την ίδρυση και εποπτεία των χρηματιστηρίων αξιών και οργανωμένων αγορών και τροποποιήσεις της χρηματιστηριακής νομοθεσίας. Στο εν λόγω νομοσχέδιο ρυθμίζονται τα ακόλουθα:

(α) Καταρχήν προβλέπεται ότι τα χρηματιστήρια αξιών είναι ανώνυμες εταιρείες που έχουν ως σκοπό την οργάνωση των συναλλαγών επί κινητών αξιών και χρηματοπιστωτικών μέσων εν γένει και διαθέτουν μια τουλάχιστον οργανωμένη αγορά αξιών. Συνιστώνται ύστερα από άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η οποία ελέγχει την καταλληλότητα των μελών της διοίκησης του χρηματιστηρίου, καθώς και των προσώπων που συμμετέχουν στο μετοχικό του κεφάλαιο με ποσοστό ανώτερο του 5% του μετοχικού κεφαλαίου, και εγκρίνει τους όρους λειτουργίας του.

(β) Προβλέπονται επίσης τροποποιήσεις που ρυθμίζουν την έγκριση και δημοσίευση ενημερωτικών δελτίων καθώς και την εισαγωγή κινητών αξιών για διαπραγματεύση. Συγκεκριμένα προτείνονται τροποποιήσεις διατάξεων των ΠΔ 52/1992, 348/1985, 50/1992 και 350/1985 και ορίζεται ως αρμόδια αρχή για την έγκριση του ενημερωτικού δελτίου η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

▶ **Κώδικας Κεφαλαιαγοράς**

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών υπέβαλε τον Ιούλιο του 2002 σε διαβούλευση σχέδιο Κώδικα Κεφαλαιαγοράς, με το οποίο επιχειρείται κωδικοποίηση του δικαίου της κεφαλαιαγοράς. Πρόκειται για σημαντικό εγχείρημα, το οποίο αναμένεται να συντελέσει στην εξορθολογικοποίηση της διάσπαρτης, αυτή τη στιγμή, σχετικής

νομοθεσίας και στη διαμόρφωση συνθηκών ασφάλειας δικαίου. Ο Κώδικας περιέχει 411 άρθρα και χωρίζεται σε έξι βιβλία, τα οποία αφορούν, αντίστοιχα, τις επενδυτικές υπηρεσίες, τα χρηματοπιστήρια αξιών και παραγώγων, τη διάθεση κινητών αξιών στο κοινό, τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και την κατάχρηση αγοράς. Εκτός από την κωδικοποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας της κεφαλαιαγοράς εισάγονται και αρκετές νέες διατάξεις.

Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Κοινοτικό επίπεδο

▶ **Εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές**

Σχεδόν τέσσερα χρόνια μετά την έγκριση της σχετικής πρότασης Οδηγίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις 9 Οκτωβρίου 2002, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων η Οδηγία 2002/65/ΕΚ σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές. Βασικός στόχος αυτής της Οδηγίας είναι η θέσπιση ενός σαφούς ρυθμιστικού πλαισίου για την εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση εντός της ενιαίας αγοράς. Επιδιώκεται επίσης να διασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας για τους καταναλωτές λιανικών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (π.χ. ασφαλιστικές, τραπεζικές και επενδυτικές υπηρεσίες) που διατίθενται μέσω τηλεφώνου, ηλεκτρονικών μέσων (π.χ. μέσω του Internet) ή ταχυδρομικά, ώστε να τονωθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών σε τέτοιες υπηρεσίες και να παρασχεθεί στους προμηθευτές χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ένα σαφώς καθορισμένο νομικό πλαίσιο που θα διέπει την ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών αυτών.

▶ **Θεμιτές εμπορικές πρακτικές**

Με Ανακοίνωσή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τα αποτελέσματα της διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για την προστασία του καταναλωτή και υπέβαλε προτάσεις αναφορικά με θέματα που θα μπορούσαν να καλύπτονται από μια Οδηγία-πλαίσιο για τις θεμιτές εμπορικές πρακτικές.

Η Πράσινη Βίβλος, η οποία υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2001, περιέχει μια σειρά επιλογών και θεμάτων σχετικά με το μέλλον της ρυθμιστικής πολιτικής στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τις θεμιτές εμπορικές πρακτικές. Μεταξύ άλλων, γίνονται ορισμένες προτάσεις για την επίτευξη περαιτέρω εναρμόνισης, οι οποίες κινούνται ανάμεσα στην ειδική προσέγγιση (που συνίσταται σε πρόσθετα οριζόντια μέτρα εναρμόνισης) και τη μικτή προσέγγιση (Οδηγία-πλαίσιο για τις εμπορικές πρακτικές, που θα συνοδεύεται, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, από ειδικά μέτρα ανά τομείς).

▶ **Καταναλωτική πίστη**

Το Σεπτέμβριο του 2002 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας για την εναρμόνιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων

που διέπουν τις πιστώσεις που χορηγούνται στους καταναλωτές. Με την πρόταση Οδηγίας, η οποία είναι η πρώτη Οδηγία του χρηματοπιστωτικού τομέα που βασίζεται στην αρχή της μέγιστης εναρμόνισης, επιδιώκεται η αναθεώρηση του υφιστάμενου καθεστώτος που διέπει την καταναλωτική πίστη σε κοινοτικό επίπεδο και προτείνονται σημαντικές και εκτεταμένες αλλαγές σε σχέση με το ισχύον πλαίσιο.

- (α) Η πρόταση Οδηγίας περιλαμβάνει νέες διατάξεις για το σκοπό και το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, το οποίο διευρύνεται ουσιαστικά προκειμένου να καλύπτονται εκτός από τις συμβάσεις πίστωσης και οι συμβάσεις εγγύησης που συνάπτονται από καταναλωτές. Νέες ρυθμίσεις προβλέπονται επίσης σχετικά με τις πληροφορίες και πρακτικές που πρέπει να εφαρμόζονται σε προσυμβατικό επίπεδο. Ειδικότερα, προτείνεται για τον πιστωτικό φορέα και το μεσίτη πιστώσεων η υποχρέωση παροχής εξατομικευμένης πληροφόρησης στον καταναλωτή σε προσυμβατικό επίπεδο σχετικά με τη σύμβαση πίστωσης, την οποία πρόκειται να συνάψει. Προτείνεται επίσης ο πιστωτικός φορέας και ενδεχομένως ο μεσίτης πιστώσεων να αναζητούν, μεταξύ των συμβάσεων πίστωσης που προσφέρουν ή για τις οποίες διαμεσολαβούν, το είδος και το συνολικό ποσό της πίστωσης που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες του καταναλωτή.
- (β) Περιέχονται επίσης ρυθμίσεις για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και ειδικότερα για τα προσωπικά δεδομένα και για τις κεντρικές βάσεις αρνητικών και θετικών δεδομένων, καθώς επίσης και ρυθμίσεις για το στάδιο της κατάρτισης των συμβάσεων πίστωσης και εγγύησης. Παράλληλα προτείνεται η εισαγωγή της αρχής του “υπεύθυνου δανεισμού” και η καθιέρωση δικαιώματος υπαναχώρησης του καταναλωτή από την αποδοχή της σύμβασης πίστωσης εντός προθεσμίας 14 ημερολογιακών ημερών.
- (γ) Τέλος, προβλέπονται διαφοροποιήσεις ως προς τον τρόπο υπολογισμού και τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στο συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο (ΣΕΠΕ), ενώ εισάγεται και η έννοια του συνολικού χρεωστικού επιτοκίου.

2. Εθνικό επίπεδο

► **Ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους**

Με την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις που αφορούν στην ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα. Η Πράξη αυτή αφορά σε έξι επιμέρους θεματικές ενότητες:

- (α) Καταρχήν καθορίστηκαν οι γενικές αρχές, οι οποίες πρέπει να τηρούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα. Μεταξύ άλλων προβλέπεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να διαμορφώνουν τα επιτόκια στο πλαίσιο της αρχής της ανοιχτής αγοράς και του ελεύθερου ανταγωνισμού, συνεκτιμώντας τους κατά περίπτωση αναλαμβανόμενους κινδύνους και λαμβάνοντας υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές στις χρηματοοικονομικές συνθήκες, καθώς και στοιχεία και πληροφορίες, τις οποίες οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να παρέχουν με ακρίβεια για το σκοπό αυτό.
- (β) Ορίστηκε επίσης η ελάχιστη απαιτούμενη ενημέρωση, που οφείλουν τα πιστωτικά ιδρύματα να παρέχουν στους συναλλασσομένους για τις παρεχόμενες υπη-

ρεσίες και προϊόντα, όταν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο ατομικής διαπραγματεύσεως. Συγκεκριμένα ρυθμίζεται η ελάχιστη απαιτούμενη ενημέρωση για τις καταθέσεις και τα σύνθετα τραπεζικά προϊόντα, τις χορηγήσεις, τις λοιπές εργασίες, καθώς επίσης και ειδικά θέματα για τις πιστωτικές κάρτες, τα παράγωγα προϊόντα και τη νομική θέση και δικαιώματα των συναλλασσομένων.

- (γ) Περιέχονται επίσης ρυθμίσεις για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται η ενημέρωση των συναλλασσομένων, με ειδική αναφορά στους γενικούς όρους, την περιοδική ενημέρωση για τις καταθέσεις και τις χορηγήσεις, και την ενημέρωση κατόπιν αιτήματος.
- (δ) Τέλος, ορίστηκε συγκεκριμένη διαδικασία εξέτασης και αντιμετώπισης παραπόνων, καθιερώνονται ορισμένες υποχρεώσεις για τη διενέργεια συναλλαγών μέσω διαδικτύου, ρυθμίζονται θέματα προμηθειών και προσδιορίζεται συγκεκριμένος τρόπος γνωστοποίησης στην Τράπεζα της Ελλάδος του τρόπου εφαρμογής των διατάξεων της Πράξης.

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών - Ηλεκτρονικό εμπόριο

1. Διεθνές επίπεδο

► **Κατευθύνσεις πολιτικής των εθνικών κεντρικών τραπεζών για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της ασφάλειας των πληρωμών μικρής αξίας**

Η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (Committee on Payments and Settlement Systems), που λειτουργεί υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (BIS) δημοσίευσε το Σεπτέμβριο του 2002 μελέτη αναφορικά με τα ζητήματα πολιτικής κατεύθυνσης που θα πρέπει να ακολουθούν οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, λόγω των νέων συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί στις αγορές πληρωμών μικρής αξίας.

Η μελέτη βασίστηκε στην ανάλυση των εξελίξεων της αγοράς στις χώρες του G-10 και την Αυστραλία, και προτείνει την καθιέρωση τεσσάρων βασικών στόχων πολιτικής για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της ασφάλειας των αγορών πληρωμών μικρής αξίας. Οι εν λόγω στόχοι, οι οποίοι μπορούν να υιοθετηθούν όχι μόνο από τις κεντρικές τράπεζες αλλά και από άλλους δημόσιους φορείς, επιφορτισμένους με την αρμοδιότητα της ασφάλειας και καλής λειτουργίας των αγορών αυτού του τύπου, είναι οι ακόλουθοι:

- υιοθέτηση κανονιστικών πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη της αγοράς,
- προώθηση των συνθηκών ανταγωνισμού της αγοράς,
- υποστηρικτική δράση για την ανάπτυξη αποτελεσματικών τεχνικών προτύπων και συμφωνιών διαμόρφωσης κατάλληλων υποδομών, και
- παροχή υπηρεσιών από τις κεντρικές τράπεζες προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικότητας της συγκεκριμένης αγοράς.

Όπως τονίζεται στα συμπεράσματα της εν λόγω μελέτης, ο τρόπος υιοθέτησης των προαναφερθέντων στόχων από κάθε κράτος εξαρτάται από τις ειδικότερες συνθήκες της εγχώριας αγοράς πληρωμών μικρής αξίας και το βαθμό προόδου και ανάπτυξης της, ενώ στην περίπτωση των οικονομικά αναπτυσσόμενων αγορών ενδέχεται να είναι αναγκαία και η υιοθέτηση πρωτοβουλιών προληπτικού χαρακτήρα.

2. Κοινοτικό επίπεδο

▶ **Παρέκκλιση της Ελλάδας από το ημερολόγιο αργιών του συστήματος TARGET**

Η Ελλάδα, λόγω της θρησκευτικής της διαφοροποίησης από τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξασφάλισε μέχρι και το 2004 παρέκκλιση από το μακροπρόθεσμο ημερολόγιο λειτουργίας του TARGET κατά τις ημέρες όπου το Ορθόδοξο και Καθολικό Πάσχα δεν συμπίπτουν ημερολογιακά. Η σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ αποτυπώνεται στην κατευθυντήρια γραμμή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ΕΚΤ/2002/1, με την οποία τροποποιείται η παλαιότερη κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2001/3 σχετικά με το διευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο σύστημα ταχείας μεταφοράς κεφαλαίων σε συνεχή χρόνο (σύστημα TARGET).

▶ **Όροι αναφοράς του ευρωσυστήματος για τη χρήση μηχανημάτων ανακύκλωσης μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα**

Το Μάιο του 2002 δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κείμενο στο οποίο περιέχονται οι όροι αναφοράς του ευρωσυστήματος για τη χρήση μηχανημάτων ανακύκλωσης μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα και άλλα ιδρύματα της ζώνης του ευρώ που μετέχουν κατ' επάγγελμα στη διαλογή και διάθεση τραπεζογραμμάτων στο κοινό. Στο εν λόγω κείμενο, το οποίο εκδόθηκε με στόχο τον περιορισμό της απάτης από τη χρήση του ενιαίου νομίσματος στην ευρωζώνη, περιγράφονται:

- ❑ οι κανόνες σε σχέση με τα κοινά τεχνικά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχουν τα μηχανήματα αποδοχής, ταξινόμησης και διανομής χαρτονομισμάτων ευρώ (μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών), και
- ❑ οι απαιτήσεις αναγνώρισης και οι προδιαγραφές αισθητήρων που θα πρέπει να τηρούν τα μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών, καθώς και η πρόβλεψη διαδικασίας για τη διαλογή των ακατάλληλων προς κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων.

▶ **Ανταλλαγή και απόσυρση των τραπεζογραμμάτων σε ευρώ**

Τον Ιανουάριο του 2002 εκδόθηκε η Απόφαση ΕΚΤ/2001/14 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, με την οποία θεσπίστηκε ρητή υποχρέωση των εθνικών κεντρικών τραπεζών να αρνούνται να ανταλλάσσουν τραπεζογραμμάτια ευρώ που αποτελούν νόμιμο χρήμα, εφόσον γνωρίζουν ή έχουν επαρκείς λόγους να πιστεύουν ότι:

- ❑ έχει διαπραχθεί ποινικό αδίκημα (π.χ. παραχάραξη, ληστεία, κλοπή) ή
- ❑ τα τραπεζογραμμάτια έχουν σκόπιμα αλλοιωθεί ή φθαρεί (π.χ. όταν προσκομίζεται ποσοστό του σώματος του τραπεζογραμματίου, όταν προσκομίζονται τραπεζογραμμάτια εμποτισμένα με υγρό ή κηλιδωμένα από μελάνι).

3. Εθνικό επίπεδο

▸ **Καθορισμός πλαισίου επίβλεψης συστημάτων πληρωμών**

Με την Πράξη Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής 50/31.7.2002 καθορίστηκαν για πρώτη φορά αρχές και διαδικασίες και αποσαφηνίστηκε η έννοια και ο σκοπός της επίβλεψης στα εγχώρια συστήματα πληρωμών. Η επίβλεψη ασκείται κυρίως με την παροχή πληροφόρησης και στοιχείων στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία υποδεικνύει και παρεμβαίνει, αλλά δεν επιβάλλει εκ των προτέρων εγκρίσεις. Στην έννοια του συστήματος πληρωμών εμπίπτουν:

- η σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων φορέων της αγοράς που ρυθμίζεται νομοθετικά, κανονιστικά ή συμβατικά με κοινούς και τυποποιημένους κανόνες, το αντικείμενο της οποίας συνίσταται στην εκτέλεση εντολών πληρωμής μεταξύ τους και η οποία διέπεται από το ελληνικό δίκαιο ή λειτουργεί στην Ελλάδα, και
- κάθε σύστημα ηλεκτρονικού χρήματος όπως αυτό ορίζεται στην ίδια την Πράξη. Η επίβλεψη εφαρμόζεται σε όλα τα συστήματα πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος. Σε επίβλεψη υπάγονται επίσης τα χρησιμοποιούμενα, στο πλαίσιο λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών, μέσα πληρωμής και οι τρόποι πρόσβασης σε αυτά (π.χ. ηλεκτρονική πρόσβαση), καθώς και τα υποστηρικτικά των πληρωμών προϊόντα και υπηρεσίες. Υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων προς τις αρμόδιες διευθύνσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, για την άσκηση του εποπτικού τους ρόλου, έχουν τόσο οι διαχειριστές των συστημάτων πληρωμών και ηλεκτρονικού χρήματος, όσο και τα πιστωτικά ιδρύματα και άλλοι φορείς παροχής υπηρεσιών αναφορικά με τα μέσα πληρωμών και τους τρόπους πρόσβασης σε αυτά.

▸ **Παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης ηλεκτρονικής υπογραφής**

Σε εφαρμογή διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος 150/2001 για την “προσαρμογή στην Οδηγία 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με ηλεκτρονικές υπογραφές”, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων εξέδωσε το 2002 Κανονισμό με τον οποίο ρυθμίζονται:

- θέματα σχετικά με την παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης ηλεκτρονικής υπογραφής,
- ειδικότερα ζητήματα αναγνωρισμένων πιστοποιητικών, και
- ζητήματα που αφορούν στην εποπτεία και τον έλεγχο των εγκατεστημένων στην Ελλάδα παρόχων υπηρεσιών πιστοποίησης ηλεκτρονικής υπογραφής, οι οποίοι εκδίδουν, αναγνωρισμένα ή μη, πιστοποιητικά ή παρέχουν άλλες, σχετικές με την ηλεκτρονική υπογραφή, υπηρεσίες πιστοποίησης.

▸ **Διακίνηση εγγράφων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο**

Με το Προεδρικό Διάταγμα 342/2002 καθιερώθηκε η δυνατότητα διακίνησης εγγράφων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μεταξύ δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ή μεταξύ αυτών και των φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και ενώσεων φυσικών προσώπων. Η διακίνηση εγγράφων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μπορεί να γίνεται είτε με υποχρεωτική χρήση της ψηφιακής υπογραφής, για ορισμένους τύπους εγγράφων, είτε χωρίς χρήση ψηφιακής υπογραφής. Αν όμως η διακίνηση εγγράφων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο γίνεται χωρίς ψηφιακή υπογραφή, έχει ισχύ

μεταξύ των υπηρεσιών του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ ή μεταξύ αυτών και φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, αν δεν συνδέεται με την παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων.

Ε. Νομικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

▶ **Συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας**

Τον Ιούνιο του 2002 εκδόθηκε η Οδηγία 2002/47/ΕΚ αναφορικά με τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας. Οι κυριότεροι στόχοι της Οδηγίας είναι, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι:

- (α) Η δημιουργία ενός κοινοτικού καθεστώτος για την παροχή τίτλων και μετρητών ως εγγύησης, τόσο στο πλαίσιο σύστασης ασφάλειας υπό μορφή τίτλων, όσο και στο πλαίσιο μεταφοράς τίτλου, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών πώλησης με σύμφωνο επαναγοράς (repos).
- (β) Η περιορισμένη εφαρμογή στις συμφωνίες χρηματοοικονομικής ασφάλειας ορισμένων διατάξεων του πτωχευτικού δικαίου που ισχύουν στα κράτη μέλη και ιδίως εκείνων, οι οποίες ενδέχεται να εμποδίζουν τη ρευστοποίηση της χρηματοοικονομικής ασφάλειας ή να καθιστούν αβέβαιο το κύρος υφισταμένων τεχνικών.
- (γ) Η επέκταση της γενικής αρχής που περιέχεται στην Οδηγία 98/26/ΕΚ, βάσει της οποίας το δίκαιο που εφαρμόζεται στις ασφάλειες δυνάμει τίτλων σε λογιστική μορφή είναι εκείνο της χώρας στην οποία βρίσκεται το σχετικό μητρώο, ο σχετικός λογαριασμός ή το κεντρικό σύστημα καταθέσεων, προκειμένου να υπάρχει η αναγκαία ασφάλεια δικαίου κατά τη χρήση τέτοιου είδους τίτλων σε διασυνοριακό επίπεδο.
- (δ) Ο περιορισμός των διοικητικών επιβαρύνσεων που επηρεάζουν τη χρήση της ασφάλειας στις χρηματοπιστωτικές αγορές, είτε κατά τη σύναψη είτε κατά την εκτέλεση των συμφωνιών παροχής ασφάλειας.
- (ε) Η εξασφάλιση ότι οι συμφωνίες που επιτρέπουν στον ασφαλειολήπτη να επαναχρησιμοποιήσει ασφάλεια για τους δικούς του σκοπούς βάσει των μηχανισμών που ισχύουν για το ενέχυρο αναγνωρίζονται ως έγκυρες.

▶ **Ασφαλιστική διαμεσολάβηση**

Το Δεκέμβριο του 2002 υιοθετήθηκε η Οδηγία 2002/92/ΕΚ σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση. Με την Οδηγία αυτή θεσπίζονται κανόνες για την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης από φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία είναι εγκατεστημένα ή επιθυμούν να εγκατασταθούν σε άλλο κράτος μέλος.

Μεταξύ άλλων προβλέπεται η υποχρέωση εγγραφής των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών διαμεσολαβητών σε μητρώο αρμόδιας αρχής και οι προϋποθέσεις αυτής, τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα των ασφαλιστικών και αντασφα-

λιστικών διαμεσολαβητών, το θέμα της διατήρησης κεκτημένων δικαιωμάτων για τα πρόσωπα εκείνα που πριν από το Σεπτέμβριο του 2002 είχαν τα απαιτούμενα στην Οδηγία προσόντα και είχαν εγγραφεί σε μητρώο, η κοινοποίηση εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών σε άλλα κράτη μέλη, οι αρμόδιες αρχές και οι κυρώσεις, η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών, οι πληροφορίες που οφείλουν να παρέχουν οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές, καθώς επίσης και οι όροι της ενημέρωσης αυτής.

▮ Προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες

Τον Ιούλιο του 2002 δημοσιεύτηκε η Οδηγία 2002/58/EK σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Με την υιοθέτηση της Οδηγίας αυτής επιδιώκεται η εναρμόνιση των διατάξεων των κρατών μελών, προκειμένου να διασφαλιστεί ισοδύναμο επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών – ιδίως το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή – όσον αφορά στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε συνδυασμό με τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων αυτών και των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Κοινότητα. Οι διατάξεις της Οδηγίας 2002/58/EK εξειδικεύουν και συμπληρώνουν την Οδηγία 95/46/EK.

Αν και οι διατάξεις της Οδηγίας αφορούν κυρίως στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, ενδιαφέρουν και τα πιστωτικά ιδρύματα στο βαθμό που παρέχουν στην πελατεία τους προϊόντα και υπηρεσίες μέσω ηλεκτρονικών επικοινωνιών (π.χ., phone banking, mobile banking, internet banking).

2. Εθνικό επίπεδο

▮ Σύσταση φορέα εγγυοδοσίας μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων

Με το πρώτο κεφάλαιο του νόμου 3066/2002 συστάθηκε η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία “Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων” (ΤΕΜΠΜΕ), με σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρών επιχειρήσεων στην αγορά κεφαλαίων με την παροχή εγγυήσεων για την κάλυψη υποχρεώσεών τους έναντι πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων. Στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας συμμετέχει, μεταξύ άλλων, και ένας εκπρόσωπος της ΕΕΤ.

Το σύνολο των εγγυήσεων που θα παρέχει το Ταμείο, το οποίο θα εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος, δεν θα υπερβαίνει το δεκαπλάσιο των ιδίων κεφαλαίων του. Οι εγγυήσεις θα κυμαίνονται σε ποσοστό 40 - 70% επί του ύψους της πίστωσης και για ορισμένες περιπτώσεις το ποσοστό αυτό θα μπορεί να ανέλθει σε 80%, σύμφωνα με όσα θα προσδιοριστούν στον Κανονισμό παροχής εγγυήσεων. Τα ειδικότερα θέματα που σχετίζονται με τις εγγυήσεις (καταπτώσεις κ.λπ.) θα εξειδικευτούν σε ειδικό σχετικό Κανονισμό λειτουργίας.

▮ Ίδρυση και λειτουργία εταιρειών παροχής πιστώσεων στην Ελλάδα

Με την ΠΔ/ΤΕ 2485/31-1-2002 για τις “Προϋποθέσεις παροχής άδειας για την ίδρυση και λειτουργία εταιρειών Παροχής Πιστώσεων στην Ελλάδα και κανόνες εποπτείας αυτών από την Τράπεζα της Ελλάδος”, καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις παροχής άδειας για την ίδρυση και λειτουργία ανωνύμων εταιρειών με κύρια δραστηριότητα την παροχή πιστώ-

σεων, καθώς και το πλαίσιο για την άσκηση της εποπτείας των εταιρειών αυτών από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η Πράξη αυτή εκδόθηκε με βάση εξουσιοδότηση του νόμου 2937/2001, με τον οποίο τροποποιήθηκαν οι σχετικές διατάξεις του νόμου 2076/1992 και καταργήθηκε η απαγόρευση της κατ' επάγγελμα παροχής πιστώσεων από μη πιστωτικά ιδρύματα, υπό την προϋπόθεση ότι η σχετική άδεια θα παρέχεται από την Τράπεζα της Ελλάδος με όρους που καθορίζονται με Πράξη του Διοικητή της.

Οι εταιρείες παροχής πιστώσεων θα έχουν ως κύριο αντικείμενο την παροχή πιστώσεων σε φυσικά πρόσωπα για την κάλυψη προσωπικών - καταναλωτικών τους αναγκών και δεν επιτρέπεται να αποδέχονται καταθέσεις. Το ελάχιστο αρχικό μετοχικό τους κεφάλαιο καθορίζεται μέχρι το 2002 ίσο με το 1/3 και, από την 1η Ιανουαρίου 2003, ίσο με το 1/2 του ελάχιστου απαιτούμενου αρχικού κεφαλαίου για την ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα.

► **Διακίνηση ιδιωτικών επιταγών μέσω του τραπεζικού συστήματος και τρεχούμενων λογαριασμών καταθέσεων**

Με την απόφαση ΕΠΠΘ 121/1/1.3.2002, επιτράπη η τήρηση στο ίδιο πιστωτικό ίδρυμα και δεύτερου κοινού τρεχούμενου λογαριασμού καταθέσεων με την προϋπόθεση τήρησης του ορίου του χρεωστικού υπολοίπου των 1.500 ευρώ, ανεξάρτητα από τον αριθμό των λογαριασμών ή των συνδικαιούχων.

Με την απόφαση ΕΠΠΘ 139/6/3.12.2002 τροποποιήθηκαν οι ημερομηνίες πίστωσης των καταθέσεων με το προϊόν των επιταγών και καθορίστηκε ότι, εφόσον η επιταγή αγοράζεται από πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο τηρείται τόσο ο λογαριασμός επί του οποίου σύρεται η επιταγή όσο και ο λογαριασμός κατάθεσης του κομιστή, το προϊόν της επιταγής θα φέρεται σε πίστωση του λογαριασμού του κομιστή με αξία (valeur) της επομένης, το αργότερο, εργάσιμης ημέρας από την ημερομηνία αγοράς της επιταγής. Εφόσον η επιταγή αγοράζεται από άλλο πιστωτικό ίδρυμα από αυτό που τηρείται ο λογαριασμός του εκδότη της επιταγής, το προϊόν της επιταγής φέρεται σε πίστωση του λογαριασμού του κομιστή με αξία (valeur) της τρίτης, το αργότερο, εργάσιμης ημέρας από την ημερομηνία αγοράς της επιταγής.

ΣΤ. Φορολογικά θέματα

1. Διεθνές επίπεδο

► **Συμφωνίες δικαιωμάτων προαίρεσης (stock-options) εργαζομένων και η διασυννοριακή τους επίπτωση στο φόρο εισοδήματος**

Η Επιτροπή για Δημοσιονομικά Θέματα, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΟΟΣΑ, εξέδωσε το Φεβρουάριο του 2002 κείμενο εργασίας, με στόχο την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των εθνικών φορολογικών αρχών για τις συμφωνίες προαίρεσης των εργαζομένων και την επίπτωσή τους στο φόρο εισοδήματος. Στο κείμενο εργασίας εξετάζονται με πρακτικά παραδείγματα ορισμένα νομικά θέματα που μπορεί να προκύψουν από τέτοιες συμβάσεις, καθώς επίσης και η εφαρμογή ορισμένων όρων σε αυτές, σύμφωνα με το Υπόδειγμα Φορολογικής Σύμβασης του ΟΟΣΑ για τη συνεργασία μεταξύ φορολογικών αρχών, ενώ προτείνονται πιθανές λύσεις όπου αυτό είναι δυνατό.

2. Κοινοτικό επίπεδο

▮ *Φορολόγηση εισοδημάτων από αποταμιεύσεις*

Αναφορικά με την πρόταση Οδηγίας για την εξασφάλιση της πραγματικής φορολόγησης των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων στην Κοινότητα, είχε καθοριστεί ότι το Συμβούλιο EcoFin θα ελάμβανε μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2002 ομόφωνη απόφαση. Συγκεκριμένα, στόχος ήταν η σύνταξη αναφοράς για την πρόοδο των διαπραγματεύσεων με τις τρίτες, μη κοινοτικές χώρες (ΗΠΑ, Ελβετία, Λίχτενσταϊν, Μονακό, Ανδόρα και Αγιο Μαρίνο) για την υιοθέτηση ισοδύναμων με την πρόταση Οδηγίας μέτρων, καθώς και με τη Μ. Βρετανία και την Ολλανδία για την υιοθέτηση ιδίων μέτρων στα συνδεδεμένα ή εξαρτημένα εδάφη τους.

Ειδικά για το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και την Αυστρία, είχε αποφασιστεί μεταβατική περίοδος επτά ετών για την παρακράτηση φόρου – αντί της ανταλλαγής πληροφοριών – με ποσοστό 15% για τα τρία πρώτα χρόνια και 20% για τα υπόλοιπα. Οι προαναφερθείσες τρίτες χώρες έχουν προτείνει ως ισοδύναμο μέτρο την εφαρμογή της παρακράτησης φόρου. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή προσπαθεί να λάβει δεσμεύσεις από τις χώρες αυτές για την εφαρμογή ενός σχεδίου με τέσσερα βασικά σημεία, δηλαδή: την παρακράτηση φόρου, τη λήψη μέτρων για την ενθάρρυνση της εκούσιας συμμόρφωσης, την ανταλλαγή πληροφοριών κατόπιν αιτήματος και τη ρήτρα αναθεώρησης.

Στο Συμβούλιο EcoFin το Δεκέμβριο του 2002 προτάθηκε ότι το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και η Αυστρία θα πρέπει να εφαρμόσουν σύστημα παρακράτησης φόρου με ποσοστό 20% κατ' ανώτατο όριο για τα έτη 2004 έως 2007 και ποσοστό 35% κατ' ανώτατο όριο για τα έτη 2008-2011 και αφετέρου η Ελβετία θα πρέπει να επεκτείνει την ανταλλαγή πληροφοριών σε περιπτώσεις τεκμαιρόμενης φοροδιαφυγής.

3. Εθνικό επίπεδο

▮ *Κατάργηση τελών χαρτοσήμου σε συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν*

Με το νόμο 2990/2002 για την *“Αρμοδιότητα των δικαστηρίων σε υποθέσεις αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις”* κυρώθηκε πράξη νομοθετικού περιεχομένου του 2001, με την οποία καταργήθηκαν τα τέλη χαρτοσήμου σε πολλές περιπτώσεις, μεταξύ των οποίων στις συναλλαγματικές και στα γραμμάτια εις διαταγήν.

▮ *Υποχρεωτική τήρηση ισοζυγίου “Γενικού-Αναλυτικών Καθολικών”*

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίστηκε ότι από την 1η Σεπτεμβρίου 2002 οι επιτηδευματίες που τηρούν στην έδρα τους με μηχανογραφικό τρόπο βιβλία τρίτης κατηγορίας υποχρεούνται να εκτυπώνουν μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα εκείνου που αφορούν οι οικονομικές πράξεις, θεωρημένο ισοζύγιο των λογαριασμών όλων των βαθμίδων. Παράλληλα καταργήθηκε η υποχρέωση τήρησης του ισοζυγίου του Γενικού Καθολικού, η θεώρηση των ημερολογίων πρωτογενών εγγραφών και του ημερήσιου φύλλου συναλλαγών, καθώς και η υποχρέωση εκτύπωσης των ημερολογίων και του ημερήσιου φύλλου συναλλαγών, τα δεδομένα των οποίων φυλάσσονται με τη χρήση ηλεκτρομαγνητικών μέσων αποθήκευσης, με

την υποχρέωση της εκτύπωσής τους εντός 3 ημερών, όταν ζητηθεί από τον φορολογικό έλεγχο. Με την ίδια απόφαση ορίστηκε ότι από την 1η Ιουλίου 2002 απαλλάσσονται οι ανώνυμες εταιρείες από τη θεώρηση των βιβλίων πρακτικών γενικών συνελεύσεων των μετόχων, πρακτικών του διοικητικού συμβουλίου και του βιβλίου μετόχων, καθώς και οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης από τη θεώρηση του βιβλίου πρακτικών συνελεύσεων και του βιβλίου διαχείρισης.

Οι διατάξεις αυτές για την τήρηση του ισοζυγίου "Γενικού-Αναλυτικών Καθολικών" περιελήφθησαν και στο μεταγενέστερο νόμο 3052/2002 για τις «Απλουστεύσεις στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, στον τρόπο απόδοσης του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και άλλες διατάξεις», με έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 2003. Με εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών παρασχέθηκαν οδηγίες αναφορικά με την εφαρμογή της ανωτέρω Υπουργικής Απόφασης. Σε συνέχεια της αρχικής εγκυκλίου, διευκρινίστηκε για τις τράπεζες ότι μπορούν να εκτυπώνουν στο Ισοζύγιο Γενικού-Αναλυτικών Καθολικών τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους λογαριασμούς του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου, υπό την προϋπόθεση ότι όταν ζητηθεί από το φορολογικό έλεγχο να είναι δυνατή η εκτύπωσή τους σε αθεώρητα έντυπα.

▮ **Αυτοτελής φορολόγηση στα εισοδήματα από πράξεις repo και reverse repo**

Σε συνέχεια της από 21 Δεκεμβρίου 2001 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το νόμο 2990/21.2.2002 και με την οποία μεταξύ άλλων επιβλήθηκε αυτοτελής φορολόγηση 7% στα εισοδήματα από πράξεις repos και reverse repos, εκδόθηκαν επιμέρους έγγραφα, αποφάσεις και εγκύκλιοι του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Συγκεκριμένα:

- (α) Διευκρινίστηκε ότι για τις πράξεις repos που είχαν καταρτισθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002, απαλλάσσονται από τη φορολογία τα εισοδήματα που αναλογούν σε αυτές κατά τη χρονική περίοδο από την κατάρτισή τους μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2001.
- (β) Διευκρινίστηκε επίσης ότι τα εισοδήματα από πράξεις repo και reverse repo, επειδή θεωρούνται τόκοι από καταθέσεις, αποκτώνται από τους δικαιούχους κατά το χρόνο που καθίστανται ληξιπρόθεσμα και απαιτητά, ανεξάρτητα αν ο δικαιούχος είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή αν ο τόπος κατοικίας ή η έδρα του βρίσκονται στην Ελλάδα ή την αλλοδαπή, με την επιφύλαξη τυχόν ευνοϊκότερων διατάξεων των συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας.
- (γ) Επιπλέον, ορίστηκε ότι οι τόκοι από πράξεις repo που αποκτώνται από αλλοδαπές τράπεζες, οι οποίες δεν έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, εξαιρούνται της αυτοτελούς φορολογίας με συντελεστή 7%, μόνο εφόσον αφορούν σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου που είναι σε ξένο νόμισμα (εκτός ευρώζωνης).
- (δ) Τέλος, διευκρινίστηκε ότι σε περίπτωση που τράπεζα ή μέλος του Χρηματιστηρίου Αθηνών επαναγοράσει τίτλους του Δημοσίου πριν από τη λήξη τους, τους οποίους είχε προηγουμένως πωλήσει σε πελάτη του (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) χωρίς συμβατική υποχρέωση για την επαναγορά αυτή, τεκμαίρεται ότι υφίσταται σύμβαση repo.

▮ **Καθορισμός του τρόπου απόδοσης των οφειλομένων τελών χαρτοσήμου για τα πινάκια επιταγών των τραπεζών**

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίστηκε νέος τρόπος απόδοσης των οφειλομένων τελών χαρτοσήμου για τα πινάκια των επιταγών των

τραπεζών κατ' εφαρμογή των διατάξεων του νόμου 1957/1991. Συγκεκριμένα, τα τέλη χαρτοσήμου θα αποδίδονται συγκεντρωτικά για κάθε ημερολογιακό πενθήμερο στην αρμόδια ΔΟΥ από κάθε τραπεζικό κατάστημα, εντός πέντε ημερών από τη λήξη του πενθημέρου, με υποβολή σχετικής κατάστασης σύμφωνα με το υπόδειγμα του Υπουργείου. Ο νέος αυτός τρόπος ισχύει για τα πινάκια των επιταγών που εκδίδονται από την 1η Ιανουαρίου 2003.

▸ ***Εφαρμογή μειωμένου συντελεστή φορολογίας επιχειρήσεων που παρουσιάζουν αύξηση της απασχόλησης έναντι της προηγούμενης χρήσης***

Με το νόμο 2992/2002 ορίστηκε ότι για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες, τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του νόμου 1667/1986, καθώς και για τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα αλλοδαπών επιχειρήσεων μειώνεται για τη διαχειριστική περίοδο 2002 ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος από 35% σε 34% ή 33% ή 32,5%, εφόσον η απασχόληση σε αυτές έναντι της προηγούμενης χρήσης αυξάνεται κατά 5%, 10% ή 12,5%, αντίστοιχα. Οι επιχειρήσεις που σύμφωνα με τη ρύθμιση αυτή θα φορολογηθούν με μειωμένο συντελεστή, δεν πρέπει κατά την επόμενη χρήση να μειώσουν το προσωπικό τους. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων ρυθμίστηκαν με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

▸ ***Απλουστεύσεις στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και στον τρόπο απόδοσης του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας***

Με το νόμο 3052/2002, που αποτελεί και το πρώτο νομοθέτημα της φορολογικής μεταρρύθμισης, τροποποιήθηκαν πολυάριθμες διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Σημαντική είναι, μεταξύ άλλων, η διεύρυνση της έννοιας του επιτηδευματία, ώστε να συμπεριλαμβάνει και τις εξωχώριες εταιρείες. Περαιτέρω, τροποποιήθηκε ο κώδικας ΦΠΑ και ρυθμίστηκαν θέματα φορολογικών ελέγχων.

▸ ***Έμμεσοι φόροι και ηλεκτρονικό εμπόριο***

Στις 15 Μαΐου 2002 δημοσιεύτηκε ο Κανονισμός 792/2002, ο οποίος αφορά την τροποποίηση του Κανονισμού 218/92 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα των έμμεσων φόρων (ΦΠΑ), όσον αφορά πρόσθετα μέτρα για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Με τον Κανονισμό αυτό επεκτείνονται ορισμένες από τις διατάξεις του Κανονισμού 218/92, ώστε να θεσπιστούν διαδικασίες για την ανταλλαγή, με ηλεκτρονικά μέσα, πληροφοριών σχετικά με το φόρο προστιθέμενης αξίας που επιβάλλεται στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Οι διατάξεις του Κανονισμού θα εφαρμοστούν για προσωρινή περίοδο τριών ετών, η οποία μπορεί να παραταθεί για πρακτικούς λόγους. Με τις διατάξεις του Κανονισμού 792/2002 εξασφαλίζεται ότι ο φόρος προστιθέμενης αξίας, που οφείλεται για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού εμπορίου, μεταφέρεται σε λογαριασμούς που ορίζουν τα κράτη μέλη κατανάλωσης.

Ζ. Λογιστικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

► Διεθνή λογιστικά πρότυπα

Το Σεπτέμβριο του 2002 δημοσιεύτηκε ο Κανονισμός 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων. Στόχος του Κανονισμού είναι η υιοθέτηση και χρήση διεθνών λογιστικών προτύπων στην Κοινότητα, προκειμένου να εναρμονιστούν οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες που παρουσιάζονται από τις εταιρείες, των οποίων οι τίτλοι είναι δεκτοί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά κράτους μέλους κατά την έννοια της Οδηγίας 93/22/ΕΟΚ. Απώτερος στόχος του Κανονισμού είναι να εξασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο διαφάνειας και συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων και ως εκ τούτου η αποτελεσματική λειτουργία των κεφαλαιαγορών της Κοινότητας.

Στον Κανονισμό προβλέπεται ότι για κάθε οικονομικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2005 και εφεξής, οι εταιρείες που διέπονται από το δίκαιο ενός κράτους μέλους θα καταρτίζουν τους ενοποιημένους λογαριασμούς τους σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Περαιτέρω, παρέχεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να καταστήσουν υποχρεωτική ή προαιρετική την εφαρμογή των εγκεκριμένων διεθνών λογιστικών προτύπων και από μη εισηγμένες εταιρείες.

2. Εθνικό επίπεδο

► Εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων

Με το νόμο 2992/2002 καθιερώθηκε η εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων στις ετήσιες ή περιοδικές οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες καταρτίζονται κατά τις διαχειριστικές χρήσεις ή περιόδους που λήγουν μετά την 31η Δεκεμβρίου 2002. Ειδικότερα:

- (α) Η ρύθμιση αφορά στην κατάρτιση του ισολογισμού, της κατάστασης αποτελεσμάτων, της κατάστασης μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων, της κατάστασης ταμιακών ροών και των σημειώσεων επί των οικονομικών καταστάσεων και καταλαμβάνει υποχρεωτικά τις ανώνυμες εταιρείες, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και προαιρετικά τις υπόλοιπες ανώνυμες εταιρείες, που επιλέγουν τους τακτικούς κατά νόμο ελεγκτές τους από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών-Λογιστών. Στις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνονται τόσο οι ατομικές καταστάσεις των μητρικών εταιρειών όσο και οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των ομίλων, οι οποίες συντάσσονται με ευθύνη των μητρικών εταιρειών των ομίλων.
- (β) Κατά την υποβολή των ετήσιων δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος, οι εταιρείες, που σύμφωνα με τα ανωτέρω θα εφαρμόζουν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα θα αναμορφώνουν προσηκόντως τις φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος, προκειμένου το λογιστικό αποτέλεσμα, που εμφανίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης να προσαρμόζεται στο φορολογητέο αποτέλεσμα, όπως προκύπτει κατ' εφαρμογή της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας. Η συμφωνία των δύο αποτελεσμάτων, λογιστικού και φορολογικού, θα εμφανίζεται στις οικονομικές καταστάσεις με ιδιαίτερη σημείωση.

(γ) Τέλος, παρασχέθηκε η δυνατότητα στις εταιρείες που είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά θα εφαρμόζουν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα να σχηματίσουν αφορολόγητο αποθεματικό ποσού ίσου με το κόστος προσαρμογής τους σε αυτά κατά τη χρήση της πρώτης εφαρμογής τους. Αναφορικά με τις λεπτομέρειες της εφαρμογής των διεθνών λογιστικών προτύπων προβλέφθηκε η δυνατότητα ρύθμισής τους με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης.

Σημαντική υπήρξε τον Ιούλιο 2002 η ανακοίνωση από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από σχετική παρέμβαση και της ΕΕΤ, ότι ουσιαστικά η πρώτη εφαρμογή των ΔΛΠ θα γίνει με τον ισολογισμό της χρήσης 31ης Δεκεμβρίου 2003. Μέχρι την ημερομηνία αυτή οι ετήσιες και περιοδικές οικονομικές καταστάσεις θα καταρτίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, ενώ από 1ης Ιανουαρίου 2004 η εφαρμογή των ΔΛΠ θα ισχύσει και για τις περιοδικές οικονομικές καταστάσεις.

Δ Σύσταση Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων

Τον Ιούλιο του 2002 δόθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σε δημόσια συζήτηση σχέδιο νόμου για τη σύσταση Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων. Σύμφωνα με τις διατάξεις του σχεδίου, σκοπός του νόμου είναι η ενίσχυση της διαφάνειας της λειτουργίας των επιχειρήσεων μέσω εφαρμογής της λογιστικής τυποποίησης και διασφάλισης της ποιότητας των λογιστικών ελέγχων. Ειδικότερα:

- (α) Η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) θα συσταθεί με τη μορφή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, υπαγόμενου στην εποπτεία του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, και θα έχει την αρμοδιότητα:
- να εισηγείται στον Υπουργό νομοθετικές ρυθμίσεις σε θέματα Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, Γενικού και Κλαδικών Λογιστικών Σχεδίων και Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, καθώς και για την εναρμόνισή τους με το κοινοτικό δίκαιο και τα διεθνή πρότυπα,
 - να μεριμνά για τον έλεγχο της ποιότητας των διενεργούμενων υποχρεωτικών λογιστικών ελέγχων,
 - να ασκεί εποπτεία στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, και να αξιολογεί τα πορίσματα του ελέγχου της διαχείρισης του τελευταίου,
 - να γνωμοδοτεί επί θεμάτων λογιστικής τυποποίησης, και
 - να θεσπίζει κανόνες δεοντολογίας για την άσκηση ελέγχου στο έργο των ορκωτών ελεγκτών και ελεγκτικών εταιρειών και ελέγχει την τήρηση των κανόνων.
- (β) Στο πλαίσιο της ΕΛΤΕ προβλέπεται η λειτουργία ενός Συμβουλίου Λογιστικής Τυποποίησης (ΣΛΟΤ), ενός Συμβουλίου Ποιοτικού Ελέγχου (ΣΠΕ), καθώς και Πρωτοβάθμιων και Δευτεροβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων.
- (γ) Τέλος προβλέπονται διατάξεις για ασυμβίβαστα και περιορισμούς αναφορικά με την πρόσληψη, την απασχόληση ή την παροχή μιας σειράς προβλεπόμενων υπηρεσιών από ορκωτούς ελεγκτές ή/και τις ελεγκτικές εταιρείες στις οποίες ανήκουν.

Η. Εργασιακά και κοινωνικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

▶ **Εταιρική κοινωνική ευθύνη**

Τον Ιούλιο του 2002 εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανακοίνωση σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη και τη συνεισφορά των επιχειρήσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η Ανακοίνωση εκδόθηκε σε συνέχεια της Πράσινης Βίβλου αναφορικά με την προώθηση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την εταιρική κοινωνική ευθύνη.

Η διαδικασία διαβουλεύσεων ανέδειξε την υποστήριξη της κοινοτικής δράσης στον τομέα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, με την έννοια ότι σχεδόν όλες οι πλευρές – οι κοινωνικοί εταίροι και άλλοι συμμετέχοντες στη διαδικασία – υποστήριξαν την ανάληψη κοινοτικών πρωτοβουλιών στο θέμα αυτό. Οι επιχειρήσεις υπογράμμισαν την εθελοντική φύση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, την ένταξή της στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και το γεγονός ότι το περιεχόμενό της πρέπει να αναπτυχθεί σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στην Ανακοίνωσή της η Επιτροπή παρουσιάζει τη στρατηγική της ΕΕ για την προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

▶ **Προώθηση της οικονομικής συμμετοχής των εργαζομένων**

Τον Ιούλιο του 2002 εκδόθηκε Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με ένα πλαίσιο προώθησης της οικονομικής συμμετοχής των εργαζομένων στα κέρδη και στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων, είτε άμεσα με τη συμμετοχή στα κέρδη είτε έμμεσα με τη συμμετοχή των εργαζομένων στο μετοχικό κεφάλαιο. Η Ανακοίνωση έχει ως κύριους στόχους:

- την παροχή προσανατολισμού για την περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομικής συμμετοχής των εργαζομένων στην Ευρώπη με τη διατύπωση ενός συνόλου γενικών αρχών,
- την προώθηση της ευρύτερης χρήσης των συστημάτων οικονομικής συμμετοχής των εργαζομένων σε ολόκληρη την Ευρώπη με την παρουσίαση ενός πλαισίου κοινοτικής δράσης για τα έτη 2002-2004,
- την εξέταση των διακρατικών εμποδίων που προς το παρόν εμποδίζουν την εισαγωγή πανευρωπαϊκών συστημάτων οικονομικής συμμετοχής και την πρόταση συγκεκριμένων ενεργειών για την αντιμετώπισή τους.

▶ **Συμφωνία-πλαίσιο για την τηλεργασία**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο δεύτερο στάδιο της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους προσκάλεσε τους τελευταίους σε διαπραγματεύσεις για την τηλεργασία. Οι διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν στις 20 Σεπτεμβρίου 2001 και η συμφωνία-πλαίσιο για την τηλεργασία υπογράφηκε στις 16 Ιουλίου 2002. Για τους σκοπούς της συμφωνίας-πλαίσιο, ως τηλεργασία νοείται το είδος εκείνο οργάνωσης και εκτέλεσης εργασίας με τη χρήση πληροφορικής τεχνολογίας, όπου, στο πλαίσιο μιας σύμβασης ή σχέσης εργασίας, η εργασία που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί στις εγκαταστάσεις του εργοδότη, πραγματοποιείται σε τακτική βάση εκτός των εγκαταστάσεών του.

Στη συμφωνία-πλαίσιο ρυθμίζονται ο εθελοντικός χαρακτήρας της τηλεργασίας, οι συνθήκες εργασίας, η προστασία των προσωπικών δεδομένων, η προστασία της ιδιωτικής ζωής των εργαζομένων υπό καθεστώς τηλεργασίας, ο εξοπλισμός, ζητήματα υγείας και ασφάλειας, ο τρόπος οργάνωσης της εργασίας, η εξάσκηση, τα συλλογικά δικαιώματα των εργαζομένων, ο τρόπος εφαρμογής και η παρακολούθηση της τήρησης της συμφωνίας.

▮ Προσωρινή απασχόληση

Τον Αύγουστο του 2002 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας για τους όρους εργασίας των προσωρινά απασχολούμενων μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης. Ουσιώδες και κοινό χαρακτηριστικό της προσωρινής εργασίας είναι η τριγωνική σχέση μεταξύ χρήστριας επιχείρησης, μισθωτού και εταιρείας προσωρινής απασχόλησης. Ωστόσο, πέρα από το βασικό αυτό σχήμα, η νομική κατάσταση διαφέρει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Στόχος της πρότασης Οδηγίας είναι η βελτίωση της ποιότητας της προσωρινής εργασίας, με την εξασφάλιση του σεβασμού της αρχής της απαγόρευσης διακρίσεων έναντι των προσωρινά απασχολούμενων, και η θέσπιση κατάλληλου πλαισίου χρησιμοποίησης της προσωρινής εργασίας ως συμβολή στην καλή λειτουργία της αγοράς εργασίας και στην απασχόληση.

Στην πρόταση Οδηγίας περιέχονται, μεταξύ άλλων, ρυθμίσεις για την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, για τη δυνατότητα και τις προϋποθέσεις πρόσβασης σε μόνιμη θέση εργασίας, την εκπροσώπηση των απασχολούμενων με προσωρινή εργασία, καθώς επίσης και την πληροφόρηση των εκπροσώπων των εργαζομένων.

2. Εθνικό επίπεδο

▮ Ειδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας Τραπεζών - ΟΤΟΕ

Στις 18 Ιανουαρίου 2002 υπεγράφη μεταξύ των τραπεζών και της ΟΤΟΕ η Ειδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας αναφορικά με την παράταση κατά μία ώρα του νόμιμου ωραρίου συναλλαγών και μόνο για τη χρονική περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2002 μέχρι 28 Φεβρουαρίου 2002, δηλαδή την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας δραχμής και ευρώ, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού στο πλαίσιο της διαδικασίας αντικατάστασης της δραχμής με το ευρώ. Περαιτέρω, συμφωνήθηκε η καταβολή στους υπαλλήλους των τραπεζών, που υπάγονται στις κλαδικές συμβάσεις εργασίας τραπεζών-ΟΤΟΕ, του καθαρού ποσού των 450 ευρώ μέχρι την 28η Φεβρουαρίου 2002, η οποία πραγματοποιήθηκε έναντι των κερδών της τρέχουσας ή των επόμενων χρήσεων, χωρίς υπαγωγή σε οποιαδήποτε κράτηση ή ασφαλιστική εισφορά.

▮ Συλλογική Σύμβαση Εργασίας Τραπεζών - ΟΤΟΕ για τα έτη 2002-2003

Στις 23 Μαΐου 2002 υπεγράφη μεταξύ των τραπεζών και της ΟΤΟΕ διετής Συλλογική Σύμβαση Εργασίας για τα έτη 2002-2003, η οποία κηρύχθηκε υποχρεωτική με απόφαση του Υπουργού Εργασίας. Οι αυξήσεις που συμφωνήθηκαν για τους βασικούς μισθούς του ενιαίου μισθολογίου για κάθε κατηγορία προσωπικού ανέρχονται σε 4,2% για την περίοδο από 1η Ιανουαρίου 2002 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2002 επί των βασικών μισθών της 31ης Δεκεμβρίου 2001 και σε 3,8% για την περίοδο από

1η Ιανουαρίου 2003 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2003 επί των βασικών μισθών της 31ης Δεκεμβρίου 2002. Περαιτέρω, με τη νέα Συλλογική Σύμβαση Εργασίας επήλθε σημαντική εξέλιξη ως προς το ωράριο εργασίας και το ωράριο συναλλαγών.

► **Μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης**

Τον Ιούλιο 2002 δημοσιεύτηκε ο νόμος 3029/2002, με τον οποίο επήλθαν αλλαγές στην κοινωνική ασφάλιση, οι βασικότερες από τις οποίες είναι συνοπτικά οι ακόλουθες:

- (α) Καταρχήν τροποποιήθηκε για τους ασφαλισμένους μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992 και για τους ασφαλισμένους από 1ης Ιανουαρίου 1993 ο χρόνος ασφάλισης για συνταξιοδότηση.
- (β) Το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) μετονομάστηκε σε Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), στο οποίο προβλέφθηκε ότι θα ενταχθούν μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2008 οι κλάδοι σύνταξης των πολλών ταμείων των τραπεζών, οι οποίοι και θα καταργηθούν από της εντάξεώς τους στο ΙΚΑ.
- (γ) Συστάθηκε το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ) ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, με έναρξη λειτουργίας του την 1η Ιουνίου 2003, και προβλέφθηκε η σύσταση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης με τη μορφή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εποπτευομένων από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- (δ) Τέλος, συστάθηκε η Εθνική Αναλογιστική Αρχή (ΕΑΑ) ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή με κύριες αρμοδιότητες τη σύνταξη αναλογιστικών εκθέσεων και την παρακολούθηση της πορείας των αναλογιστικών δεδομένων των ασφαλιστικών οργανισμών, με σκοπό την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της κοινωνικής ανταποδοτικότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Θ. Ασφάλεια Τραπεζικών Συναλλαγών

1. Διεθνές επίπεδο

► **Ετήσια Έκθεση της Ομάδας Δράσης για την καταπολέμηση και την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (FATF)**

Τον Ιούνιο του 2002 δημοσιεύτηκε η ετήσια έκθεση πεπραγμένων της Ομάδας Δράσης για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (Financial Action Task Force on money laundering - FATF), η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΟΟΣΑ. Στην ετήσια έκθεση δίνεται έμφαση στα ακόλουθα θέματα:

- εφαρμογή των οκτώ ειδικών συστάσεων για την καταπολέμηση της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τρομοκράτες στις χώρες μέλη της FATF, αλλά και από τα κράτη που δεν αποτελούν μέλη της FATF,
- την προώθηση πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο την επέκταση των μελών της FATF, όσο και

- τη συνεργασία με άλλους διεθνείς οργανισμούς,
- ❑ τις εργασίες που ανέλαβε η FATF σε σχέση με τις μη συνεργαζόμενες χώρες, και
 - ❑ την περιληπτική παρουσίαση της τυπολογίας των μεθόδων χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη συνοπτική ανάλυση των σχετικών με το θέμα αυτό σαράντα συστάσεων της Ομάδας Δράσης.

Σε σχέση με τις μεθόδους και τις τάσεις που ακολουθούνται διεθνώς αναφορικά με τους τρόπους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η έκθεση δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στη χρήση της αντιπροσωπευτικής και ιδιωτικής τραπεζικής (correspondent και private banking).

2. Κοινοτικό επίπεδο

▶ **Συλλογική συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (ΕΥΡΩΠΟΛ)**

Τον Ιανουάριο του 2002 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων η συμφωνία που υπογράφηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2001 μεταξύ της ΕΥΡΩΠΟΛ και της ΕΚΤ, με σκοπό τη θέσπιση αποτελεσματικής συνεργασίας των συμβαλλόμενων μερών, σε ό,τι αφορά τα μέτρα για την καταπολέμηση των απειλών που προέρχονται από την παραχάραξη και την κιβδηλεία του ευρώ. Με τη συγκεκριμένη συμφωνία, η οποία είχε προβλεφθεί στον Κανονισμό 1338/2001, καθιερώνονται τα εξής:

- ❑ τακτικές διαβουλεύσεις μεταξύ αρμόδιων στελεχών των δύο μερών,
- ❑ συντονισμός των μερών για τις εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού και τις δημοσιεύσεις, που αφορούν την παραχάραξη και την κιβδηλεία του ευρώ,
- ❑ ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των μερών και τρόπος πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων όπως το σύστημα παρακολούθησης πλαστών νομισμάτων (ΣΠΠΝ) που έχει αναπτύξει και συντηρεί η ΕΚΤ,
- ❑ κανόνες εμπιστευτικότητας και ασφάλειας όσον αφορά την επεξεργασία πληροφοριών, και
- ❑ εξαίρεση πληροφοριών που αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

III. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕΤ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Η ΕΕΤ είχε ιδιαίτερα σημαντική συμβολή στη διαμόρφωση του διεθνούς, κοινοτικού και ελληνικού κανονιστικού και ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος. Εκτός από τα αναφερόμενα κατωτέρω, η εν λόγω δραστηριότητα εκδηλώθηκε με την ενεργό συμμετοχή της στις εργασίες της Τραπεζικής Ομοσπονδίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω της οποίας παρακολουθούνται οι διεθνείς και κοινοτικές εξελίξεις. Το έργο της Τραπεζικής Ομοσπονδίας για το 2002 είναι αποτυπωμένο στον ετήσιο απολογισμό της, που είναι δημοσιευμένος στην ηλεκτρονική διεύθυνση του φορέα (www.fbe.be).

A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

1. Κεφαλαιακή επάρκεια τραπεζών

Η Επιτροπή της Βασιλείας διενήργησε κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2002 την τρίτη διερευνητική άσκηση (QIS III), προκειμένου να αξιολογήσει τις επιπτώσεις στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών από τις (τροποποιημένες) προτάσεις της για την τροποποίηση του Συμφώνου της Βασιλείας (Basel Capital Accord) του 1988. Βάσει των πορισμάτων της άσκησης θα διαμορφωθεί το τρίτο και τελευταίο συμβουλευτικό κείμενο, το οποίο αναμένεται να δοθεί στη δημοσιότητα την άνοιξη του 2003. Η εν λόγω άσκηση περιλάμβανε στο δείγμα της, τράπεζες από ένα ευρύ φάσμα χωρών, μεταξύ των οποίων υπήρχαν – εκτός από τράπεζες με διεθνή παρουσία – και μικρές εξειδικευμένες τράπεζες.

Επίσημα η έρευνα ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2002, έτσι ώστε να έχουν υποβληθεί τα ερωτηματολόγια στις εθνικές εποπτικές αρχές μέχρι το τέλος του έτους (20 Δεκεμβρίου 2002).

Στη χώρα μας η παραπάνω διαδικασία έγινε με τη συνεργασία της Τράπεζας της Ελλάδος. Στο πλαίσιο των εργασιών της ΕΕΤ, οι τράπεζες είχαν ήδη ενημερωθεί για τη δομή της τρίτης άσκησης και το είδος των πληροφοριών που χρειάζονταν να συλλέξουν από το Μάιο του 2002. Επιπλέον, σε όλη τη διάρκεια της άσκησης η ΕΕΤ ήταν σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία της Τράπεζας της Ελλάδος, προκειμένου να παρακολουθεί την πορεία της άσκησης και την ανταπόκριση των τραπεζών σε αυτή.

Επίσης η EET συμμετέχει, μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος, στη διαβούλευση που ξεκίνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το σχέδιο πρότασης Οδηγίας για την κεφαλαιακή επάρκεια που δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή το Νοέμβριο του 2002.

Παράλληλα η EET συμμετείχε με εκπροσώπους της στις εργασίες των αρμόδιων επιτροπών της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας (Banking Supervision Committee και Basel Working Group), προωθώντας τις απόψεις των μελών της και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

2. Ζητήματα Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου

Η συνεργασία της EET με τις αρμόδιες αρχές, προκειμένου να καταρτιστεί το κείμενο με τις ελληνικές θέσεις που θα συζητηθεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ), συνεχίστηκε και αυτή τη χρονιά. Συγκεκριμένα, έγινε εκ νέου επεξεργασία του κειμένου που απέστειλε ο ΠΟΕ στις αρμόδιες αρχές (Υπουργείο Εξωτερικών), με καταγραφή των διαδικασιών και προϋποθέσεων που πρέπει να τηρηθούν, ώστε να λειτουργήσει ένα πιστωτικό ίδρυμα στην Ελλάδα. Επίσης η EET συνεργάζεται για το θέμα αυτό με το Υπουργείο Εξωτερικών, το οποίο και συνεπικουρεί στις εργασίες του.

Επιπλέον η EET ασχολήθηκε με το νομοσχέδιο Sarbanes Oxley Act για λογιστές και ορκωτούς ελεγκτές, που είναι υπό ψήφιση στις ΗΠΑ. Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι η θεραπεία των συστημικών και δομικών αδυναμιών στο κεφαλαιακό σύστημα των ΗΠΑ, που εμφανίστηκαν μετά τις πρόσφατες αποτυχίες των λογιστικών ελέγχων σε ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις. Η επαύξηση της ευθύνης των διοικήσεων των επιχειρήσεων, αναφορικά με την ποιότητα και διαφάνεια των οικονομικών εκθέσεων των εταιρειών που διοικούν, αποτελεί τη δεύτερη επιδίωξη του σχεδίου αυτού.

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών

1. Εταιρική διακυβέρνηση

Η EET συμμετείχε στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, στο πλαίσιο της οποίας εκπονήθηκε ο νόμος 3016/2002 για την εταιρική διακυβέρνηση. Η πάγια θέση της EET, όπως εκφράστηκε καθόλη τη διάρκεια των εργασιών της επιτροπής, αλλά και γραπτώς, ήταν ότι οι κανόνες της εταιρικής διακυβέρνησης δεν είναι ορθό να ενσωματώνονται σε νόμο, για δύο μείζονες λόγους:

- ▶ πρώτον, λόγω της πολυμορφίας τους, η οποία αποτελεί συνάρτηση των ιδιαιτεροτήτων που χαρακτηρίζουν τον τρόπο λειτουργίας και οργάνωσης κάθε εταιρείας (ενδεικτικά, η μετοχική σύνθεση της εταιρείας, το μέγεθός της, η γενικότερη επιχειρηματική πολιτική της) και συνεπάγεται αντικειμενική αδυναμία λεπτομερούς αποτύπωσής τους σε νομοθετικό κείμενο,
- ▶ δεύτερον, λόγω της έλλειψης της απαιτούμενης ευελιξίας για την προσαρμογή τους στα εκάστοτε νέα δεδομένα.

Αντίθετα, η ΕΕΤ θεωρεί ότι ο ενδεδειγμένος τρόπος υιοθέτησης των εν λόγω κανόνων είναι, λόγω της φύσης τους και σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, η θέση σε εφαρμογή εθελοντικών κωδίκων καλής πρακτικής, στο πλαίσιο διαδικασιών αυτορρύθμισης. Περαιτέρω, η ΕΕΤ υπέβαλε και κατ' άρθρο παρατηρήσεις επί της μεθοδολογίας και επί του περιεχομένου των διατάξεων του νόμου. Μεταξύ άλλων επισήμανε το πρόβλημα των επικαλύψεων και τον κίνδυνο αντιφάσεων μεταξύ αρκετών διατάξεων του εν λόγω νόμου και του νόμου 2190/1920, καθώς επίσης και με διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, τα ζητήματα που δημιουργούνται με τη διάταξη για τις υποχρεώσεις και καθήκοντα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς επίσης και με το διαχωρισμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε εκτελεστικά, μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ως προς τη λειτουργία του ίδιου του Διοικητικού Συμβουλίου και τα ζητήματα ευθύνης που δημιουργούνται, τις διατάξεις για την οργάνωση και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου κ.λπ.

Η ΕΕΤ συμμετείχε επίσης – ως μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής – στη μελέτη που εκπονήθηκε από το Κέντρο Μελετών και Εκπαίδευσης Χρηματοοικονομικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών για την αξιολόγηση του επιπέδου εταιρικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα.

2. Κώδικας Κεφαλαιαγοράς

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών υπέβαλε τον Ιούλιο του 2002 σε διαβούλευση σχέδιο Κώδικα Κεφαλαιαγοράς, με το οποίο επιχειρείται η κωδικοποίηση του δικαίου της κεφαλαιαγοράς. Η ΕΕΤ συμμετείχε στη διαβούλευση με παρατηρήσεις της. Αναγνωρίζοντας τις ποικίλες δυσκολίες του όλου εγχειρήματος, λόγω του μεγάλου όγκου και του αποσπασματικού χαρακτήρα της νομοθεσίας της κεφαλαιαγοράς, οι θέσεις της ΕΕΤ επικεντρώθηκαν στα ακόλουθα:

- (α) Αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα του εγχειρήματος, το οποίο αναμένεται να συντελέσει στην εξορθολογικοποίηση της διάσπαρτης, αυτή τη στιγμή, σχετικής νομοθεσίας, καθώς επίσης και τη μεγάλη σημασία της δημόσιας διαβούλευσης, μέσω της οποίας δίνεται η ευκαιρία σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να εκφράσουν τις απόψεις και τα σχόλιά τους, ώστε να επιτευχθεί εποικοδομητικός διάλογος και συγκερασμός των απόψεων.
- (β) Θεωρεί ότι, επειδή ένα μεγάλο μέρος της νομοθεσίας της κεφαλαιαγοράς περιλαμβάνεται σε αποφάσεις των αρμόδιων για επιμέρους θέματα αρχών, οι οποίες στη μεγάλη τους πλειονότητα έχουν τροποποιηθεί αρκετές φορές, θα πρέπει το εγχείρημα αυτό να συμπληρωθεί παράλληλα με την κωδικοποίηση των αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και των υπόλοιπων ρυθμιστικών αρχών. Με τον τρόπο αυτό εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί το σημαντικό αυτό έργο και θα συστηματοποιηθεί πλήρως η νομοθεσία της κεφαλαιαγοράς.
- (γ) Επισημαίνει ότι, επειδή αναμένονται αρκετά σύντομα σημαντικές εξελίξεις στην ελληνική νομοθεσία της κεφαλαιαγοράς, όπως ενδεικτικά η ενσωμάτωση των Οδηγιών 2001/107/ΕΚ και 2001/108/ΕΚ σχετικά με τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ), θα ήταν σκόπιμο στον Κώδικα να συμπεριληφθούν – εφόσον οριστικοποιηθούν – και οι σχετικές ρυθμίσεις, προκειμένου να αποφευχθούν κατά το δυνατό τροποποιήσεις του Κώδικα αμέσως μετά την έκδοσή του.

Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους

Με την Πράξη αυτή της Τράπεζας της Ελλάδος τροποποιούνται και κωδικοποιούνται οι υφιστάμενες διατάξεις που αφορούν στην ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα. Η ΕΕΤ επεξεργάστηκε την Πράξη και έκρινε αναγκαία την παροχή ορισμένων διευκρινίσεων από την ΤτΕ, με γνώμονα την ορθή εφαρμογή στην πράξη της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002. Μεταξύ άλλων επισημάνθηκαν τα εξής:

- (α) Η εφαρμογή αρκετών διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 προϋποθέτει εκτεταμένες προσαρμογές στα συστήματα των τραπεζών (μηχανογραφικά, οργανωτικά κ.λπ.), στις επιμέρους τραπεζικές συμβάσεις, καθώς επίσης και στα ενημερωτικά τους φυλλάδια. Για το λόγο αυτό κρίθηκε αναγκαία η εύλογη μετάθεση έναρξης ισχύος των διατάξεων της Πράξης που έχουν άμεση σχέση με τα θέματα αυτά.
- (β) Κρίθηκε επίσης αναγκαία η παροχή διευκρινίσεων από την ΤτΕ σχετικά με τον τρόπο προσδιορισμού της μεταβολής του γενικού επιτοκίου αναφοράς βάσει των νέων διατάξεων της Πράξης.
- (γ) Στην ΠΔ/ΤΕ γίνεται αναφορά στις χρεώσεις που έχουν δικαίωμα να επιβάλλουν οι τράπεζες, με τη διάκριση σε προμήθειες, αμοιβές για τυχόν παρεχόμενες ειδικές υπηρεσίες, εφάπαξ δαπάνες και έξοδα υπέρ τρίτων. Οι έννοιες αυτές περιλαμβάνουν κόστη που δεν είναι δυνατό να συμπεριληφθούν στο επιτόκιο. Προκειμένου να αποφευχθούν παρερμηνείες, ζητήθηκε να διευκρινιστούν ειδικότερα οι έννοιες αυτές.
- (δ) Επισημάνσεις έγιναν επίσης αναφορικά με το δικαίωμα, τους όρους και τις προϋποθέσεις της πρόωρης εξόφλησης, καθώς και με ρυθμίσεις της Πράξης για τη σύναψη συμβάσεων καταναλωτικών δανείων ή πιστώσεων, τη νομική θέση και τα δικαιώματα των συναλλασσομένων, τη μονομερή τροποποίηση των όρων των συμβάσεων και την περιοδική ενημέρωση.

2. Εθελοντικός κώδικας συμπεριφοράς κατά την προσυμβατική ενημέρωση για στεγαστικά δάνεια

Η ΕΕΤ, με γνώμονα την ενίσχυση της διαφάνειας, της συγκρισιμότητας, της άρτιας ενημέρωσης και της προστασίας του συναλλακτικού κοινού στον τομέα της στεγαστικής πίστης, προώθησε έγκαιρα και ενεργά την υιοθέτηση από τα μέλη της του πανευρωπαϊκού εθελοντικού κώδικα συμπεριφοράς κατά την προσυμβατική ενημέρωση για στεγαστικά δάνεια.

Ο κώδικας αυτός περιέχεται σε συμφωνία που υπογράφηκε στις 5 Μαρτίου 2001 μεταξύ των ευρωπαϊκών ενώσεων καταναλωτών και των ευρωπαϊκών ενώσεων πιστωτικού τομέα, ενώ οι διαπραγματεύσεις έγιναν υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το κείμενο του κώδικα επικυρώθηκε ταυτόχρονα με τη Σύσταση 2001/193/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για τις περισσότερες ελληνικές τράπεζες

η εφαρμογή του κώδικα ξεκίνησε το Σεπτέμβριο 2002, ενώ εκδόθηκε σχετικό δελτίο τύπου από την EET.

Η EET προέβη στην εκτύπωση ενιαίου εντύπου, στο οποίο περιέχεται αυτούσιο το κείμενο του κώδικα που περιλαμβάνεται στην ευρωπαϊκή συμφωνία. Η έκδοση του εντύπου αυτού κρίθηκε σκόπιμη, προκειμένου το κείμενο του κώδικα να είναι μορφολογικά ενιαίο, εύχρηστο και προσβάσιμο στον καταναλωτή. Στην πίσω όψη του εντύπου υπάρχει το λογότυπο της τράπεζας που προσχωρεί στον κώδικα, προκειμένου οι καταναλωτές να είναι σε θέση να γνωρίζουν εάν το πιστωτικό ίδρυμα, με το οποίο προτίθενται να συμβληθούν, προσχωρεί στον κώδικα.

Τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν προσχωρήσει στον εθελοντικό αυτό κώδικα συμπεριφοράς δεσμεύονται να παρέχουν στον καταναλωτή σε προσυμβατικό επίπεδο:

- ▶ γενικές πληροφορίες για τα στεγαστικά δάνεια που προσφέρουν,
- ▶ εξατομικευμένες πληροφορίες που θα παρέχονται με τη μορφή ενός “τυποποιημένου ευρωπαϊκού δελτίου πληροφοριών”.

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

1. Διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ

Μετά τη δημοσίευση του Κανονισμού 2560/2001 “σχετικά με τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ” και την έναρξη ισχύος του από την 1η Ιανουαρίου 2002, η EET ασχολήθηκε συστηματικά με την ενημέρωση των τραπεζών, προκειμένου να επιτευχθεί η άρτια και έγκαιρη πρακτική εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπονται στον Κανονισμό. Η ενημέρωση των τραπεζών αφορούσε στο σύνολο των θεμάτων, τα οποία καλύπτονται από τον Κανονισμό και ειδικότερα:

- ▶ στις διασυνοριακές πράξεις ηλεκτρονικής πληρωμής σε ευρώ,
- ▶ στις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων σε ευρώ και
- ▶ στη διαφάνεια και εκ των προτέρων πληροφόρηση της πελατείας σε σχέση με τα επιβαλλόμενα έξοδα για τις διασυνοριακές πληρωμές.

Οι εγκατεστημένες στην Ελλάδα τράπεζες, οι οποίες εκδίδουν κάρτες, προσαρμόστηκαν έγκαιρα στην αρχή της ευθυγράμμισης των εξόδων μεταξύ διασυνοριακών και εγχώριων πράξεων ηλεκτρονικής πληρωμής μέχρι του ποσού των 12.500 ευρώ (δηλαδή πληρωμές με κάρτες και αναλήψεις από ATMs), η οποία, σύμφωνα με τα όσα ορίζει ο Κανονισμός, ισχύει ήδη από την 1η Ιουλίου του 2002.

Επίσης η EET ενημέρωσε τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή, το Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών (ΚΕΠΚΑ) και τον Υφυπουργό Ανάπτυξης σχετικά με τα μέτρα που έχουν λάβει οι τράπεζες, προκειμένου να εναρμονιστούν με τις διατάξεις του Κανονισμού.

2. Διευκόλυνση της αυτοματοποιημένης ηλεκτρονικής διαβίβασης πιστώσεων

Η ΕΕΤ ζήτησε τη συνδρομή της Τράπεζας της Ελλάδος για την απλοποίηση των διαδικασιών που οφείλουν να ακολουθούν οι τράπεζες, προκειμένου να διενεργήσουν μια διασυνοριακή μεταφορά πίστωσης σε ευρώ, ώστε, μέχρι μέγιστου ποσού 12.500 ευρώ, να έχουν την ίδια μεταχείριση έναντι της πολιτείας με τις αντίστοιχες εγχώριες συναλλαγές. Σύμφωνα και με τα όσα ορίζει ο Κανονισμός τα κράτη μέλη όφειλαν να προβούν, από την 1η Ιουλίου 2002, σε δύο ενέργειες, οι οποίες θα συμβάλουν καθοριστικά στη διευκόλυνση της πραγματοποίησης διασυνοριακών πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ μέσα στην Κοινότητα:

- (α) να καταργήσουν την υποχρέωση γνωστοποίησης που επιβάλλουν στα πιστωτικά ιδρύματα για την κατάρτιση των στατιστικών του Ισοζυγίου Πληρωμών, όσον αφορά στις διασυνοριακές πληρωμές μέχρι ποσού 12.500 ευρώ και
- (β) να καταργήσουν όλες τις εθνικές υποχρεώσεις αναφορικά με τις ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται σχετικά με τα στοιχεία του δικαιούχου, οι οποίες εμποδίζουν την αυτοματοποίηση των πληρωμών.

3. Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών

Η ΕΕΤ, συμμετέχοντας ενεργά στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, λαμβάνει μέρος στις πανευρωπαϊκές εξελίξεις σε ζητήματα πληρωμών, προετοιμάζοντας ανάλογα τις τράπεζες μέλη της.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της ευρωπαϊκής τραπεζικής κοινότητας. Αποστολή του είναι να εφοδιάσει τις ευρωπαϊκές τράπεζες και ιδιαίτερα τον κλάδο των πληρωμών με τον αναγκαίο στρατηγικό προσανατολισμό και καθοδήγηση, ώστε να δημιουργηθεί η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά πληρωμών (the Single European Payment Area – SEPA). Τελικός στόχος είναι η δημιουργία αποτελεσματικών, κερδοφόρων και πλήρως αποδεκτών ευρωπαϊκών συστημάτων πληρωμών. Επιμέρους στόχοι του EPC είναι οι εξής:

- να διευκολύνει τη δημιουργία συμφωνιών που θα οδηγήσουν στην οικοδόμηση της SEPA, να καθορίσει τις διαδικασίες σύγκλισης και να παρακολουθήσει την τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων,
- να επικοινωνεί και να προτείνει λύσεις προς τις αρχές (Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Ευρωπαϊκή Επιτροπή) για λογαριασμό του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου,
- να αποφασίζει για τις συλλογικές επενδύσεις που απαιτούνται για να επιτευχθούν οι συμφωνηθέντες στόχοι, και
- να αναχθεί σε επίσημο συνομιλητή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών σε θέματα πληρωμών.

Μέλη του EPC είναι εκπρόσωποι μεγάλων τραπεζών, εκπρόσωποι εθνικών ενώσεων τραπεζών και εκπρόσωποι των ευρωπαϊκών ενώσεων τραπεζών. Έχουν ήδη συσταθεί και λειτουργούν πέντε ομάδες εργασίας, οι οποίες επεξεργάζονται συγκεκριμένες θεματικές για την επίτευξη του στόχου της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς πληρωμών.

4. Πλαίσιο επίβλεψης των συστημάτων πληρωμών

Η Τράπεζα της Ελλάδος με την Πράξη του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής 50/31.7.2002 “Καθορισμός πλαισίου επίβλεψης των συστημάτων πληρωμών”, προχώρησε σε θεσμοθέτηση της εποπτείας των συστημάτων και μέσων πληρωμών μικρής και μεγάλης αξίας σε ευρώ.

Μετά από σχετική μεσολάβηση της ΕΕΤ πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τους υπευθύνους της Τράπεζας της Ελλάδος, κατά την οποία οι εκπρόσωποι των τραπεζών ζήτησαν διευκρινίσεις σε σχέση με τον τρόπο συμπλήρωσης και αποστολής από τα πιστωτικά ιδρύματα των απαιτούμενων από μέρους τους πληροφοριών.

5. Επιπτώσεις στα συστήματα εκκαθάρισης τραπεζικών συναλλαγών λόγω παράτασης λειτουργίας των τραπεζικών καταστημάτων

Το καλοκαίρι του 2002 η ΕΕΤ απέστειλε επιστολή προς την Τράπεζα της Ελλάδος, το Γραφείο Συμφηφισμού Αθηνών και τη ΔΙΑΣ, προκειμένου να διερευνηθεί η ανάγκη τυχόν μεταβολής στη λειτουργία των αντίστοιχων συστημάτων, ως αποτέλεσμα της παράτασης του ωραρίου συναλλαγών των τραπεζών, από την 1η Σεπτεμβρίου 2002 κατά μισή ώρα, σύμφωνα με τη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας τραπεζών - ΟΤΟΕ για τα έτη 2002-2003. Μετά από διεξοδική διαδικασία διαβούλευσης, αποφασίστηκαν τα ακόλουθα:

- (α) Η διατήρηση των υφιστάμενων “cut off” για την εκκαθάριση των διάφορων συστημάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος:
 - στις 17:00 για τα συστήματα της ΔΙΑΣ,
 - στις 16:45 για το Γραφείο Συμφηφισμού,
 - στις 16:30 για το Σύστημα Αύλων Τίτλων.
- (β) Η επέκταση κατά μισή ώρα του ωραρίου παραλαβής επιταγών στο λεκανοπέδιο Αττικής (από 15.30 στις 16.00 για τις ημέρες Δευτέρα – Πέμπτη και από 15.00 στις 15.30 την Παρασκευή). Για τεχνικούς λόγους η παραλαβή των επιταγών εκτός λεκανοπεδίου Αττικής (συμπεριλαμβανομένου του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης) δεν αλλάζει, αλλά εξακολουθεί να γίνεται στις ώρες που ίσχυαν και πριν την 1η Σεπτεμβρίου 2002 (από Δευτέρα μέχρι Πέμπτη στις 15.30 και την Παρασκευή στις 15.00).
- (γ) Η επέκταση κατά μισή ώρα (από 14:30 στις 15:00) του χρόνου αποστολής από τις τράπεζες μηνυμάτων για συναλλαγές σε άυλους τίτλους.
- (δ) Στα συστήματα της ΔΙΑΣ και ειδικά στο DiasCheque δεν επεκτάθηκε η υφιστάμενη ώρα αποστολής αρχείων από τις τράπεζες (παρέμεινε δηλαδή μέχρι τις 16:15).

Ε. Νομικά θέματα

1. Τραπεζικά επιτόκια

Με αφορμή τα ερωτήματα που προέκυψαν από την απόφαση 1219/2001 του Αρείου Πάγου και κατόπιν σχετικής επιστολής του Προέδρου της ΕΕΤ, η Τράπεζα της Ελλά-

δος, με την επιστολή 1375/23.05.2002 του Διοικητή της, διευκρινίζει τα ζητήματα που αφορούν στον τρόπο καθορισμού των τραπεζικών επιτοκίων και ειδικότερα στο ισχύον καθεστώς της ελεύθερης διαμόρφωσής τους.

Ειδικότερα, η Τράπεζα της Ελλάδος που, λόγω αρμοδιότητας, είναι η αρχή που θεσμοθέτησε με αποφάσεις της (κανονιστικές διοικητικές πράξεις) το ισχύον καθεστώς, αποσαφηνίζει τη ratio της διάκρισης μεταξύ τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων, τους λόγους που οδήγησαν στη διαφοροποίηση της ρύθμισης των δύο αυτών κατηγοριών επιτοκίων και κατά συνέπεια την έλλειψη δυνατότητας ανάλογης εφαρμογής επί των τραπεζικών επιτοκίων του εκάστοτε ισχύοντος ανώτατου ορίου για τα εξωτραπεζικά επιτόκια.

Συγκεκριμένα, στην απαντητική επιστολή του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος επισημαίνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- (α) Το καθεστώς διοικητικού καθορισμού των επιτοκίων μεταβλήθηκε σταδιακά από το έτος 1987 με την κατάργηση του ανώτατου ορίου επιτοκίου 21,5% στις βραχυπρόθεσμες και σε άλλες κατηγορίες τραπεζικών πιστώσεων. Ταυτόχρονα, για τις χορηγήσεις αυτές καθορίστηκε από τις 30 Ιουνίου 1987, ελάχιστο επιτόκιο 21% και δόθηκε η δυνατότητα στις τράπεζες να διαμορφώνουν ελεύθερα το επιτόκιο πάνω από το ελάχιστο αυτό όριο (ΠΔ/ΤΕ 1087/29.06.87).
- (β) Η απόφαση απελευθέρωσης των επιτοκίων χορηγήσεων προς τα άνω, με ταυτόχρονο καθορισμό κατώτατου ορίου επιτοκίου, αποτέλεσε, όπως διευκρινίζεται στην εν λόγω επιστολή, συνειδητή επιλογή της Τράπεζας της Ελλάδος για τη σταδιακή μετάβαση από το προηγούμενο καθεστώς διοικητικού καθορισμού των επιτοκίων σε καθεστώς διαμόρφωσής τους κυρίως από τις δυνάμεις προσφοράς και ζήτησης τραπεζικών πιστώσεων. Στα τραπεζικά επιτόκια άρχισε επομένως να ενσωματώνεται ένα “πρόσθετο στοιχείο κόστους”, με σκοπό την εξασφάλιση των τραπεζικών πιστώσεων από το διαφορετικό μέγεθος κινδύνου που αντιστοιχεί στις επιμέρους κατηγορίες δανείων.
- (γ) Μετά την απελευθέρωσή τους, τα τραπεζικά επιτόκια ακολούθησαν την τάση των επιτοκίων που καθόριζε η Τράπεζα της Ελλάδος (κυρίως τα επιτόκια παρέμβασης της Τράπεζας της Ελλάδος στη διατραπεζική αγορά χρήματος) κατά την άσκηση της νομισματικής πολιτικής και από την 1η Ιανουαρίου 2001 την τάση των αντίστοιχων επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Επιπρόσθετα, τα τραπεζικά επιτόκια επηρεάζονται και από άλλους παράγοντες, όπως οι αποδόσεις εναλλακτικών προς τις τραπεζικές καταθέσεις τοποθετήσεων και το αναλαμβανόμενο εκάστοτε μέγεθος του κινδύνου από τη χορήγηση δανείων προς επιχειρήσεις ή νοικοκυριά.
- (δ) Δεν γεννάται ζήτημα ανάλογης εφαρμογής επί των τραπεζικών επιτοκίων του εκάστοτε ισχύοντος ανώτατου ορίου για τα εξωτραπεζικά επιτόκια, δεδομένου ότι ο μη καθορισμός από την Τράπεζα της Ελλάδος ανώτατου ορίου στα τραπεζικά επιτόκια συνιστά ηθελημένη αρνητική ρύθμιση, που δεν δημιουργεί νομοθετικό κενό και η οποία αποτελεί νόμιμη άσκηση της ανατεθειμένης στην Τράπεζα της Ελλάδος αρμοδιότητας.
- (ε) Τυχόν επέκταση της εφαρμογής του ανώτατου ορίου του εξωτραπεζικού επιτοκίου επί των τραπεζικών συναλλαγών δεν θα ήταν δικαιολογημένη, διότι θα παρέβλεπε τις κρίσιμες διαφορές που υπάρχουν μεταξύ αφενός μεν των επιτοκίων που συμφωνούνται από τους συμβαλλομένους στις εξωτραπεζικές συναλλαγές και αφετέρου των τραπεζικών επιτοκίων, ο καθορισμός των οποίων προϋποθέ-

τει λειτουργία οργανωμένης αγοράς και, γι' αυτόν το λόγο, πρόσθετες επιβαρύνσεις για την αντιμετώπιση των λειτουργικών εξόδων των τραπεζών και γενικότερα για την ασφαλή και αποτελεσματική διαμεσολαβητική δραστηριότητά τους μεταξύ καταθετών και δανειοληπτών.

- (στ) Η μη θέσπιση περιορισμών στη διαμόρφωση των επιτοκίων υπαγορεύεται από την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, η οποία αποτελεί νομοθετημένη επιλογή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- (ζ) Η προστασία των συναλλασσομένων δεν θίγεται από τις επιλογές αυτές, καθώς διασφαλίζεται επαρκώς με την εφαρμογή των γενικών ρητρών του δικαίου, όπως του άρθρου 281 ΑΚ, στο οποίο ρητά άλλωστε παραπέμπει η ΑΠ 1219/2001.

Επιπλέον, σύμφωνα με στοιχεία που συγκέντρωσε η ΕΕΤ μέσω της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, προκύπτουν τα ακόλουθα σε ό,τι αφορά στον καθορισμό των τραπεζικών επιτοκίων σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

- ▶ Σε καμία χώρα, εκτός της Γαλλίας, στην οποία υπάρχει ειδική νομοθεσία αναφορικά με τον καθορισμό της Συνολικής Ποσοστιαίας Επιβάρυνσης, και της Ολλανδίας, όπου προβλέπεται ανώτατο επιτόκιο 24% για την καταναλωτική πίστη μέχρι του ποσού των 40.000 ευρώ, δεν υπάρχει καθορισμός ανώτατου τραπεζικού επιτοκίου. Τα τραπεζικά επιτόκια καθορίζονται ελεύθερα από τις τράπεζες, με βάση τις εκάστοτε επικρατούσες στην αγορά συνθήκες.
- ▶ Ειδικότερα, τα τραπεζικά επιτόκια υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις της νομοθεσίας περί τοκογλυφίας. Ενδεικτικά, στη Γερμανία μια τραπεζική σύμβαση ενδέχεται να θεωρηθεί ως αντίθετη στα χρηστά ήθη, εάν το επιτόκιο που έχει συμφωνηθεί με τον πελάτη είναι τουλάχιστον διπλάσιο του τρέχοντος στην αγορά επιτοκίου. Προκειμένου δε να χαρακτηριστεί ένα δάνειο ως αντίθετο στα χρηστά ήθη, λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος σύναψής του.
- ▶ Περαιτέρω, στη μεγάλη πλειονότητα των ευρωπαϊκών χωρών γίνεται διάκριση μεταξύ τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων, ενώ δεν τίθεται θέμα εξομοίωσής τους. Αντίθετα, τα τραπεζικά επιτόκια είναι υψηλότερα των εξωτραπεζικών.

2. Πλασματικό ενέχυρο

Με το νόμο 2844/2000 για τις "συμβάσεις επί κινητών ή απαιτήσεων υποκείμενες σε δημοσιότητα και άλλες συμβάσεις παροχής ασφάλειας", ρυθμίζεται μεταξύ άλλων η ενεχυρίαση ή εκχώρηση επιχειρηματικών απαιτήσεων ή άλλων δικαιωμάτων με την εισαγωγή του θεσμού της εγγραφής των συμβάσεων αυτών σε δημόσια βιβλία. Με τις προβλεπόμενες επί του θέματος διατάξεις του νόμου 2844/2000 δεν καταργείται το ισχύον σύστημα του ΑΚ, το οποίο στηρίζεται στην αναγγελία της εκχώρησης και μόνο. Το κεντρικό ερμηνευτικό ζήτημα, που ανακύπτει κατά την εφαρμογή του ως άνω νόμου αφορά στην υποχρεωτικότητα της δημοσίευσης της ενεχυρίασης ή εκχώρησης επιχειρηματικών απαιτήσεων, αναφορικά με τη χρονική προτεραιότητα, σε περίπτωση που για την ίδια απαίτηση υφίσταται αφενός μεν εκδοχέας ή ενεχυρούχος δανειστής, του οποίου το δικαίωμα συνεστήθη σύμφωνα με τις διατάξεις του ΑΚ και αφετέρου εκδοχέας ή ενεχυρούχος δανειστής που τήρησε τη δημοσιότητα του άρθρου 11 του νόμου 2844/2000.

Η θέση της ΕΕΤ επί του θέματος είναι ότι η δημοσίευση καθίσταται υποχρεωτική στο μέτρο που βάσει αυτής καθορίζεται τελικά η χρονική προτεραιότητα. Στην περίπτωση όμως αυτή το κόστος που συνεπάγεται η τήρηση της εν λόγω διαδικασίας για τις τράπεζες είναι απαγορευτικό, δεδομένου ότι ισχύουν και για τη δημοσίευση τα τέλη εγγραφής της υποθήκης. Για τους ανωτέρω λόγους η ΕΕΤ υπέβαλε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης πρόταση νομοθετικής ρύθμισης, προκειμένου να τροποποιηθούν οι διατάξεις περί του κόστους εγγραφής στα δημόσια βιβλία των συμβάσεων του νόμου 2844/2000 και να εφαρμόζονται οι διατάξεις περί καταβολής μόνο παγίων δικαιωμάτων των υποθηκοφυλάκων.

3. Ζητήματα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων

Κατά τη διάρκεια του 2002 την ΕΕΤ απασχόλησαν και τα δύο ακόλουθα ζητήματα, για τα οποία προώθησε τις αντίστοιχες θέσεις τόσο στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία όσο και στον Οργανισμό Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων:

- (α) Το αίτημα των αναπτυσσόμενων χωρών για δυνατότητα χορήγησης εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης με κυμαινόμενο επιτόκιο (LIBOR + περιθώριο), το οποίο δεν θα θεωρείται ότι συνιστά απαγορευμένη επιχορήγηση κατά τους όρους της Συμφωνίας του ΠΟΕ για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα. Το αίτημα αυτό προέκυψε λόγω του αυξημένου κόστους χρηματοδότησης των τραπεζών των εν λόγω χωρών. Η πλειοψηφία των τραπεζών μελών της ΕΕΤ, των οποίων ζητήθηκε η άποψη σχετικά, τάχθηκε υπέρ της εφαρμογής ενός συστήματος διαφοροποιημένων περιθωρίων, με βάση την κατάταξη των χωρών που εφαρμόζει και ο ΟΟΣΑ, δεδομένου ότι βασικό κριτήριο για τη διαμόρφωση του περιθωρίου αποτελούν ο πιστωτικός κίνδυνος και ο χρηματοδοτικός κίνδυνος της χώρας του πιστούχου. Περαιτέρω υποστηρίχθηκε ότι σε κάθε περίπτωση πρέπει να επιδειχθεί ιδιαίτερη προσοχή στο αίτημα αυτό και η όποια αντιμετώπιση τελικά επιλεγεί να περιοριστεί επιλεκτικά σε προϊόντα και υπηρεσίες, για τα οποία η αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει εγγενείς αδυναμίες παραγωγής ή παροχής.
- (β) Το δεύτερο ζήτημα αφορά στη διαμόρφωση του ύψους των επιτοκίων που εφαρμόζονται στις βραχυπρόθεσμες πιστώσεις, δηλαδή διάρκειας μέχρι δύο έτη, στον τομέα της εξαγωγής αγροτικών-γεωργικών προϊόντων. Από τις περισσότερες τράπεζες διευκρινίστηκε ότι η διαμόρφωση των τραπεζικών επιτοκίων ως προς τα προϊόντα χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, εξαρτάται άμεσα από την πιστοληπτική ικανότητα της εκάστοτε επιχείρησης, σε συνδυασμό με το βαθμό και τους όρους συνεργασίας της με τη συγκεκριμένη τράπεζα, λαμβανομένων επιπλέον υπόψη των συνθηκών του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, το επιτόκιο προκύπτει από το άθροισμα ενός επιτοκίου βάσης (το εκάστοτε δημοσιευόμενο βασικό επιτόκιο χρηματοδοτήσεων) πλέον ενός περιθωρίου, που καλύπτει τον κίνδυνο (της επιχείρησης, του κλάδου ή/και της χώρας), καθώς και τα διαπραγματευτικά όρια της τράπεζας.

4. Ευρωπαϊκή Σύμβαση Πλαίσιο (European Master Agreement - EMA)

Όπως είναι γνωστό, το 2001 η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (ΕΤΟ), σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών και τα Ταμειυτήρια, προέβη στην εκπόνηση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Πλαισίου για χρηματοπιστωτικές συναλλαγές (European Master Agreement for Financial Transactions), η οποία απαρτίζεται από τις Γενικές Διατάξεις, τις Ειδικές Διατάξεις και τρία Παραρτήματα (Annexes): το *Παράρτημα για το Δανεισμό Κινητών Αξιών*, το *Παράρτημα για Συναλλαγές με Σύμφωνο Επαναγοράς* και το *Παράρτημα για την Τήρηση Περιθωρίου Ασφαλείας στις Συναλλαγές με Σύμφωνο Επαναγοράς και Δανεισμό Κινητών Αξιών*. Πρόκειται για συμβατικά κείμενα με πρωτοποριακό χαρακτήρα, δεδομένου ότι καλύπτουν ευρύ φάσμα προϊόντων και παρέχουν τη δυνατότητα εφαρμογής σε πολλαπλές δικαιοδοσίες.

Η ΕΕΤ ολοκλήρωσε κατά τη διάρκεια του 2002 την επίσημη ελληνική μετάφραση των συμβατικών αυτών κειμένων, την οποία προώθησε στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία. Ήδη το 2002 ξεκίνησε στο πλαίσιο ειδικής ομάδας εργασίας της ΕΤΟ η επεξεργασία κειμένου παραρτήματος και για τα εξωχρηματοπιστωτικά παράγωγα, με στόχο την πληρότητα του εν λόγω ενιαίου συμβατικού πλαισίου. Τις πρόσφατες αυτές εξελίξεις παρακολουθεί η ΕΕΤ, συμμετέχοντας στις εργασίες της ειδικής ομάδας.

ΣΤ. Φορολογικά θέματα

1. Υποχρεωτική τήρηση ισοζυγίου “Γενικού-Αναλυτικών Καθολικών”

Αναφορικά με το ανωτέρω θέμα και σε συνέχεια της σχετικής Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, η ΕΕΤ υπέβαλε στο Υπουργείο τον Ιούλιο 2002 έγγραφες θέσεις και παρατηρήσεις. Συγκεκριμένα ζητήθηκε νομοθετική ρύθμιση, προκειμένου η προβλεπόμενη από την εν λόγω Απόφαση εκτύπωση του ισοζυγίου να περιορίζεται μόνο σε επίπεδο πρωτοβάθμιων λογαριασμών, λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο όγκο των απαιτούμενων μηνιαίων εκτυπώσεων και τα συνεπαγόμενα προβλήματα στα μηχανογραφικά συστήματα των τραπεζών, σε περίπτωση που τηρηθεί η εκτύπωση του ισοζυγίου σε τελευταίο επίπεδο γενικής λογιστικής.

Περαιτέρω και σε συνέχεια της έκδοσης του νόμου 3052/2002 και σχετικού εγγράφου του Υφυπουργού Οικονομικών, η ΕΕΤ επανήλθε επί του θέματος και ζήτησε:

- η τελευταία βαθμίδα τήρησης του θεωρημένου ισοζυγίου να περιορίζεται στον καταληκτικό βαθμό λογαριασμού που έχει αναπτύξει κάθε τράπεζα σύμφωνα με το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο, δηλαδή τριτοβάθμιο ή τεταρτοβάθμιο λογαριασμό,
- να είναι δυνατή η εμφάνιση των στηλών του θεωρημένου Ισοζυγίου Γενικού – Αναλυτικών Καθολικών σε κάθετη μορφή αντί σε οριζόντια, και
- να δοθεί προαιρετικά η δυνατότητα στις τράπεζες να εκτυπώνουν το θεωρημένο Ισοζύγιο στο εθνικό πλέον νόμισμα (ευρώ).

Σε συνέχεια του ανωτέρω αιτήματος, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών με

εγκυκλιό του διευκρίνισε ότι οι τράπεζες μπορούν να εκτυπώνουν στο Ισοζύγιο Γενικού - Αναλυτικών Καθολικών τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους λογαριασμούς του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των τραπεζών, υπό την προϋπόθεση ότι όταν ζητηθεί από τον φορολογικό έλεγχο θα είναι δυνατή η εκτύπωσή τους σε αθεώρητα έντυπα.

2. Αυτοτελής φορολόγηση στα εισοδήματα από πράξεις repo και reverse repo

Μετά την έκδοση της σχετικής εγκυκλίου από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, η ΕΕΤ υπέβαλε έγγραφες παρατηρήσεις στο Υπουργείο, οι οποίες επικεντρώθηκαν σε δύο βασικά σημεία:

- (α)** Το πρώτο αφορά στη λειτουργία του “άτυπου” repo και reverse repo, δηλαδή στην αναλογική εφαρμογή των διατάξεων φορολόγησης των repos και reverse repos και στην περίπτωση που οι τράπεζες ή τα μέλη του ΧΑ επαναγοράζουν ή επαναπωλούν τίτλους χωρίς αναγραφή στην αρχική σύμβαση πώλησης ή αγοράς της σχετικής υποχρέωσης.
- (β)** Το δεύτερο σημείο των παρατηρήσεων αφορά στη λειτουργία της διατραπεζικής αγοράς των repos. Συγκεκριμένα επισημάνθηκε ότι η διάκριση της εφαρμογής της διάταξης σε πράξεις repo και reverse repo που συνάπτονται αφενός μεταξύ τραπεζών που βρίσκονται στην Ελλάδα και αφετέρου μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών τραπεζών, δεν συνάδει με τις διατάξεις του νόμου 2238/94, όπου δεν γίνεται διάκριση μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών τραπεζών, ενώ επιπλέον στην πράξη δεν θα μπορούν να τύχουν εφαρμογής οι συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας, αφού οι προβλεπόμενοι συντελεστές – με την εξαίρεση των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου – είναι υψηλότεροι του 7%.

Ακολουθώντας, με αφορμή νεότερο έγγραφο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, η ΕΕΤ πρότεινε υπαγωγή στην εξαίρεση της παρ. 7 (ε) του άρθρου 12 του νόμου 2238/94, αναφορικά με τη φορολογία των διατραπεζικών καταθέσεων τόσο των ημεδαπών όσο και των αλλοδαπών τραπεζών και την εξαίρεση από την αυτοτελή φορολογία του 7% των εισοδημάτων από πράξεις repo και reverse repo, που συνάπτονται μεταξύ ημεδαπών ή αλλοδαπών τραπεζών.

3. Απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των τόκων ομολογιακών δανείων του Δημοσίου με διάρκεια άνω των δύο ετών

Με το νόμο 2238/1994 προβλέπεται απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των τόκων ομολογιακών δανείων του Δημοσίου με διάρκεια τουλάχιστον 2 ετών, υπό την προϋπόθεση ότι ο κάτοχος διακρατεί τόσο τα σώματα όσο και τα τοκομερίδιά τους μέχρι τη λήξη τους. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή κάθε αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένου ότι η προβλεπόμενη απόφαση δεν είχε εκδοθεί, ζητήθηκε από το Υπουργείο η θέση της ΕΕΤ επί των προτεινόμενων με το σχετικό έγγραφό του δύο λύσεων, αναφορικά με τον τρόπο επιστροφής αχρεωστήτως παρα-

κρατηθέντος φόρου εισοδήματος στους δικαιούχους τόκων ομολογιακών δανείων του Δημοσίου, οι οποίοι τυγχάνουν – σύμφωνα με τα προαναφερόμενα – της φοροαπαλλαγής. Η ΕΕΤ τάχθηκε υπέρ της πρώτης προτεινόμενης λύσης, δηλαδή την έκδοση βεβαιώσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα προς τους δικαιούχους, οι οποίοι στη συνέχεια θα ζητούν με ατομικές αιτήσεις τους από την αρμόδια ΔΟΥ την επιστροφή του φόρου. Περαιτέρω, προς αποφυγή μεταβολής των υφιστάμενων μηχανογραφικών συστημάτων, η ΕΕΤ πρότεινε συγκεκριμένα έγγραφα-παραστατικά, τα οποία είναι σκόπιμο να επέχουν εναλλακτικά θέση βεβαιώσεως και να γίνονται αποδεκτά από τις αρμόδιες ΔΟΥ, και ζήτησε διευκρινίσεις για την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή της κοινής απόφασης που θα εκδοθεί.

4. Ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου

Με τις διατάξεις του νόμου 2238/94 επιβάλλεται αυτοτελής φορολόγηση στους τόκους που προκύπτουν από εθνικά δάνεια, τα οποία εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες από 1ης Ιανουαρίου 1997 και μετά, ανεξαρτήτως του εάν δικαιούχος των τόκων είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ενώσεις προσώπων ή ομάδες περιουσίας. Με το νόμο 2238/94 έχει προβλεφθεί ειδικά για τις τράπεζες και τις ασφαλιστικές εταιρείες ότι από το συνολικό φόρο του νομικού προσώπου εκπίπτει το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε ή προεισπράχθηκε για εισοδήματα φορολογηθέντα κατ' ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης και το οποίο αναλογεί στη χρονική περίοδο που τα πρόσωπα αυτά είχαν στο χαρτοφυλάκιο κυριότητάς τους τίτλους επενδύσεων που παράγουν τα εισοδήματα αυτά, ήτοι εν προκειμένω τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου.

Ωστόσο, με το νόμο 2819/2000 ορίστηκε ότι για το διάστημα από 1ης Ιανουαρίου μέχρι και 31ης Δεκεμβρίου 2002 (όπως παρατάθηκε με το άρθρο 13 παρ. 20 του νόμου 2992/2002), όταν δικαιούχοι των τόκων είναι τράπεζες ή ασφαλιστικές εταιρείες που λειτουργούν στην Ελλάδα, ο φόρος που παρακρατείται εκπίπτει εξ ολοκλήρου από το φόρο που αναλογεί στο φορολογούμενο εισόδημά τους. Η ρύθμιση αυτή κρίθηκε προσωρινά σκόπιμη, προκειμένου να αναπτυχθούν τα κατάλληλα συστήματα παρακολούθησης των τίτλων των ομολόγων ανά επενδυτή.

Στο πλαίσιο των ρυθμίσεων αυτών η ΕΕΤ υπέβαλε προς την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών προτάσεις για την αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου και τα βασικά χαρακτηριστικά του απαιτούμενου συστήματος παρακολούθησης της ιστορικότητας των τίτλων σε επίπεδο τελικού επενδυτή.

5. Ζητήματα που ανακύπτουν στην αγορά των repos

Στη διάρκεια του 2002 η ΕΕΤ παρακολούθησε τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τα Repos (European Repo Council), το οποίο έχει συσταθεί υπό την αιγίδα της International Securities Market Association (ISMA) και παρακολουθεί σε κοινοτικό επίπεδο τα επιμέρους ζητήματα που ανακύπτουν στην αγορά των repos. Ειδικότερα για την Ελλάδα ο σχετικός προβληματισμός εστιάστηκε στη φορολόγηση των repos και

την έλλειψη νομοθετικής ρύθμισης για το συμψηφισμό και τα εξωχρηματοιστηριακά παράγωγα.

Αναφορικά με τη θεματική αυτή η ΕΕΤ επισήμανε τη χρησιμότητα συμμετοχής των τραπεζών μελών της στην έρευνα που διεξάγει το ERC σχετικά με το μέγεθος και τη σύνθεση της ευρωπαϊκής αγοράς των repos και τη σημασία προώθησης και εφαρμογής της Σύμβασης-Πλαισίου για Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές με τα Παραρτήματα αυτής (EMA), που έχει εκπονηθεί με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, με βάση το κοινοτικό δίκαιο.

Z. Θέματα τραπεζικής λογιστικής

Μελέτη της συμβούλου εταιρείας Arthur Andersen για την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Τον Ιανουάριο του 2002 ολοκληρώθηκε η εκπόνηση μελέτης από τη σύμβουλο εταιρεία Arthur Andersen αναφορικά με την εφαρμογή των ΔΛΠ. Συγκεκριμένα, στη μελέτη αυτή γίνεται συγκριτική ανάλυση των επιμέρους ΔΛΠ και των ερμηνειών τους (SICs) με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα, με παράθεση τόσο των φορολογικών ζητημάτων όσο και των ζητημάτων που άπτονται της τραπεζικής νομοθεσίας, τα οποία είναι δυνατό να ανακύψουν από την εφαρμογή των ΔΛΠ. Στη μελέτη αυτή παρατίθεται και υπόδειγμα οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών, όπως θα διαμορφωθεί με τα ΔΛΠ (Ενοποιημένη Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης, Ενοποιημένος Ισολογισμός, Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολής Καθαρής Θέσης, Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών).

H. Εργασιακά και κοινωνικά θέματα

1. Ειδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας Τραπεζών-ΟΤΟΕ Καταβολή €450

Αναφορικά με το ανωτέρω θέμα για την απρόσκοπτη υλοποίηση των συμφωνηθέντων, η ΕΕΤ υπέβαλε έγγραφο αίτημα στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος είχε συνυπογράψει το από 20 Δεκεμβρίου 2001 Τριμερές Πρακτικό Συμφωνίας, που αποτέλεσε τη βάση κειμένου της εν λόγω Ειδικής ΣΣΕ, προκειμένου η καταβολή του ποσού των 450 ευρώ να μην υπόκειται σε ασφαλιστικές κρατήσεις και εργοδοτικές εισφορές. Η αναμενόμενη ρύθμιση περιελήφθη στο νόμο 3050/2002, όπου ορίζεται ότι το ποσό που προβλέπεται στην Ειδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας μεταξύ Τραπεζών-ΟΤΟΕ και καταβάλλεται μέχρι 28 Φεβρουαρίου 2002 στους εργαζομένους των τραπεζών έναντι των κερδών της τρέχουσας ή επόμενων χρήσεων, δεν υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένου-εργοδότη υπέρ των οικείων ασφαλιστικών ταμείων.

2. Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και εργαζόμενοι

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προβεί στο δεύτερο στάδιο διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους, αναφορικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εργαζομένων, με σκοπό την ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας σε περίπτωση που από τη διαδικασία διαβούλευσης ανακύψει σχετική ανάγκη δράσης. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΕΤ έλαβε μέρος σε σχετική έρευνα που διεξήγαγε η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία, προκειμένου να αναδειχθεί η ύπαρξη επαρκούς νομοθετικού πλαισίου σε εθνικό επίπεδο.

Η έρευνα επικεντρώθηκε στην ύπαρξη γενικού νομοθετικού πλαισίου, ειδικών ρυθμίσεων για τον τραπεζικό κλάδο, στο βαθμό συμμετοχής των εργαζομένων, καθώς και στη δυνατότητα ελέγχου του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και της επίσκεψης στο διαδίκτυο. Για την ελληνική πλευρά διευκρινίστηκε η εφαρμογή των αντίστοιχων συν-ταγματικών διατάξεων, της υφιστάμενης νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (νόμοι 2472/97 και 2774/99 και Οδηγία 115/2002 της Αρχής Προστασίας Δεδομένων), καθώς και η προβλεπόμενη στην ισχύουσα εργατική νομοθεσία συμμετοχή των εργαζομένων.

Θ. Ασφάλεια τραπεζικών συναλλαγών

Συμμετοχή στην επιτροπή του άρθρου 7 του νόμου 2331/95

Όπως προβλέπεται από το νόμο 2331/95, η ΕΕΤ συμμετέχει στην ειδική επιτροπή που συστάθηκε με βάση τον εν λόγω νόμο, για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές ενέργειες (ξέπλυμα χρήματος). Η εν λόγω επιτροπή σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 401/96 είναι Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή, συνεδριάζει τακτικά μια φορά την εβδομάδα και τα μέλη της, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, έχουν λειτουργική και οργανωτική ανεξαρτησία.

Το έργο της επιτροπής συνιστά, κατά το άρθρο 7, προανακριτικό στάδιο, διέπεται από τις διατάξεις της ποινικής δικονομίας και εντοπίζεται κυρίως στη συγκέντρωση, διερεύνηση και αξιολόγηση των πληροφοριών που διαβιβάζονται σ' αυτήν, από τους υπόχρεους φορείς, ως ύποπτες συναλλαγών νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η επιτροπή, όταν θεωρεί ορισμένη σύμβαση ή συναλλαγή ύποπτη ως ανωτέρω, συντάσσει αιτιολογημένο πόρισμα, παραπέμπει την υπόθεση σε αρμόδιο εισαγγελέα και ενημερώνει τα πιστωτικά ιδρύματα και τους άλλους αναφέροντες φορείς για την εξέλιξη των υποθέσεων που παραπέμπουν σ' αυτήν.

Παράλληλα συνεχίστηκε η συνεργασία της ΕΕΤ με τις αρμόδιες δικαστικές και αστυνομικές αρχές και η ενημέρωση των τραπεζών μελών της σχετικά με υποθέσεις συναλλαγών που εμπíπτουν στις διατάξεις του ως άνω νόμου.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Α. Περαιτέρω εκσυγχρονισμός τραπεζών και τραπεζικών συναλλαγών

1. Τυποποιήσεις

► Δημιουργία του ελληνικού διατραπεζικού προτύπου για τα chip των καρτών

Η εξειδικευμένη εταιρεία συμβούλων XANSA ολοκλήρωσε, για λογαριασμό της ΕΕΤ, στις αρχές του 2002 και σύμφωνα με το χρονοπρόγραμμα της σχετικής σύμβασης, τις προδιαγραφές για την κατασκευή του εθνικού EMV προτύπου για τα chip των καρτών. Η εταιρεία XANSA παρέδωσε τα ακόλουθα εγχειρίδια:

- ❑ Εγχειρίδιο τεχνικών προδιαγραφών για τις κάρτες (Card Technical Specifications)
- ❑ Εγχειρίδιο λειτουργικών απαιτήσεων για τις κάρτες με chip (IC Card Functional Requirements)
- ❑ Εγχειρίδιο λειτουργικών απαιτήσεων για τα τερματικά των καρτών με chip (Terminal Functional Requirements)
- ❑ Εγχειρίδιο για τη σημερινή δομή της αγοράς καρτών στην Ελλάδα (Current Architecture of the Payment Card environment in Greece)
- ❑ Εγχειρίδιο για την αποτίμηση των αλλαγών στα συστήματα των τραπεζών, λόγω της υιοθέτησης της τεχνολογίας του chip στις κάρτες – ειδικό και γενικό μέρος. Το γενικό μέρος αφορά στο σύνολο των τραπεζών, ενώ το ειδικό μέρος αναφέρεται σε συγκεκριμένες τράπεζες σύμφωνα με τα στοιχεία που οι ίδιες έδωσαν στην εταιρεία (Member Impact Assessment Document – Generic & Special Part)
- ❑ Εγχειρίδιο για το Πλάνο Διαχείρισης του Έργου κατά τη φάση υιοθέτησης και εφαρμογής του προτύπου (Project Management Plan – Implementation and Rollout).

► Χρονοπρόγραμμα εφαρμογής της code line των επιταγών

Το Μάιο του 2001 η ΕΕΤ υιοθέτησε το πρότυπο για την τυποποίηση της code line των επιταγών. Στόχος της υιοθέτησης του προτύπου είναι η μείωση του κόστους επεξεργασίας των επιταγών, καθώς με την τυποποίηση της code line θα δοθεί η δυνατότητα στις τράπεζες που το επιθυμούν, να προχωρήσουν στην κατάργηση της καταχώρισης με πληκτρολόγηση των στοιχείων των επιταγών και να αξιοποιήσουν αυτόματες μηχανές ανάγνωσης και διαλογής τους. Κατά τη διάρκεια του 2002 αποφασίστηκε ότι από 1ης Ιουλίου 2003:

- ❑ θα εκτυπώνεται υποχρεωτικά η code line στις επιταγές σε ευρώ, και
- ❑ θα αναγράφονται στο σώμα της επιταγής ο αριθμός λογαριασμού, τόσο σε μορφή IBAN όσο και με τη σημερινή παραδοσιακή του μορφή, όπως έχει κάθε τράπεζα υιοθετήσει.

Όσα πιστωτικά ιδρύματα το επιθυμούν, μπορούν να υιοθετήσουν τα παραπάνω νωρίτερα.

▶ **Διεθνής Οδηγία Πληρωμής (International Payment Instruction - IPI)**

Μετά την κατάρτιση του εθνικού προτύπου για την IPI, την οποία ανέλαβε και ολοκλήρωσε η ΕΕΤ κατά τη διάρκεια του 2001, αποφασίστηκε ότι η ημερομηνία πέραν της οποίας οι τράπεζες θα είναι σε θέση να στηρίζουν τους εξαγωγείς πελάτες τους που θέλουν να εκτυπώσουν έντυπα IPI, να διανέμουν σε αυτούς το ενημερωτικό έντυπο και τέλος να αξιοποιούν εισερχόμενα (από το εξωτερικό) έντυπα της Διεθνούς Οδηγίας Πληρωμής, θα ήταν η 1η Οκτωβρίου του 2002. Από τη χρονική αυτή στιγμή και μετά μπορούν οι ενδιαφερόμενοι εκδότες να προχωρούν στην εκτύπωση του προτύπου IPI, αντλώντας τα απαραίτητα τεχνικά εγχειρίδια είτε από τη συνεργαζόμενη με αυτούς τράπεζα είτε απευθείας από το διαδικτυακό χώρο (Internet site) της ΕΕΤ.

Εξάλλου το Σεπτέμβριο 2002 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικών Προτύπων δημοσίευσε αναθεωρημένες εκδόσεις των τεχνικών εγχειριδίων EBS 206 και SIG 208, που αφορούν στη Διεθνή Οδηγία Πληρωμής. Η ΕΕΤ, προσαρμοζόμενη στις αλλαγές που επέφερε η ως άνω επιτροπή στα δύο τεχνικά εγχειρίδια, ενσωμάτωσε τις αλλαγές στο εθνικό πρότυπο της IPI και ενημέρωσε σχετικά τις τράπεζες μέλη της.

▶ **Ευρετήριο του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος**

Το 2002 κυκλοφόρησε η έκδοση του Ευρετηρίου του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος με τα στοιχεία των τραπεζών και των καταστημάτων τους που είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα. Εφεξής το Ευρετήριο θα διατίθεται μόνο σε ηλεκτρονική μορφή. Οι τράπεζες μέλη της ΕΕΤ θα έχουν δωρεάν πρόσβαση και θα μπορούν να το αναπαράγουν σε έντυπη μορφή.

Η ΕΕΤ κατέγραψε τις λειτουργικές απαιτήσεις συντήρησης της βάσης πληροφοριών που θα περιέχει το "Ευρετήριο του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος", σε πραγματικό χρόνο μέσω διαδικτύου. Στη συνέχεια θα προβεί σε ενέργειες που θα επιτρέψουν στις ενδιαφερόμενες τράπεζες να εφοδιάζουν το αρχείο με τα στοιχεία που τις αφορούν.

▶ **Τυποποίηση των συναλλαγματικών και γραμματίων σε διαταγή σε ξένο νόμισμα**

Μετά την τυποποίηση των γραμματίων και συναλλαγματικών σε διαταγή σε ευρώ, η ΕΕΤ προχώρησε στη διερεύνηση της δυνατότητας τυποποίησης και των συναλλαγματικών και γραμματίων σε διαταγή σε ξένο νόμισμα. Οι σχετικές προτάσεις της Ένωσης έχουν ολοκληρωθεί και θα υποβληθούν για έγκριση στα αρμόδια καταστατικά της όργανα, ώστε οι τράπεζες να μπορούν από το 2003 να εκτυπώνουν και να διανέμουν στην πελατεία τους τις τυποποιημένες συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή σε ξένο νόμισμα.

2. Εκσυγχρονισμός συναλλαγών

▶ **Σύσταση ομάδας εργασίας για την επεξεργασία των ΓΟΣ των τραπεζών**

Περί τα τέλη του 2002 συστάθηκε με πρωτοβουλία της ΕΕΤ και ξεκίνησε τις εργασίες της ειδική ομάδα εργασίας αποτελούμενη από εκπροσώπους τραπεζών, με σκοπό

τη διερεύνηση της δυνατότητας εκπόνησης και κατ' επέκταση την επεξεργασία κειμένου γενικών όρων συναλλαγών στις τραπεζικές συμβάσεις χορηγήσεων δανείων ή πιστώσεων σε φυσικά πρόσωπα για την κάλυψη μη επαγγελματικών αναγκών τους. Οι εργασίες της ομάδας αυτής, λόγω της σπουδαιότητας του θέματος, αναμένεται να ολοκληρωθούν κατά το πρώτο εξάμηνο του 2003.

▶ ***Σύσταση ομάδας εργασίας για τη δημιουργία σύμβασης-πλαισίου αναφορικά με τα εξωχρηματοπιστηριακά παράγωγα μέσα***

Στο πλαίσιο της διαρκώς αυξανόμενης σύναψης συμβάσεων εξωχρηματοπιστηριακών παραγωγών μέσων, η ΕΕΤ δημιούργησε ειδική ομάδα εργασίας, προκειμένου να μελετηθεί το υφιστάμενο πλαίσιο σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο και να διερευνηθούν οι τρόποι διευκόλυνσης και συστηματοποίησης της χρήσης αυτών με τη δυνατότητα χρήσης ενιαίου συμβατικού κειμένου, που θα έχει τη μορφή σύμβασης-πλαισίου. Οι εργασίες της ομάδας θα συνεχιστούν και κατά το 2003.

▶ ***Είσπραξη των εργοδοτικών εισφορών του ΙΚΑ***

Το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επιθυμώντας να διευκολύνει την πληρωμή των εργοδοτικών εισφορών προς το ταμείο, υπέγραψε το Φεβρουάριο του 2002 σύμβαση με την εταιρεία ΔΙΑΣ και τις τράπεζες για τη διατραπεζική είσπραξη των εργοδοτικών εισφορών μέσω του συστήματος αυτόματης εξόφλησης υποχρεώσεων (DIASDEBIT).

Οι τράπεζες έθεσαν στη διάθεση των εργοδοτών για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών τους, σε όλη τη διάρκεια του μήνα, πολλαπλά εναλλακτικά δίκτυα, όπως η καταβολή μετρητών στα ταμεία των τραπεζών, η ηλεκτρονική τραπεζική (internet banking,) το phone banking ή η χρέωση τραπεζικού λογαριασμού με πάγια ή κατά περίπτωση εντολή πληρωμής. Παράλληλα γνωστοποιήθηκαν από μέρους των τραπεζών προς το ΙΚΑ τα παρεχόμενα προς την πελατεία "δίκτυα" για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών τους, με στόχο την καλύτερη ενημέρωσή τους.

▶ ***Είσπραξη ασφαλιστικών εισφορών ΤΕΒΕ***

Μετά την επιτυχημένη συνεργασία των τραπεζών με το ΙΚΑ, το δεύτερο μεγαλύτερο ασφαλιστικό ταμείο της χώρας, το Ταμείο Ασφαλίσεως Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Ελλάδος (ΤΕΒΕ), συμφώνησε με τις τράπεζες και την εταιρεία ΔΙΑΣ για τη διατραπεζική είσπραξη των ασφαλιστικών εισφορών από τους ασφαλισμένους του, υπόχρεους σε πληρωμή, μέσω του συστήματος αυτόματης εξόφλησης υποχρεώσεων (DIASDEBIT). Η σύμβαση μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών υπογράφηκε τον Οκτώβριο του 2002 και εφαρμόζεται ήδη.

▶ ***Καταβολή "δωρόσημου" στους ασφαλισμένους του ΙΚΑ***

Το ΙΚΑ, επεκτείνοντας τη συνεργασία του με το τραπεζικό σύστημα, υπέγραψε σύμβαση με την εταιρεία ΔΙΑΣ και τις τράπεζες, με την οποία πραγματοποιήθηκε η καταβολή του "δωρόσημου" στους τραπεζικούς λογαριασμούς των ασφαλισμένων που το επιθυμούν.

▮ **Μονάδα τηλεφωνικής υποστήριξης για δήλωση απώλειας και κλοπής καρτών**

Η ΕΕΤ ανέλαβε κατά τη διάρκεια του 2002 να μελετήσει τις επιπτώσεις και να προσδιορίσει τις αρμοδιότητες και τον τρόπο λειτουργίας μιας μονάδας, που θα αναλάβει να υποστηρίξει έναν αριθμό τηλεφώνου, τον οποίο θα καλούν οι πολίτες για να δηλώνουν την απώλεια ή κλοπή των καρτών τους.

Η ΕΕΤ προχώρησε στη σχετική μελέτη, η οποία αφορά τόσο στους βασικούς κανόνες λειτουργίας μιας τέτοιας μονάδας, όσο και στη δαπάνη υλοποίησής της. Η μελέτη ετέθη υπόψη των διοικήσεων των τραπεζών, οι οποίες και θα αποφασίσουν σχετικά.

▮ **Εθνικό σχέδιο αριθμοδότησης και οι επιπτώσεις του στις τραπεζικές εργασίες**

Σύμφωνα με το εθνικό σχέδιο αριθμοδότησης, το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή το 2002, η κλήση προς σταθερό ή κινητό τηλέφωνο είναι πλέον δεκαψήφια. Παράλληλα διαφοροποιήθηκαν και οι κλήσεις προς αριθμούς ατελούς χρέωσης (0800), μεριζόμενου κόστους (0801) και αριθμούς για κλήσεις μέσω καρτών (0807).

Λόγω του ότι οι προαναφερόμενες αλλαγές επηρέαζαν μια σειρά τραπεζικών εργασιών, όπως την προσαρμογή των EFT-POS και τις υπηρεσίες phone banking των τραπεζών, η ΕΕΤ ενημέρωσε συστηματικά τις τράπεζες μέλη της, προκειμένου να δοθούν σχετικές οδηγίες προς τις αρμόδιες υπηρεσίες της κάθε τράπεζας.

3. Ασφάλεια συναλλαγών στα τραπεζικά καταστήματα

Το θέμα της φυσικής ασφάλειας των τραπεζών από ληστείες συνιστά σημαντικό τομέα δραστηριοποίησης της ΕΕΤ, η οποία συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και ενημερώνει σχετικά τις τράπεζες μέλη της. Παράλληλα συγκεντρώνει από τις τράπεζες και επεξεργάζεται στατιστικά στοιχεία για τις ληστείες τραπεζικών καταστημάτων και τα υποβάλλει στην αρμόδια επιτροπή της ΕΤΟ, η οποία τα συμπεριλαμβάνει σε ετήσια εμπιστευτική έκθεσή της.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της ΕΕΤ με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (ΥΔΤ) για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη προστασία και φύλαξη των τραπεζικών καταστημάτων, η ΕΕΤ στις 19 Μαρτίου 2002, αποφάσισε να προβεί σε δωρεά προς το ΥΔΤ τεχνικού εξοπλισμού (αυτοκίνητα διάφορων τύπων, αλεξίσφαιρα γιλέκα, ηλεκτρονικό εξοπλισμό) αξίας 5,87 εκατ. ευρώ περίπου. Η δωρεά αυτή κρίθηκε σκόπιμη για την ενίσχυση των υπηρεσιών της ΕΛΑΣ ενόψει και του 2004 και αποφασίστηκε να πραγματοποιηθεί τμηματικά σε ετήσιες ισόποσες δόσεις έως και το 2004.

Κατά τη διάρκεια του 2002 οριστικοποιήθηκε η διαδικασία προμήθειας 66 επιβατικών αυτοκινήτων διάφορων τύπων και 50 αυτοκινήτων τύπου τζιπ, τα οποία οι προμηθεύτριες εταιρείες παρέδωσαν ήδη. Το συνολικό κόστος των παραγγελιών αυτών ανήλθε σε 2,28 εκατ. ευρώ περίπου.

B. Ευρύτερη ανάπτυξη του τραπεζικού τομέα και της εθνικής οικονομίας

1. Στήριξη των τραπεζών στη διεθνή τους δραστηριότητα

Η εν λόγω δραστηριότητα της ΕΕΤ επικεντρώθηκε στο χώρο των Βαλκανίων ως συνέπεια της υιοθέτησης του Εθνικού Σχεδίου Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ). Κεντρικό σημείο των συζητήσεων της ΕΕΤ με τα μέλη της αποτέλεσαν τα προβλήματα που συναντούν οι ελληνικές τράπεζες κατά την εγκατάστασή τους στις βαλκανικές και παρευξείνιες χώρες και κυρίως με αφορμή την πρόσφατη θέση σε ισχύ του νόμου περί ΕΣΟΑΒ.

Η ΕΕΤ ήρθε σε επαφή με το Υπουργείο Εξωτερικών, προκειμένου να διερευνηθεί ο ρόλος του τραπεζικού συστήματος στο πλαίσιο δραστηριοτήτων για την υλοποίηση του ΕΣΟΑΒ. Το εγχείρημα θεωρείται σημαντικό, δεδομένου ότι η προβλεπόμενη διανομή πόρων στις έξι χώρες (Αλβανία, Βουλγαρία, ΠΓΔΜ, Ρουμανία, ΟΔ Γιουγκοσλαβίας, Βοσνία-Ερζεγοβίνη) ανέρχεται σε 550 εκατομμύρια ευρώ για το διάστημα 2002-2006. Οι επιμέρους πτυχές της υλοποίησης του ΕΣΟΑΒ αποτέλεσαν αντικείμενο διαβουλεύσεων μεταξύ ΕΕΤ και ΥΠΕΞ και αναμένεται η τελική τοποθέτηση του Υπουργείου αναφορικά με τον τρόπο εκταμίευσης των πόρων από τις ελληνικές τράπεζες που είναι εγκατεστημένες στις εν λόγω χώρες.

Επίσης, το Σεπτέμβριο 2002 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στην Αθήνα εκπροσώπων των Ενώσεων Τραπεζών της Αλβανίας και της Γιουγκοσλαβίας. Στόχος της επίσκεψης αυτής ήταν η ανάπτυξη σχέσεων με την ΕΕΤ και την εταιρεία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος. Αποφασίστηκε να υπογραφεί Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ της ΕΕΤ και της Γιουγκοσλαβικής Ένωσης Τραπεζών, ενώ προγραμματίζεται επίσκεψη εκπροσώπων της ΕΕΤ και στις δύο χώρες.

2. Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων

▮ Συμβολή του τραπεζικού συστήματος στην ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ

Στις αρχές του 2002 το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, αποβλέποντας στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση των δράσεων των κρατικών ενισχύσεων για τις ΜΜΕ μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) του Γ' ΚΠΣ, ζήτησε τη συμμετοχή του τραπεζικού τομέα στις κατώτερω θεματικές ενότητες των 13 ΠΕΠ:

- Ενίσχυση Ανταγωνιστικότητας – Καινοτομίας των ΜΜΕ στη Μεταποίηση, συνολικού ύψους 140.217.000 ευρώ
 - Ενίσχυση Ανταγωνιστικότητας Τουριστικών ΜΜΕ, συνολικού ύψους 100.159.000 ευρώ.
- Οι εργασίες που προβλέπονται για τις συμμετέχουσες τράπεζες, επικεντρώνονται κυρίως στα εξής:
- στην ενημέρωση των δικαιούχων των ενισχύσεων, την υποστήριξη κατά την υποβολή των προτάσεών τους και την παραλαβή αυτών,
 - στην αξιολόγηση των δικαιούχων των ενισχύσεων και των προτάσεών τους,
 - στην παρακολούθηση, τον έλεγχο και την πιστοποίηση των υπαγομένων επενδύ-

σεων των επιχειρήσεων προς ενίσχυση και των επιλέξιμων δαπανών τους, καθώς και στην παρακολούθηση, τον έλεγχο και την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης των επενδύσεων, και

- στην καταβολή, στους δικαιούχους των ενισχύσεων, της δημόσιας επιχορήγησης, την οποία δικαιούνται σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που ορίζονται στην κανονιστική απόφαση, καθώς και στην ενημέρωση των αρμόδιων αρχών.

Η ΕΕΤ παρακολούθησε το θέμα σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και την εταιρεία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας ολοκληρώθηκε η επεξεργασία σχεδίου Σύμβασης καθώς και σχεδίων οδηγιών εξειδίκευσης διαδικασιών και ενεργειών για την υλοποίηση και διαχείριση των δράσεων και υπογράφηκε η σχετική Υπουργική Απόφαση από το ΥΠΟΙΟ. Με την Απόφαση αυτή ορίστηκαν οι φορείς υποστήριξης δράσεων και υπογράφηκαν οι σχετικές συμβάσεις με τις ενδιαφερόμενες τράπεζες, πραγματοποιήθηκε η πρώτη φάση εκπαίδευσης των εκπαιδευτών και ορίστηκε το χρονικό διάστημα για την υποδοχή των αιτήσεων των ενδιαφερόμενων επενδυτών.

▀ **Ίδρυση Φορέα Εγγυοδοσίας ΜΜΕ**

Στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών της ΕΕΤ για την προώθηση θεσμών στήριξης των ΜΜΕ και δεδομένης της καθοριστικής συμβολής τους στην ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας, αλλά και από το γεγονός ότι η ΑΝΕ 197/1978 έπαψε στην πράξη να λειτουργεί και οι νέοι χρηματοδοτικοί θεσμοί δεν έχουν επικρατήσει, προέκυψε η ανάγκη σύστασης φορέα χρηματοδοτικής στήριξης των ΜΜΕ.

Μετά από συνεργασία εκπροσώπων του ΥΠΑΝ, παραγωγικών τάξεων και της ΕΕΤ αποφασίστηκε η διενέργεια ειδικής έρευνας αγοράς, η εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας και βιωσιμότητας του φορέα, καθώς και η κατάρτιση με βάση τη διεθνή εμπειρία αντίστοιχου επιχειρησιακού προγράμματος. Από τη σύνθεση των διαπιστώσεων της διεθνούς και της ελληνικής εμπειρίας, και με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας αγοράς, προέκυψε η ανάγκη ίδρυσης στη χώρα μας ενός φορέα που θα συμπληρώνει το υφιστάμενο σύστημα εγγυήσεων – ασφαλίσεων, θα καλύπτει μερικώς οικονομικούς – εμπορικούς κινδύνους και θα προσφέρει μια ευρεία σειρά προϊόντων.

Για να καταστεί ο φορέας στήριξης των ΜΜΕ εργαλείο αποτελεσματικό, αναπτυξιακό και συμπληρωματικό του χρηματοδοτικού συστήματος θα πρέπει να υποστηρίζει ένα μεγάλο αριθμό ΜΜΕ. Να καλύπτει μέρος του κινδύνου του επιχειρείν, αφήνοντας την ευθύνη της προσπάθειας στις ΜΜΕ και τις αξιολογήσεις των πελατών στις τράπεζες. Να κατανέμει ορθολογικά τον κίνδυνο μεταξύ των κλάδων, να δημιουργεί πολλαπλαστικά οφέλη, να μειώνει το κόστος των ξένων κεφαλαίων των ΜΜΕ. Να υπάγεται στις διατάξεις του νόμου 2076/1992 υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος και να λειτουργεί με έναν ελάχιστο συντελεστή φερεγγυότητας, όπως απαιτείται για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η ΕΕΤ, σε συνεργασία με εκπροσώπους του ΥΠΑΝ, επεξεργάστηκε προσχέδιο νομοσχεδίου, για την ίδρυση Φορέα Εγγυοδοσίας. Το προσχέδιο αυτό, μετά την τελική επεξεργασία του από το ΥΠΑΝ, κατατέθηκε αρχικά στη Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή της Βουλής, ψηφίστηκε, και αποτελεί πλέον νόμο.

▀ **E-banking για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις**

Το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο της ΕΕΤ (ΕΤΙ) συμμετείχε, μετά από πρόταση της

Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, στο πρόγραμμα "Δικτυωθείτε" του Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ), στο πλαίσιο της ενημέρωσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε θέματα e-banking. Με το συντονισμό και την εποπτεία του ΕΠΙ προετοιμάστηκε εκπαιδευτικό υλικό σε μορφή CD-ROM από εκπροσώπους των τραπεζών, το οποίο και εντάχθηκε στην ιστοσελίδα της ΕΕΤ. Με βάση το υλικό αυτό πραγματοποιήθηκαν δύο εκπαιδευτικές εκδηλώσεις, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, για την εκπαίδευση των εκπαιδευτών, οι οποίοι στη συνέχεια θα αναλάβουν την ενημέρωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ

ΤΑ ΜΕΛΗ ΜΑΣ

ΠΕΔΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΟΝΕ - ΕΥΡΩ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΝΕΑ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Απαιτούμενο λογισμικό: Internet Explorer 5, ελάχιστη ανάλυση 800x600 pixels

Περιοχή Περιορισμένης Πρόσβασης

Τραπεζικός Μεσολαβητής | Τειρεσίας | Διατραπεζικά Συστήματα ΔΙΑΣ | ENGLISH

Γ. Εκπαιδευτική δραστηριότητα

1. Εκπαιδευτικά προγράμματα

Το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, με γνώμονα τη διαρκή ανταπόκριση των προγραμμάτων του στις εκάστοτε ανάγκες επαγγελματικής κατάρτισης, την αναζήτηση συνεργασιών για πιστοποιημένη εκπαίδευση και την εφαρμογή καινοτομικών παιδαγωγικών μεθόδων, διαμόρφωσε τα παρακάτω προγράμματα.

Αριθμητικά, το σύνολο των εκπαιδευτικών διοργανώσεων και των προσώπων που συμμετείχαν σε αυτές κατά το έτος 2002, καθώς και τα αντίστοιχα μεγέθη του έτους 2001, απεικονίζονται στους πίνακες 1 και 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

	ΕΤΟΣ 2002	ΕΤΟΣ 2001
1. Προγράμματα σεμιναρίων		
Σεμινάρια συμπληρωματικά των τραπεζών	73	69
Σεμινάρια σε συνεργασία με άλλους φορείς	59	30
Σεμινάρια κατόπιν αιτήματος	44	58
Μερικό σύνολο	176	157
2. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση	13	21
Σύνολο προγραμμάτων	189	178

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

	ΕΤΟΣ 2002	ΕΤΟΣ 2001
1. Προγράμματα σεμιναρίων		
Σεμινάρια συμπληρωματικά των τραπεζών	973	853
Σεμινάρια σε συνεργασία με άλλους φορείς	960	510
Σεμινάρια κατόπιν αιτήματος	835	1.222
Μερικό σύνολο	2.768	2.585
2. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση	2.916	5.532
Σύνολο προσώπων	5.684	8.117

A. Προγράμματα πιστοποίησης στελεχών

Η πιστοποιημένη επαγγελματική κατάρτιση που πρόσφερε το ΕΤΙ, κατά τη διάρκεια του 2002, περιλαμβάνει:

- ▶ Το πρόγραμμα “*Chartered Financial Analyst (CFA)*”, το οποίο προετοιμάζει για τον αντίστοιχο τίτλο που χορηγεί η AIMR (Association for Investment Management and Research) των ΗΠΑ.
- ▶ Προγράμματα για την πιστοποίηση στελεχών της κεφαλαιαγοράς.
- ▶ Προγράμματα για πωλητές αμοιβαίων κεφαλαίων.
- ▶ Προγράμματα εκπαίδευσης εκπαιδευτών.

B. Εξειδικευμένα προγράμματα

Με τη μορφή εξειδικευμένων σεμιναρίων, προσφέρθηκαν προγράμματα για:

- ▶ Βασική εκπαίδευση νέων υπαλλήλων.
- ▶ Αγγλικά για στελέχη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Γ. Σεμινάρια βραχείας διάρκειας

Σύμφωνα με το σχεδιασμό ολοκληρωμένων θεματικών ενοτήτων σπουδών, οι οποίες λειτουργούν είτε αυτόνομα είτε ως τμήματα ενός ενιαίου εκπαιδευτικού συνόλου, προσφέρθηκαν σεμινάρια με την κατωτέρω θεματολογία:

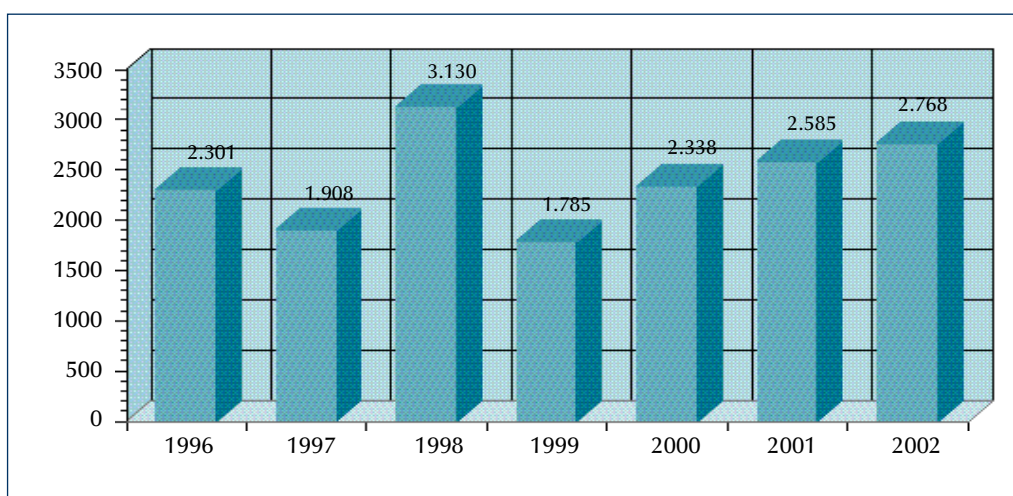
- α. *Εποπτεία τραπεζών και risk management*
- β. *Μέσα και συστήματα πληρωμών*
- γ. *Κεφαλαιαγορά – χρηματαγορά*
- δ. *Οργάνωση και διοίκηση*
- ε. *Τραπεζικές εργασίες*
- στ. *Νομικά – θεσμικά*
- ζ. *Θέματα καταναλωτή*
- η. *Φορολογικά – λογιστικά*
- θ. *Εκπαίδευση εκπαιδευτών*
- ι. *Αυτοματισμός γραφείου*

Στατιστικά στοιχεία:

Σε ό,τι αφορά στις τρεις ανωτέρω κατηγορίες εκπαιδευτικών προγραμμάτων, από τους πίνακες 1 και 2 που προηγήθηκαν, διαπιστώνεται ότι ο αριθμός διοργανώσεων στην αίθουσα κατά το 2002 είναι ελαφρά αυξημένος – κατά 6,2% – σε σύγκριση με αυτόν του 2001, με αντίστοιχη περίπτωση αύξηση του αριθμού των προσώπων που συμμετείχαν – κατά 7,1% – σε σχέση με το 2001.

Διαχρονικά, ο αριθμός των συμμετοχών στα σεμινάρια στην αίθουσα από το 1996 - 2002 και κατ' έτος, εμφανίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα 1. Η διακύμανση των μεγεθών εξηγείται από την ανάγκη ενημέρωσης μεγάλου αριθμού εργαζομένων στις τράπεζες σε θέματα επίκαιρου, για το συγκεκριμένο χρόνο, ενδιαφέροντος, όπως η πρόληψη και αντιμετώπιση ληστειών, το ξέπλυμα χρήματος, η εισαγωγή του ευρώ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΣΕ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ

Ακολουθούν αναλυτικοί πίνακες που αποτυπώνουν τη θεματολογία των σεμιναρίων του έτους 2002, την κατανομή τους στην Αθήνα και την περιφέρεια, τη διάρκειά τους, τον αριθμό των προσώπων που συμμετείχαν ανά φύλο, καθώς και την προέλευσή τους. Ο πίνακας 3 αποτυπώνει τα σεμινάρια αποκλειστικής παραγωγής του ΕΠΙ, ο πίνακας 4 όσα πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με άλλους φορείς και ο πίνακας 5 τα σεμινάρια για μεμονωμένες τράπεζες ή οργανισμούς.

Δ. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση

Τα προγράμματα αυτά ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στηριζόμενα σε ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο και στην απευθείας επικοινωνία με τους εκπαιδευτές σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Το γεγονός ότι αυτής της μορφής η εκπαίδευση είναι σχεδιασμένη για τον μη εργάσιμο χρόνο των συμμετεχόντων, αναδεικνύει το πλεονέκτημά της για τους εργαζομένους που δεν μπορούν, για υπηρεσιακούς ή οικογενειακούς λόγους, να μεταβούν στα εκπαιδευτικά κέντρα.

► Στη διάρκεια του 2002 υλοποιήθηκαν για πρώτη φορά και τρία νέα εκπαιδευτικά πακέτα για προγράμματα κατάρτισης από απόσταση στα ακόλουθα αντικείμενα:

- α) Τραπεζικό απόρρητο : Τι να ξέρω, τι να κάνω;*
- β) Ξέπλυμα βρόμικου χρήματος*
- γ) Αρχές γενικής λογιστικής: Θεωρητική & πρακτική προσέγγιση*

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΤΙ

Α.Α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
		ΚΕΝΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΩΡΙΑΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	Α	Γ	ΣΥΝΟΛΟ		ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΑΛΛΟΙ
1	Ο πλήρης κύκλος της καταναλωτικής πίστης		1	1	14	6	3	9	14	9	
2	Σύγχρονα επενδυτικά χρηματοοικονομικά προϊόντα & υπηρεσίες	3		3	17	23	20	43	51	38	5
3	Προγράμματα χρηματοοικονομικών αγγλικών	10	6	16	60	37	35	72	960	71	1
4	Νομικά θέματα ευρώ	1		1	4	11	8	19	4	18	1
5	Συστήματα έγκαιρης διάγνωσης - διασφάλιση πιστωτικού κινδύνου	2		2	21	5	10	15	42	15	
6	Χρημ/νομική ανάλυση οικον. κατ/σης επιχ/σης μέσω δεικτών	2		2	21	7	9	16	42	15	1
7	Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα	1		1	21	4	4	8	21	8	
8	Καθυστερήσεις χορηγήσεων (εμπλοκές)	1	2	3	21	11	25	36	63	35	1
9	Ο τραπεζικός δανεισμός για κατοικία και επαγγελματική στέγη	2		2	14	15	15	30	28	27	3
10	Βασική εκπαίδευση νέων υπαλλήλων	2		2	88	7	29	36	176	35	1
11	Οργάνωση και διαχείριση αρχείων	2		2	16	5	19	24	32	22	2
12	European Master Agreement	2		2	4	20	19	39	8	36	3
13	Εσωτερικός έλεγχος για επιθεωρητές	1		1	35	7	6	13	35	13	
14	MICROSOFT WORD + POWERPOINT	2		2	4	4	17	21	8		21
15	MICROSOFT EXCEL + ACCESS	2		2	6	8	20	28	12		28
16	Θεσμικό πλαίσιο και λειτουργίες του ευρωσυστήματος	2		2	6	20	25	45	12	43	2
17	Εισαγωγή στον έλεγχο συστημάτων πληροφορικής (IS AUDIT)	1		1	19	7	4	11	19	9	2
18	Τραπεζικές υπηρεσίες και προστασία του καταναλωτή	2		2	6	4	15	19	12	14	5
19	Εκπαίδευση έμπειρων εκπαιδευτών	1		1	300	5	6	11	300	11	
20	E-banking και e-payments	2		2	3	21	14	35	6	18	17
21	Παράγωγα πιστωτικού κινδύνου	1		1	8	15	5	20	8	19	1
22	Εκπαίδευση στο on-line σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ	6	1	7	4	78	88	166	28	165	1
23	Το θεσμικό πλαίσιο ηλεκτρονικού εμπορίου	1		1	4	10	9	19	4	14	5
24	Νομικά θέματα παραγώγων	2		2	4	10	15	25	8	21	4
25	Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων και προβληματικών δανείων	3	1	4	18	28	23	51	72	51	
26	Γραπτή επικοινωνία και έκφραση-σύνταξη επαγγελματικού κειμένου	1		1	16	1	9	10	16	9	1
27	Στεγαστική πίστη-εθελοντικός κώδικας συμπερ. κατά την προσυμβ. ενημέρωση.	1		1	4	6	9	15	4	14	1
28	Σχέδιο επαναλειτουργίας μετά από καταστροφικό γεγονός	1		1	14	17	3	20	14	15	5
29	Incoterms 2000	1		1	4	9	22	31	4	29	2
30	Το κανονιστικό πλαίσιο & οι συν/κές & νομισματικές λειτουργίες του ευρώ	1		1	4	37	13	50	4	50	
31	Internet banking: Νομικές πτυχές	1		1	8	8	12	20	8	17	3
32	Αυτοματισμός γραφείου (Excel)	1		1	9	3	1	4	9	4	
33	Διεθνή λογιστικά πρότυπα	1		1	14	5	7	12	14		12
	Σύνολο	62	11	73		454	519	973	2.024	845	128

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Α.Α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
		ΚΕΝΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΩΡΙΑΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	Α	Γ	ΣΥΝΟΛΟ		ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΆΛΟΙ
1	Σεμινάρια σε συνεργασία με το SWIFT	14		14		78	143	221	154	221	
2	Credit lease modelling in Excel	1		1	16	4	4	8	16	6	2
3	Lease pricing modelling in Excel	1		1	16	5	4	9	16	7	2
4	Project finance	1		1	24	8	8	16	24	16	
5	Χρηματοοικονομικές εξελίξεις στο χώρο του real estate	1		1	8	7	2	9	8	7	2
6	Εισαγωγή στον έλεγχο συστημάτων πληροφορικής (IS AUDIT)	1		1	19	11	2	13	19	11	2
7	Βασικές έννοιες χρηματιστηριακής αγοράς	2		2	24	10	5	15	48	10	5
8	Αποτίμηση εταιρειών	3		3	20	16	15	31	60	16	15
9	Εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών	1		1	22	5	2	7	22	6	1
10	Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων	3		3	25	21	46	67	65	35	32
11	Πιστοποίηση στελεχών κεφαλαιαγοράς	17	2	19		188	122	310	720		310
12	Χρηματοοικονομικές εξελίξεις στο χώρο του real estate	1		1	8	9	3	12	8	4	8
13	Chartered Financial Analyst (CFA)	1		1	56	23	8	31	56	21	10
14	Διεθνή λογιστικά πρότυπα	10		10		124	87	211	268	164	47
	Σύνολο	57	2	59		509	451	960	764	524	436

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Α.Α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
		ΚΕΝΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΩΡΙΑΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	Α	Γ	ΣΥΝΟΛΟ		ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΆΛΟΙ
1	Πωλητές αμοιβαίων κεφαλαίων για μεμονωμένες τράπεζες	14	6	20	30	136	130	266	600	266	
2	Πωλητές αμοιβαίων κεφαλαίων	5	2	7	20	105	76	181	140	17	164
3	Βασική εκπαίδευση νέων υπαλλήλων για μεμονωμένη τράπεζα	1		1	39	10	11	21	39	21	
4	Ευρώ για στελέχη της ΔΕΗ	7	9	16		295	72	367	96		367
	Σύνολο	27	17	44		546	289	835	875	304	531

► Επίσης, το ΕΤΙ επέκτεινε την κατάρτιση από απόσταση με το σχεδιασμό παράδοσης μαθημάτων μέσω του διαδικτύου, με το “e-book”. Η πρώτη εφαρμογή του νέου προγράμματος αφορά στο αντικείμενο των εγγυητικών επιστολών εσωτερικού – εξωτερικού και θα υλοποιηθεί το 2003.

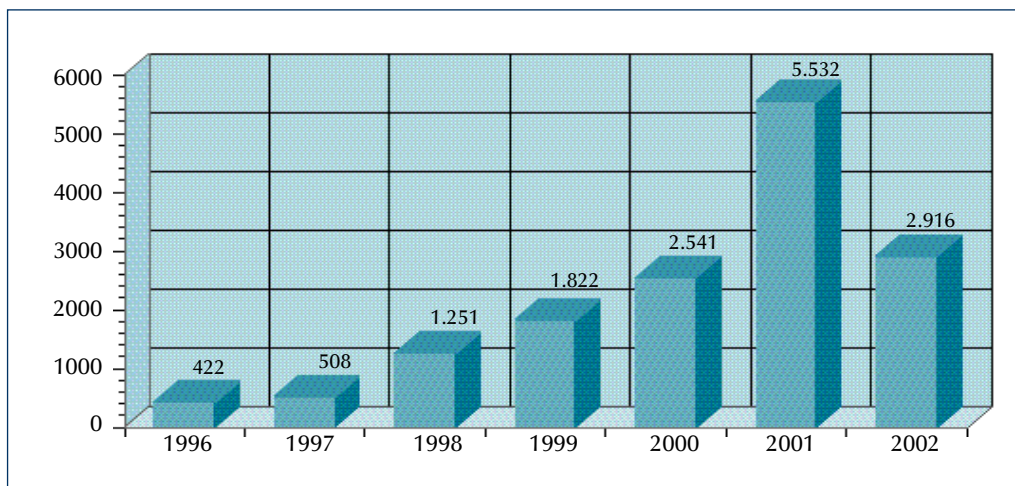
Ακολουθεί ο πίνακας 6, που αποτυπώνει τη θεματολογία των σεμιναρίων κατάρτισης από απόσταση του 2002, τον αριθμό των προσώπων που συμμετείχαν ανά θέμα και ανά φύλο και την προέλευσή τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΕΤΟΥΣ 2002

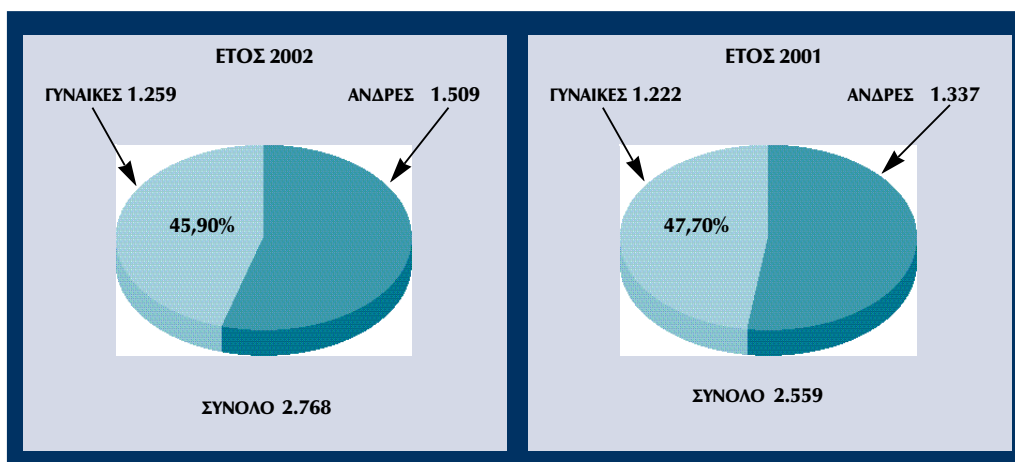
Α.Α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	ΩΡΙΑΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	Α	Γ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΑΛΛΟΙ	ΚΕΝΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
1	DL – Χρηματοδοτήσεις (σεμ. 287, 345, 431)	3	100	300	481	753	1.234	1.224	10	505	729
2	DL – Συνάλλαγμα (σεμ. 344, 434)	2	75	150	179	251	430	429	1	204	226
3	DL – Μάρκετινγκ (σεμ. 343, 291)	2	100	200	107	172	279	272	7	130	149
4	DL – Αξιόγραφα (σεμ. 342, 432)	2	75	150	192	365	557	555	2	195	362
5	DL – Εγγυητικές επιστολές (σεμ. 346)	1	50	50	60	112	172	170	2	104	68
6	DL – Τραπεζικό απόρρητο (σεμ. 428)	1	40	40	25	37	62	61	1	29	33
7	DL – Ξέπλυμα χρήματος (σεμ. 429)	1	50	50	49	53	102	102	0	57	45
8	DL – Τραπεζικό απόρρητο & ξέπλυμα χρήματος (σεμ. 430)	1	90	90	56	24	80	80	0	35	45
	Σύνολο	13	580	1.030	1.149	1.767	2.916	2.893	23	1.259	1.657

Στο διάγραμμα 2 παρουσιάζεται η εξελικτική πορεία του αριθμού των προσώπων που εκπαιδεύθηκαν με τη μέθοδο της κατάρτισης από απόσταση, από το 1996 έως το 2002. Σημειώνεται ότι η έξαρση του αριθμού αυτού κατά το έτος 2001, οφείλεται στο μεγάλο αριθμό εργαζομένων που ενημερώθηκαν για θέματα ευρώ. Με εξαίρεση λοιπόν τα μεγέθη αυτού του έτους, η συμμετοχή των εργαζομένων στα προγράμματα κατάρτισης από απόσταση είναι προοδευτικά ανοδική. Χαρακτηριστική είναι επίσης και η υπεροχή του αριθμού των γυναικών στα προγράμματα αυτής της μορφής, σε σχέση με τη συμμετοχή τους στα σεμινάρια στην αίθουσα, όπως αποτυπώνεται στα διαγράμματα 3 και 4.

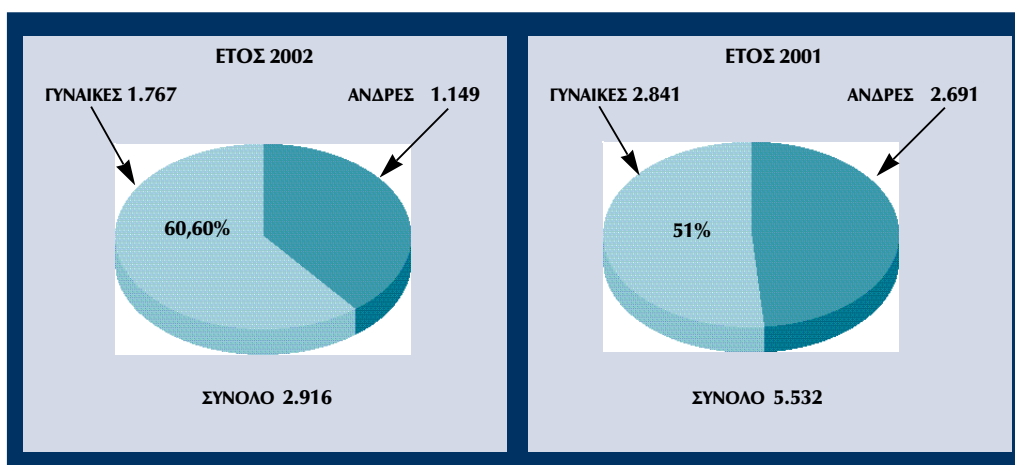
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΩΝ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΝΔΡΩΝ / ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΝΔΡΩΝ / ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ

2. Μελέτες - έρευνες του ETI

▶ Το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, σε συνεργασία με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ και το ΚΕΚ "Μέντωρ" ανέλαβε, μετά από διεθνή διαγωνισμό του Υπουργείου Εργασίας, την εκπόνηση και διεξαγωγή εθνικού Προγράμματος Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών.

Πρόκειται για μια συμβολή στην εθνική προσπάθεια αναβάθμισης της ποιότητας στη συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση. Σύμφωνα με το σχεδιασμό του Υπουργείου, οι 11.000 Έλληνες εκπαιδευτές που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο του Υπουργείου Εργασίας (ΕΚΕΠΙΣ) θα αποκτήσουν πιστοποιημένη γνώση διδασκαλίας ενηλίκων μέσω του προγράμματος αυτού, που ακολουθεί τη μέθοδο της κατάρτισης από απόσταση και ενσωματώνει τις πλέον σύγχρονες αρχές μάθησης.

▶ Το ETI συμμετείχε σε διακρατική έρευνα για το βαθμό ενσωμάτωσης στη στρατηγική των ευρωπαϊκών τραπεζών μιας βασικής προϋπόθεσης της δια βίου μάθησης: της έννοιας του "οργανισμού που μαθαίνει". Για την έρευνα αυτή, που ολοκληρώθηκε το Νοέμβριο του 2002, συνεργάστηκαν τραπεζικά ινστιτούτα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος LEONARDO DA VINCI. Το έργο αυτό, με την επωνυμία LOBSTER (Learning Organisation in the Banking Sector in Europe) στηρίχθηκε σε ερωτηματολόγια μέσω των οποίων συγκεντρώθηκε η πληροφόρηση για τις ανάγκες διαμόρφωσης μελετών περίπτωσης. Στις μελέτες αυτές αποτυπώθηκε η παρούσα κατάσταση στις τραπεζικές επιχειρήσεις και στη συνέχεια τα αποτελέσματα αυτά αναλύθηκαν στο συγκριτικό πλαίσιο της έρευνας.

▶ Το ETI συνεργάστηκε με άλλα 19 ευρωπαϊκά τραπεζικά ινστιτούτα σε εκπόνηση μελέτης για τη δημιουργία κοινού ευρωπαϊκού πιστοποιημένου προγράμματος που θα καλύπτει τη βασική τραπεζική εκπαίδευση: EUROPEAN FOUNDATION CERTIFICATE IN BANKING. Η μελέτη αυτή χρηματοδοτείται επίσης από το LEONARDO DA VINCI PROGRAMME.

Το πρόγραμμα αυτό θα έχει διαμορφωθεί μέχρι τον Απρίλιο του 2003, οπότε θα πρέπει να υιοθετηθεί και να εφαρμοστεί από όλα τα συμμετέχοντα ινστιτούτα.

Απευθύνεται σε νεοπροσλαμβανόμενους υπαλλήλους και σε υπαλλήλους με εμπειρία 2-3 ετών, που δεν έχουν σπουδές οικονομικής κατεύθυνσης. Οι ενότητες που περιλαμβάνει είναι: *General and economic environment / Monetary and supervision environment* (30%), *Customer products / services* (50%), *Behavioural aspects* (20%).

▶ Τέλος το ETI, ως μέλος του European Bank Training-Network (EBT.N), έλαβε μέρος στη συγκέντρωση στοιχείων για την εξέλιξη και τις τάσεις ανάπτυξης προγραμμάτων "e-learning" από τις ελληνικές τράπεζες. Η έρευνα αυτή αποτέλεσε συμβολή στην προσπάθεια καταγραφής της παρούσας κατάστασης και των αντίστοιχων προοπτικών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

III. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2002
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002 (ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ)
37η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002)
(Ποσά σε ευρώ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2002 Αποφάσεις Αξία κτήσεως	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2001 Αναπόβεστη Αξία	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2002	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2001
Γ. ΠΑΠΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
<i>II. Ενεργότητες ακινητοποιήσεις</i>				
1. Οικόπεδα - Κτίρια	423.015,33	416.628,88	423.843,02	0,00
4. Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός εξοπλισμός	91.253,17	91.252,34	383.464,39	476.067,78
5. Μεταφορικά μέσα	67.398,98	67.148,95	807.307,41	
6. Επιπλά και λοιπός εξοπλισμός	1.078.001,45	987.192,87		
	<u>1.659.668,93</u>	<u>1.562.224,01</u>		
<i>III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις</i>				
1. Συμμετοχές σε ΝΠΙΑ μη κερδοσκοπικά	36.683,78		301.357,30	51.357,30
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	26.708,93		301.357,30	51.357,30
	<u>63.392,71</u>			
	<u>63.412,44</u>			
Σύνολο παγίου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)	<u>36.683,78</u>	<u>36.683,79</u>	<u>35.216,43</u>	<u>35.216,43</u>
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
<i>II. Απαιτήσεις</i>				
1. Εισφορές τραπεζών	960.654,87	605.156,38	101.825,78	156.964,66
3α. Επιτοχές εισπρακτέες	2.481,00	66.242,11	969.428,00	1.936.610,42
11. Χρεώστες διάφοροι	343.283,70	319.422,05	137.832,29	128.856,10
12. Λογισμικοί διαχειρίσις προκαταβολών και πιστώσεων	34.373,85	56.631,62	105.542,11	94.597,06
	<u>1.340.793,42</u>	<u>1.047.452,16</u>	<u>1.325.274,16</u>	<u>2.401.677,64</u>
<i>IV. Διαθέσιμα</i>				
1. Ταμείο	4.968,64	3.417,03	1.360.490,59	2.436.894,07
2. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	2.270.921,63	2.271.119,91		
	<u>2.275.890,27</u>	<u>2.274.536,94</u>		
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	<u>3.616.683,69</u>	<u>3.321.989,10</u>	<u>330.901,28</u>	<u>807.224,33</u>
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ				
1. Εξόδα επίμενων χρήσεων	65.024,51	1.042.039,02	945.064,06	898.239,26
2. Εισφορές, χρεώσεως εισπρακτέες	0,00	243.339,85	1.275.965,34	1.705.463,59
	<u>65.024,51</u>	<u>1.285.378,87</u>	<u>3.745.120,64</u>	<u>4.669.782,74</u>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ+Ε)	<u>3.745.120,64</u>	<u>4.669.782,74</u>	<u>391.049,23</u>	<u>391.195,89</u>
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ				
2. Χρεωστικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλείων	391.049,23	391.195,89		

Σημείωση: Στα κονδύλια των Λογαριασμών του Ισολογισμού καθώς και των αποτελεσμάτων χρήσης περιλαμβάνονται και εκείνα του Τραπεζικού Μεσολαβητή. Η ανάληψη των σχετικών κονδυλίων επικαιροποιείται στη λογιστική κατάσταση της 31.12.2002 του Τραπεζικού Μεσολαβητή.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΡΩΤΣΟΣ

Αθήνα 26 Φεβρουαρίου 2003

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΟΚΚΑΣ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ 2002 (ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΑ)
(Ποσά σε ευρώ)

	2002	2001	2002	2001
ΕΙΣΦΟΡΕΣ			ΔΑΠΑΝΕΣ	
Εισοφρές Τακτικού Προϋπολογισμού			Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού	
Εισοφρές μελών:			- Διετραπεζικές Συνεργασίες	882.974,31
Τακτικών	3.482.400,00	3.034.623,13	- Εκδοτικές Δραστηριότητες	428.304,55
Συνδεδεμένων	274.000,00	253.358,77	- Διεθνείς Σχέσεις	720.078,93
Νέων μελών	0,00	94.814,38	- Διοικητικές Δεσπορσίες	1.101.526,92
Εσοδα Κεφαλαίων	33.426,16	3.382.796,28	- Λοιπές Δαπάνες	341.297,60
Λοιπές εισοφρές - Διάρθρωση έσοδα	328.279,27	123.231,50		3.474.182,31
Σύνολο	4.118.105,43	3.540.249,82	Δαπάνες Επικοινωνιακού Τομέα	0,00
				469.180,78
Εισοφρές Τραπεζικού Μεσολαβητή			Δαπάνες Τραπεζικού Μεσολαβητή	859.892,83
Εισοφρές μελών	798.835,54	818.911,43		837.787,28
Συνδεδεμένων	35.220,00	32.281,73	Δαπάνες Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου	
Εσοδα κεφαλαίων - Λοιπά έσοδα	117.228,01	38.818,87	- Εκπαιδευτική Δραστηριότητα	1.145.224,19
				1.458.376,60
Εσοδα επικοινωνιακού τομέα (χρήση ειδικού αποθεματικού)	0,00	716.636,40	Δαπάνες Ειδικών Προϋπολογισμών	
			- Υψίστης Εθνικής Σημασίας	112.717,52
Εσοδα Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου			Σκοπούς - Χορηγίες	408.022,53
- Εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1.212.582,13	1.558.156,50	- Διορεά τεχνικού εξοπλισμού στο	1.194.137,53
			Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (α' δόση)	0,00
			- Χορηγία για την ανέγερση	0,00
			Ιερού Ναού στα Τίρανα	3.000.000,00
				476.067,78
Εισοφρές Ειδικών Προϋπολογισμών			Δαπάνες Μελετών	
- Εισοφρές για Υψίστης Εθνικής Σημασίας	413.000,00	123.257,52	Κατσακευή του εθνικού ΕΜΥ προτύπου	0,00
Σκοπούς - Χορηγίες			για τα chip των καρτών	
- Διορεά τεχνικού εξοπλισμού στο	1.194.137,53	0,00		
Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (α' δόση)			ΠΑΛΕΟΝΑΣΜΑ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΟ	
- Χορηγία για την ανέγερση	3.000.000,00	0,00	Για κάλυψη έσδων της επόμενης χρήσης	383.464,39
Ιερού Ναού στα Τίρανα				
Εισοφρές Μελετών			ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	
Κατσακευή του εθνικού ΕΜΥ προτύπου	767.659,57	0,00		6.828.312,27
για τα chip των καρτών	11.656.768,21	6.828.312,27		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ				

Αθήνα 26 Φεβρουαρίου 2003

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΟΚΚΑΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Κύριοι,

Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών της Διαχειριστικής Περιόδου που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2002. Ο έλεγχός μας έγινε σύμφωνα με τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων Ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και που είναι σύμφωνοι με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η Ένωση και μας δόθηκαν οι αναγκαίες πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της Εκθέσεως Διαχειρίσεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μελών, με τις Οικονομικές Καταστάσεις.

Από τον έλεγχό μας διευκρινίζουμε τα εξής:

1. Η Ένωση κατά πάγια τακτική αποσβένει συνολικώς τα πάγια της στη χρήση που αποκτώνται. Ετσι, η αναπόσβεστη αξία των παγίων απεικονίζει την αριθμητική ποσότητα αυτών.

2. Στο λογαριασμό του Ενεργητικού ΔΠ1 "Εισφορές Τραπεζών" περιλαμβάνεται και ποσό € 173.000 περίπου παλαιότητας πέραν του έτους. Η Ένωση θα πρέπει να διερευνήσει το βέβαιο ή μη της είσπραξης αυτού και να διενεργήσει ανάλογα εγγραφές τακτοποίησής του.

3. Η Ένωση έχει διενεργήσει σωρευμένη πρόβλεψη, ποσού ύψους € 301.357,30, για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την Υπηρεσία για συνταξιοδότηση. Κατά τη γνώμη μας, το σωρευμένο ύψος αυτής έπρεπε να ανερχόταν στο ποσό των € 365.000 περίπου.

4. Στην παρούσα χρήση ποσό ύψους € 423.843,02, που περιλαμβάνονταν στο λογαριασμό του Ισολογισμού της προηγούμενης χρήσης (ΑV) "Αποτελέσματα σε νέο", μεταφέρθηκε στο λογαριασμό του Ισολογισμού (ΑΙV) "Αποθεματικά κεφάλαια" για κάλυψη των επικοινωνιακών και τυχόν άλλων εκτάκτων αναγκών.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Ένωσης απεικονίζουν, αφού ληφθούν υπόψη οι παραπάνω διευκρινίσεις μας, καθώς και η σημείωση της ΕΕΤ κάτω από τον Ισολογισμό, την περιουσιακή διάρθρωση και την Οικονομική Θέση της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών κατά την 31η Δεκεμβρίου 2002 καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσης που έληξε αυτή την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η Ένωση εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση.

Αθήνα, 12 Μαρτίου 2003

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Γεώργιος Ι. Βαρθαλίτης

Α.Μ.Σ.Ο.Ε.Λ. 10251

Σ.Ο.Λ. Α.Ε.Ο.Ε.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΝΕΓΡΗ 3 • 112 57 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 88.91.100 • FAX: 88.17.328
ΑΘΗΝΑ: Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 38 • 104 32 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 88.91.100 • FAX: 52.25.940
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΦΡΑΓΚΩΝ 6-8 • 548 26 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. (031) 544.150/1 • FAX: (031) 544.152
ΠΑΤΡΑ: ΑΜΕΡΙΚΗΣ 44 • 281 41 ΠΑΤΡΑ
ΤΗΛ.: (061) 431.830 • FAX: (061) 436.067
ΚΕΡΚΥΡΑ: ΛΕΩΦ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 7 • ΤΗΛ. (0661) 42.037

HEAD OFFICE: 3, FOKIONOS NEGRİ STR. • 112 57 ATHENS
TEL.: (+301) 88.91.100 • FAX: (+301) 88.17.328
ATHENS BRANCH: 38, 3rd SEPTEMBER STR. • 104 32 ATHENS
TEL.: (+301) 88.91.100 • FAX: (+301) 52.25.940
THESSALONIK BRANCH: 6-8, FRAGON STR. • 548 26 THESSALONIK
TEL.: (+3) 031 544.150/1 • FAX: (+3) 031 544.152
PATRAS BRANCH: 44, AMERIKIS STR. • 281 41 PATRAS
TEL.: (+3) 061 431.830 • FAX: (+3) 061 436.067
CORFU BRANCH: 7, DEMOKRATIAS AVE. • TEL: (+3) 0661 42.037

BRUSSELS OFFICE: c/o JEAN ECONOMIE, EXPERT COMPTABLE, I.E.C. RUE PAUL LAUTERS 33, BTE 2, B-1050, BRUXELLES, • Tel: (+322) 645.2261 • FAX: (+322) 649.0384
ANWERPEN: COMPAGNIE FIDUCIAIRE de l'U.E., (c/o W. VERDUN) • CAMILLE HUYSMANSLAAN 45A, Bus 3, B-2018, ANTWERPEN, • BELGIË • Tel: (+323) 206.2870
GENEVE OFFICE: c/o FABIENNE BRUNET • Tel: (+4122) 755.6221 • Fax: (+4122) 779.2028

e-mail: Solaeoe @ otenet. gr.

ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Μασσαλίας 1, 106 80 Αθήνα • Τηλ. 210.3386.500 • Fax: 210.3615.324 • E-mail: hba@hba.gr

Αθήνα, Μάρτιος 2003